

P. 11. 126 P III 589

BIBLIOTECA
DIRECȚIA

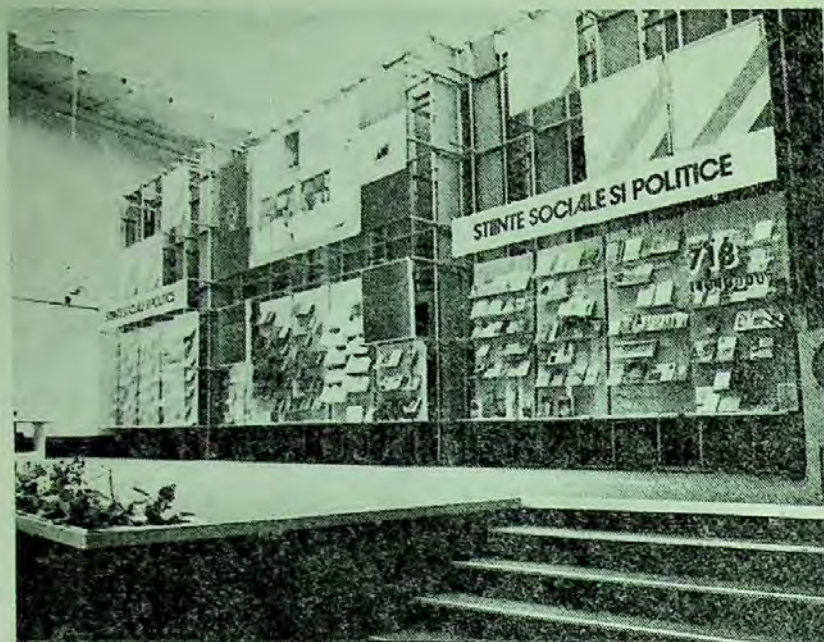
Aspect de la inaugurarea „Expoziției de carte și mijloace de informare și educare a oamenilor muncii” care a avut loc în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România.

P. 33

BIBLIOTECA

BULETIN DE BIBLIOTECONOMIE

01 2 2026

● Cartea social-politică însumează 718 titluri în aproape 15 000 000 de exemplare, la care se adaugă consultații și teze în sprijinul învățămîntului politico-ideologic (în două milioane și jumătate de exemplare).

● 57 de volume, apărute pînă acum în 25 de țări, înmănunchează operele tovarășului Nicolae Ceaușescu și scrierile dedicate personalității sale, publicate în țară și peste hotare. Dovadă grăitoare a prețurii și înaltei considerații de care se bucură pe toate meridianele globului viața, activitatea și gîndirea președintelui României socialiste.

● Cercetarea științifică și tehnică românească a fost oglindită, în ultimii doi ani, într-un număr de 1 347 de lucrări în peste 23 de milioane de exemplare. Lucrări ce contribuie la asimilarea de noi cunoștințe, la însușirea de noi meserii, la promovarea metodelor înaintate în diferite ramuri de producție, la formarea unei concepții științifice despre lume și viață.

Ilustrare vie a dezvoltării creației poporului român

Prezența cărții în cadrul „Expoziției de carte și mijloace de informare și educare a oamenilor muncii”

București, aprilie-mai 1978

Concludentă selecție de 4 500 de titluri din bogata producție editorială a ultimilor doi ani.

Producție editorială ce oglindește dezvoltarea capacității de creație a poporului român, a oamenilor de artă și cultură români, maghiari, germani și de alte naționalități.

Producție editorială ce reflectă transpunerea în toate domeniile de activitate a indicațiilor cuprinse în hotărârile adoptate la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, ale Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, în cuvîntările programatice ale secretarului general al partidului cu privire la cerința imperioasă de a se crea opere de mare valoare socială și artistică, capabile să contribuie la formarea omului nou, constructor de nădejde al socialismului.

Producție editorială ce se ridică între anii 1976 și 1977 la 7 505 titluri într-un tiraj de peste 160 de milioane de exemplare.

● *Beletristica originală se remarcă printr-o emulație fără precedent în toate genurile literare; condeie de valoare semnând 1 317 titluri, apărute într-un tiraj de peste 23 de milioane de exemplare. Lucrările dedicate trecutului glorios al patriei, precum și ardentele probleme ale vieții contemporane dețin loc reprezentativ în aria de preocupări a creatorilor de azi.*

● *În limbile maghiară, germană, sirbo-croată, ucraineană și idiş s-au înregistrat 1 063 de apariții al căror tiraj însumează 8 milioane de exemplare. Încă o mărturie a deplinei egalități ce guvernează viața poporului nostru, fiecărui cetățean acordându-i-se dreptul de a se folosi de limba maternă, de a avea acces la valorile naționale și universale.*

● *Literatura universală și-a marcat prezența în ultimii doi ani prin 750 de traduceri, într-un tiraj ce depășește 27 de milioane de exemplare. Cărți din producția națională oăd lumina tiparului în peste 50 de țări ale lumii. La ora actuală, țara noastră întreține relații de colaborare pe linia schimbului de carte cu 869 de firme.*

● *Cartea pentru copii și tineret, prin cele 250 de titluri în 16 811 000 de exemplare, afirmă grija partidului și statului nostru pentru pregătirea „schimbului de mîine”. De menționat, la acest capitol, cele 1 898 de manuale și cursuri universitare în 56 459 000 de exemplare.*

BIBLIOTECA MODERNĂ — „CĂRȚI PENTRU TOȚI“

Activitatea bibliotecilor publice de stat din mediul urban în anul 1977. Atanase Lupu, Genan Bolat • p. 4-9; Extinderea serviciilor de bibliotecă în noile cartiere ale municipiului Tirgu-Jiu, Vasilica Popescu • p. 9-10; Cătorți muncitori în bibliotecile publice, George Sebastian • p. 10-11; Prezența cărții în căminele de nefamilisti • p. 12-13; Servirea unitară a populației cu carte în mediul rural, Gheorghe Grigorescu • p. 13-14; Bibliotecile filiale dintr-un complex universitar, Irina Șchiopu • p. 15-17

Educație și cultură, Gheorghe Bondoc • p. 18-20

CONDUCEREA ȘI ÎNDRUMAREA ACTIVITĂȚII BIBLIOTECILOR

Concursul Județean „Cartea în slujba educației socialiste“ formă de manifestare a bibliotecilor publice vîlcene în cadrul Festivalului național „Cîntarea României“ • p. 21-26; Biblioteca municipală-centru metode, Mihai Ciubotaru • p. 27

INFORMARE BIBLIOGRAFIE
Sinteza bibliografică-Instrument de relație, H. Zalis • p. 28-29

BIBLIOTECI SPECIALIZATE
Biblioteca pentru nevăzătorii, Sevastia Bălășescu • p. 29-31

TEHNICĂ DE BIBLIOTECĂ
Starea cataloagelor în bibliotecile publice (IV), Liliana Obrocea • p. 31-33
Consultații în CZU, Elena Sabadac • p. 33-35

ISTORIA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECILOR
Îndreptarea legii, Tirgoviste, 1662, Dan Simonescu • p. 36-37; Tipografia rimniceană pe meșteșurile transilvănene, Mircea Avram; • p. 38; Prima gramatică tipărită a limbii române, Constantin Simonescu • p. 39; 450 de ani de tipar sibian, Mircea Oprîșiu • p. 40-41

ACTUALITATEA ÎN BIBLIOTECI p. 41-42

Dialog profesional, George Vlădescu • p. 42

MERIDIAN BIBLIOLOGIC
Bibliotecile în Polonia populară. Stadiu actual și direcții de dezvoltare, Edward Palinski • p. 43-45; Biblioteca publică de informare din Beaubourg (Paris), L.O. • p. 46

Lucrări de specialitate • p. 47

Colectivul redacțional:

Anne-Marie Mihîț

Ioana Tăutu

George Vlădescu

ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR PUBLICE DE STAT DIN MEDIUL URBAN ÎN ANUL 1977 ANALIZĂ STATISTICĂ

Demersul educativ-cultural se pune mai greu cuantificării, aprecierilor exacte bazate pe număr și măsurare, dar, între modalitățile de acțiune culturală, activitatea bibliotecilor publice poate fi apreciată și după cifre în mod semnificativ. În estimarea serviciilor de lectură publică se apelează însă mai rar la datele statistice, și atunci mai ales ca exemplificări pentru judecări de valoare la care s-a ajuns pe alte căi.

În cele ce urmează, vom schița unele observații și concluzii referitoare la volumul și calitatea activității bibliotecilor publice de stat din mediul urban — județene, municipale și orașenești — în anul 1977, plecând de la datele statisticii de stat.

Indicii care exprimă în modul cel mai cuprinzător activitatea biblio-

tecilor publice, cei care indică audiența acestor instituții la publicul larg, circulația colecțiilor lor în rândul cititorilor și menținerea la zi a conținutului educativ și informațional al acestor colecții, se situează în 1977 la nivelul atins în anii anteriori. Această constatare este fără îndoială pozitivă, pentru că menținerea activității generale la cotele din trecut s-a realizat în condiții grele; o serie de unități, de la Iași pînă la Craiova, grav afectate de cutremur, și-au întrerupt total sau parțial, unele pentru întreg anul, relațiile cu publicul. Dar chiar în aceste condiții, bibliotecile publice din mediul urban s-au dovedit instituții consolidate în sistemul mijloacelor de educație și instrucție, auxiliare de primă mînă în acțiunea cultural-educativă, în procesul de

Principalii indici de activitate ai bibliotecilor publice de stat din mediul urban în anul 1977

Nr. crt.	Județul	Cititori			Voluma difuzate			Indice de lectură	Voluma achiziționate		
		Nr. total	+ Creșteri - Scăderi față de 1976 %	Din populație %	Nr. total	+ Creșteri - Scăderi față de 1976 %	Media pe locuitor		Nr. total	+ Creșteri - Scăderi față de 1976 %	Media la 100 locuitori
1	ALBA	24 694	0,35	13,80	320 674	8,96	1,79	12,98	15 262	0,97	8,53
2	ARAD	26 696	4,24	11,35	567 005	11,18	2,41	21,23	27 919	-10,70	11,87
3	ARGEȘ	16 994	17,24	8,62	281 072	19,45	1,42	16,53	15 680	11,5	7,96
4	BACĂU	25 869	-16,46	10,62	503 254	-18,28	2,06	19,45	27 510	18,47	11,29
5	BIHOR	35 307	15,15	14,76	747 150	7,02	3,12	21,16	31 716	31,45	13,26
6	BISTRITA-NĂSAUD	15 691	11,82	22,98	145 160	13,68	2,12	9,25	10 424	29,37	15,27
7	BOTOȘANI	11 947	- 4,89	11,65	327 232	- 4,54	3,19	27,39	17 169	- 3,98	16,75
8	BRAȘOV	30 372	2,33	7,53	517 714	2,01	1,28	17,04	36 917	- 1,09	9,16
9	BRĂILA	16 416	11,31	8,28	338 591	7,84	1,70	20,62	17 248	- 6,91	8,70
10	BUZĂU	13 404	3,28	10,60	304 521	8,08	2,40	22,71	16 201	5,20	12,81
11	CARAȘ-SEVERIN	30 358	2,60	15,90	418 125	4,42	2,19	13,77	21 425	-13,90	11,22
12	CLUJ	31 693	1,11	7,95	696 156	11,23	1,74	21,96	26 647	3,40	6,69
13	CONSTANȚA	39 386	4,67	10,49	668 621	8,87	1,76	16,84	32 511	10,49	8,66
14	COVASNA	15 779	- 5,45	19,20	227 461	1,26	2,76	14,41	17 287	0,49	21,04
15	DIMBOVIȚA	19 203	1,92	15,95	391 346	6,92	3,25	20,37	17 434	16,42	14,48
16	DOLJ	20 755	-20,82	7,40	311 105	-35,79	1,11	14,98	23,807	14,24	8,49
17	GALAȚI	30 320	5,09	10,55	594 526	0,01	2,07	19,60	36 158	24,27	12,59
18	GORJ	13 880	6,57	14,73	242 171	13,98	2,46	17,44	12,886	7,44	13,12
19	HARGHITA	36 085	- 9,75	29,57	416 348,5	- 2,65	3,41	11,53	20 730	-11,23	16,98
20	HUNEDOARA	26 261	3,52	7,73	514 159	19,21	1,50	19,46	19 028	- 0,96	5,60
21	IALOMIȚA	10 864	0,55	9,25	241 483	10,60	2,05	22,22	12 215	-21,63	10,40
22	IASI	24 975	-18,62	8,22	405 644	-38,43	1,33	16,24	22 042	11,86	7,25
23	ILFOV	11 939	2,50	11,57	202 015	2,43	1,95	16,92	12 863	23,76	12,46
24	MARAMUREȘ	29 405	7,02	13,18	514 807	14,65	2,49	18,51	19 207	18,65	8,80
25	MEHEDINȚI	15 797	9,94	13,74	363 596	5,91	3,16	23,01	16 802	20,10	14,62
26	MUREȘ	34 763	4,53	14,22	753 240	3,54	3,08	21,66	35 132	2,35	14,37
27	NEAMȚ	19 230	6,76	12,52	479 469	9,12	3,12	24,93	23 558	50,50	15,34
28	OLT	14 447	- 2,72	11,79	223 476	-10,18	1,82	15,46	13 288	7,09	10,85
29	PRAHOVA	49 883	5,63	13,49	775 758	5,45	2,09	15,55	40 051	25,41	10,83
30	SATU MARE	16 724	- 2,77	11,16	371 529	10,14	2,48	22,21	27 428	- 0,32	18,31
31	SĂLAJ	10 133	2,43	15,85	130 768	9,72	2,04	12,90	9 046	13,37	14,15
32	SIBIU	32 011	2,47	11,85	525 566	- 6,72	1,94	16,41	28 274	-11,69	10,47
33	SUCEAVA	26 538	- 1,44	16,01	535 184	1,28	3,22	20,16	28 791	2,03	17,37
34	TELEORMAN	8 845	3,92	7,17	186 173	3,45	1,51	21,04	13 669	27,72	11,09
35	TIMIȘ	51 582	9,92	14,49	1 209 163	11,88	3,39	23,44	38 796	7,53	10,90
36	TULCEA	9 104	- 4,93	10,00	166 166	- 4,13	1,82	18,25	7 950	-43,50	8,73
37	VASLUI	17 481	10,41	13,95	349 414	16,27	2,78	19,98	17 554	- 7,26	14,01
38	VÎLCEA	32 539	-19,05	28,71	289 880	2,18	2,55	8,90	18 490	8,32	16,31
39	VRANCEA	12 185	4,98	12,73	366 441	24,02	3,82	30,07	7 827	-25,43	8,17
40	M. BUCUREȘTI	108 226	- 0,79	5,98	2 197 851	- 4,33	1,21	20,30	87 552	13,70	4,84
TOTAL		1 017 781			18 841 509				924 494		
MEDIA PE ȚARĂ			- 0,15	10,83		1,37	2,00	18,51		6,08	9,84

învățămînt și autodaxie, de perfecționare și reciclare profesională a oamenilor muncii. În literatura de specialitate de pretutindeni este unanim acceptat că numărul volumelor puse în circulație publică reprezintă măsura cea mai pregnantă a calității serviciilor prestate de bibliotecă, gradul lor de organizare și eficiență. Din acest punct de vedere, în rețeaua bibliotecilor publice urbane din țara noastră, anul trecut s-au situat în frunte unitățile din județele Timiș, Suceava, Dimbovița, Bihor, Botoșani, Harghita, Mehedinți, Mureș, Neamț și Vrancea, cu peste 3 volume difuzate pe locuitor. În schimb, cu un indice foarte scăzut — sub 1,5 volume pe locuitor — se înregistrează unitățile din județele Dolj, Brașov, Iași și Argeș, iar în vecinătatea lor — de asemenea oglindind o activitate necorespunzătoare — bibliotecile din Hunedoara, Teleorman, Brăila, Cluj, Constanța.

În corelație cu acest indice (volume difuzate), dar fără a stabili între ele raportul „cauză-efect”, trebuie interpretat și gradul de antrenare a populației spre bibliotecă. Este vorba deci de îndeplinirea unui obiectiv major și permanent — atragerea unei părți tot mai mari a populației în folosirea bibliotecii —, oglindit cu fidelitate în datele statistice. Înscrind printre beneficiarii serviciilor de lectură publică peste 15% din populația citadină, bibliotecile din județele Bistrița, Caraș-Severin, Covasna, Dimbovița, Harghita, Sălaj, Suceava și Vilcea au cele mai frumoase realizări în îndeplinirea obiectivului menționat. De asemenea, bibliotecile din alte 17 județe se situează la cote peste media pe țară în atragerea cititorilor, dar această medie rămîne coborîtă, în special datorită slabelor rezultate la acest indicator ale unităților din județele Brașov, Cluj, Dolj, Hunedoara, Teleorman (7—8 la sută).

Indicele de lectură, indice derivat ce exprimă raportul dintre numărul volumelor difuzate și numărul cititorilor — altfel spus, media numărului de cărți citite de un cititor într-un an — poate fi relevant pentru estimarea calității serviciilor prestate de bibliotecă, consolidarea deprinderilor de lectură ale populației, statornicia beneficiarilor în frecventarea acelorași unități.

Acest indice nu trebuie luat însă singur în considerare pentru aprecie-

rea generală a activității bibliotecilor, ci în corelație cu alții, în primul rînd cu gradul de cuprindere a populației la lectură, categoriile de vîrstă și socio-profesionale dominante ale cititorilor, existența și nivelul condițiilor pentru lectură în bibliotecă, ponderea împrumuturilor la domiciliu. În interpretarea semnificației indicelui de lectură, chiar și în analiza strict statistică a datelor culese se impun unele precauții. Astfel, dacă pe țară, pentru mediul urban, acest indice exprimă o tendință certă de creștere a interesului populației pentru folosirea bibliotecilor și de îmbunătățire a serviciilor oferite de aceste instituții, la nivelul județelor, unde se constată o mare diferențiere a valorii indicelui de lectură (o fluctuație între 8,9 și 30), acesta nu oglindește totdeauna fidel nivelul de organizare și activitate bibliotecară. Ca ipoteze de lucru, semnalăm între elementele care pot duce la distorsiuni înșelătoare în calcularea indicelui de lectură:

— existența mai multor biblioteci cu cititori sezonieri (cele din stațiunile de odihnă), care micșorează indicele de lectură: cazul județelor Vilcea (8,90), Harghita (11,53);

— un număr relativ mic de cititori, format de regulă din cei care caută ei înșiși bibliotecă (elevi, pensionați ai lecturii de loisir etc.), fapt care duce la creșterea acestui indice: caz posibil pentru unitățile din județele: Iași (22,2), Mehedinți (23,1), Vrancea (30,07);

— abateri de la interpretarea generală a noțiunii operaționale — volum de bibliotecă — ca unitate de evidență în circulația colecțiilor, mai ales în cazul periodicelor: caz posibil pentru unitățile din județul Botoșani (27,39) și Vrancea (30,07)

Factorii de decizie și de îndrumare a serviciilor de lectură publică din județele Hunedoara, Cluj, Iași, unde numărul cărților achiziționate de bibliotecă se înscrie între 5 și 7 volume la sută de locuitori, nu trebuie să se arate prea surprinși dacă bibliotecile din județele respective se regăsesc și aici în partea de jos a unei scale descrescînde, analiza statistică evidențiind legături de dependență sau de corelație între indicii de activitate (circulația colecțiilor, atragerea cititorilor) și nivelul completării fondurilor. Semnalăm de asemenea faptul — și cauzele ar trebui elucidate pentru fiecare caz în parte — că a scă-

zut sensibil nivelul achizițiilor în raport cu anul 1976 în județele Tulcea, cu 43%; Vrancea, cu 25%; Iași, cu 21%; Sibiu, cu 11,7%; Arad cu 10,7%, în timp ce în marea majoritate a județelor se înregistrează creșteri între 3—4% și 30—40%. Subliniind diferențierile existente, la nivelul județelor, în activitatea rețelei bibliotecilor publice de stat din mediul urban, în dotarea lor cu publicații, nu am amintit situația acelorași instituții din municipiul București. Dar aici întîlnim o situație particulară: în Capitală există peste 1200 de biblioteci, între care 434 publice, ponderea deținută de Biblioteca M. Sadoveanu și filialele ei în ansamblul serviciilor de lectură publică fiind nerelevantă pentru comparația cu situațiile înregistrate în alte municipii și orașe din țară. Activitatea Bibliotecii municipale M. Sadoveanu din Capitală va fi însă apreciată în raport cu cea a bibliotecilor județene.

Bibliotecile județene în 1977

Cele 40 de biblioteci județene (am inclus în această categorie și Biblioteca „M. Sadoveanu” din București) au încheiat anul 1977 cu indici de activitate superiori celor din anul precedent: un spor de aproape 50 000 de cititori și de 1 000 000 de volume consultate. Pe ansamblu a crescut numărul cititorilor din rîndul populației active, în special al muncitorilor, ca și al tineretului și copiilor.

În aprecierea rezultatelor obținute în 1977, fiecare unitate trebuie să se compare în primul rînd cu ea însăși, punînd față în față principalii indici ai activității cu cei obținuți în anii precedenți; în același timp concluzii rodnice nu pot fi trase decît prin lărgirea ariei de analiză, prin raportarea la experiența altora, prin compararea cu indicii de activitate ai celorlalte biblioteci județene. Pentru aceasta se impune însă delimitarea unor grupe omogene de unități comparabile. Ope- rînd cu criterii extrabibliotecare — mărimea localității, deci a colectivităților servite de bibliotecă, condiții materiale (localuri, spații de lectură pe loc, filiale), numărul personalului de specialitate etc. —, dar și cu cele care sînt de bibliotecă — volumul, calitatea și organizarea colecțiilor, nivelul profesional și experiența colectivelor de muncă etc. — am ajuns la următoarele trei grupări:

A

Biblioteca județeană	CITITORI			VOLUME DIFUZATE			
	Total în 1977	+ Creșteri - Scăderi față de 1976 %	Copii și adolescenți	Total în 1977	+ Creșteri - Scăderi față de 1976 %	Social-politice	Științifico- tehnice
ARAD	14.004	+12,5	3 309	345.471	+ 5,4	45.293	18.841
BACĂU	10.200	-31,5	4.077	256.530	-33,8	13.768	29.887
BIHOR	21.568	+25,0	6.078	513.191	+ 7,8	55.258	81.984
BRĂSOV	18.673	+13,8	3.358	383.822	+11,5	57.716	51.060
BRĂILA	15.408	+12,1	5.761	318.694	+ 7,2	14.700	26.769
CLUJ	16.440	- 5,6	4.966	390.890	+10,9	39.742	36.985
CONSTANȚA	18.184	+ 3,2	3.265	415.207	+14,8	57.924	66.976
DOLJ	11.749	-26,7	3.400	196.988	-46,7	32.493	14.449
GALAȚI	21.459	+ 6,5	8.062	488.342	- 0,9	40.668	70.111
IASI	16.365	-28,3	3.672	264.829	-50,3	22.625	47.522
MUREȘ	18.147	+ 5,1	6.137	466.456	+ 5,2	45.890	46.452
PRAHOVA	18.808	+ 3,5	4.337	405.503	+ 2,9	39.974	49.933
SIBIU	18.028	- 3,5	5.067	348.104	-10,2	41.186	37.795
TIMIȘ	32.045	+14,7	7.559	797.692	+14,0	98.589	157.286
B.M. BUCUREȘTI*	30.446	0	3.865	440.031	-10,2	35.588	49.173

* Datele se referă la activitatea la sediu, nu și în filiale

B

Biblioteca județeană	CITITORI			VOLUME DIFUZATE			
	Total în 1977	+ Creșteri - Scăderi față de 1976 %	Copii și adolescenți	Total în 1977	+ Creșteri - Scăderi față de 1976 %	Social-politice	Științifico- tehnice
ARGES	7 136	+17,6	2 639	135 083	+36,0	7 573	13 849
BUZĂU	9 002	- 1,2	1 830	183 004	- 4,9	16 007	20 202
CARAS-SEVERIN	9 139	+ 0,6	3 837	168 573	+ 5,3	7 207	13 075
DIMBOVIȚA	9 875	+ 8,0	3 025	253 561	+16,3	11 627	21 237
GORJ	7 404	-13,5	2 182	140 814	+24,2	14 946	9 886
HARGHITA	6 972	+2,0	3 301	84 207	0	8 473	12 430
HUNEDOARA	11 051	+ 6,4	2 287	372 432	+ 6,9	33 171	46 517
MARAMUREȘ	13 903	+ 8,3	2 560	306 996	+13,0	24 588	40 038
MEHEDINȚI	10 067	+ 8,7	1 317	258 894	- 1,7	16 351	13 950
NEAMȚ	8 608	+ 9,3	3 415	235 838	+24,9	34 428	23 018
SATU MARE	9 486	+ 7,1	2 360	227 410	+15,3	14 249	43 410
SUCEAVA	9 418	+11,1	1 400	221 831	+15,4	24 711	32 625

C

Biblioteca județeană	CITITORI			VOLUME DIFUZATE			
	Total în 1977	+ Creșteri - Scăderi față de 1976 %	Copii și adolescenți	Total în 1976	+ Creșteri - Scăderi față de 1976 %	Social-politice	Științifico- tehnice
ALBA	5 381	+ 2,9	665	76 051	+12,4	7 705	6 371
BISTRIȚA	3 937	+ 7,7	1 300	67 436	+48,0	7 198	6 514
BOTOȘANI	6 462	- 0,7	1 653	222 620	+ 3,4	23 552	46 003
COVASNA	7 525	+11,3	2 604	114 843	+20,5	18 123	13 559
IALOMIȚA	2 585	- 6,6	932	51 049	+ 8,8	2 775	2 829
ILFOV	5 300	+ 2,0	1 744	106 454	+ 1,6	9 036	8 660
OLT	5 048	+13,4	1 104	69 347	+26,1	3 063	4 627
SĂLAJ	4 342	+ 5,1	1 082	65 715	+ 8,6	7 296	9 082
TELEORMAN	2 530	- 6,7	560	48 456	- 5,7	3 146	4 310
TULCEA	3 883	+ 7,2	1 745	89 620	+19,2	2 969	12 170
VASLUI	5 877	+11,9	2 675	162 244	+33,5	18 067	12 047
VÎLCEA	5 571	+ 3,5	1 639	90 457	+ 0,4	12 853	12 502
VRANCEA	5 335	+ 5,1	1 852	249 397	+34,5	20 181	50 852

Situate în marile centre urbane ale țării, unitățile din prima grupă nu realizează, pe ansamblu, indicii de activitate din anul anterior, bibliotecile județene Bacău, Dolj, Iași nefuncționând cu toată capacitatea mult timp după seismul din martie. Dacă în aceste cazuri este vorba de o situație obiectivă, surprind scăderile înregistrate în activitatea bibliotecilor județene Sibiu și Cluj, fapt care trebuie să preocupe în cel mai înalt grad colectivele respective de bibliotecari. Pe o poziție fruntașă se situează indiscutabil, biblioteca din Timișoara; prin numărul cititorilor înscrși (peste 32 000 de persoane) și cantitatea lucrărilor puse în circulație (aproape 800 000 de volume), Biblioteca județeană Timiș se înscrie între cele mai mari din țară. Această unitate este urmată de Biblioteca municipală „M. Sadoveanu” din Capitală, Biblioteca „V.A. Urechia” din Galați și Biblioteca județeană Bihor, care a înregistrat un adevărat salt de calitate. Unitățile din a doua grupă realizează creșteri nu numai considerate global, ci — cu o singură excepție — și fiecare în parte. Ca rezultat al unei evoluții constante, bibliotecile din Baia-Mare și Deva se ridică — prin indicii de activitate — la nivelul celor din prima grupă; sporuri sensibile înregistrează de asemenea bibliotecile din Tirgu-Jiu, Tirgoviște, Suceava, Satu-Mare, Piatra-Neamț.

Și pentru grupa a treia pot fi desprinse unele tendințe de ansamblu: chiar dacă nu în ritmul de dezvoltare social-economică a centrelor urbane mai mici în care funcționează, bibliotecile urmează această dezvoltare, fidel surprinsă în datele statistice. Este vorba de bibliotecile județene Covasna, Olt, Bistrița, Vaslui, Vrancea. Acestea nu li se alătură însă cele din Slobozia și Alexandria, închise și ele mult timp, din motivul amintit.

În încheierea considerațiilor asupra cititorilor din bibliotecile județene, două aspecte majore ne mai rețin atenția. Primul este legat de realizările obținute într-o serie de mari centre urbane pe linia extinderii serviciilor bibliotecilor județene în întințirea cititorilor potențiali din rîndul locuitorilor noilor cartiere, ale oamenilor muncii grupați în întreprinderi și șantiere din periferia orașelor. Astfel, cu sprijinul consiliilor populare municipale s-au dezvoltat mici rețele de filiale și biblioteci mobile (bibliobuze) la Galați (unde numai pe această cale au fost puse în circulație publică 130 000 de volume), la Timișoara, Tirgu-Mureș, Arad, Brașov. Din păcate, într-o serie de alte municipii, sistemul nu și-a găsit încă

rezolvarea, fie din inerția bibliotecilor județene, fie din lipsa de sprijin a factorilor locali cu răspundere în domeniul vieții educativ-culturale. Așa stau lucrurile la Iași și Constanța — unde numărul filialelor a fost redus —, la Craiova, Cluj-Napoca, Pitești, Brăila și altele.

Cel de-al doilea aspect se referă la serviciile de lectură publică destinate în mod special copiilor și adolescenților, o problemă cu implicații de viitor. Secțiunile pentru copii ale bibliotecilor județene nu reprezintă peste tot școli largi ale deprinderilor de lectură și studiu pentru maturii de mîine. Datele statistice pentru unitățile din prima grupă atestă că la Constanța, Arad, Brașov sau București (unde există o bibliotecă pentru copii considerată de mulți ca etalon) nu se înregistrează decît 3 000 — 4 000 de cititori, față de 5 000 — 8 000 la Galați, Timișoara, Tirgu-Mureș, Oradea, Brăila, Sibiu.

În cea de-a doua grupă apar unități ca cele din Drobeta-Turnu Severin, Suceava sau Buzău, care nu reușesc să înscrie anual nici 2 000 de cititori din rîndul copiilor, după cum în ultima grupă există biblioteci în care nu intră decît cîteva sute de mici cititori. Considerăm că este timpul ca organizarea unei secții pentru copii și adolescenți — o bibliotecă modernă și eficientă — cu largă audiență printre elevii școlilor generale din municipii sau oraș să devină o problemă de prestigiu atât pentru bibliotecile județene cit și pentru autoritățile culturale locale.

Schimbări de conținut în cerințele de lectură

Unele concluzii ale cercetării sociologice de teren, referitoare la mutațiile petrecute în motivația cerințelor de lectură, a frecvenței bibliotecilor sînt confirmate și de analiza statistică, mai generală, pe mediul urban.

Ca reflex al creșterii conștiinței socialiste a maselor, al dezvoltării activității politico-ideologice, al perfecționării formării profesionale și reciclării cunoștințelor, a sporit mult interesul pentru cartea social-politică, pentru literatura științifică-tehnică. La rîndul lor bibliotecile — și în primul rînd cele județene — dau o mare atenție acestor categorii de publicații — de la achiziție și pînă la popularizare — ceea ce a dus la o creștere sensibilă a circulației lucrărilor din domeniile amintite. Pe ansamblu, din totalul cărților difuzate de bibliotecile județene în 1977, o treime o formează literatura social-politică și tehnico-științifică. Analiza de amănunt a datelor statistice în această

chestiune a condus la o relație care credem că nu are un caracter întâmplător: volumul lucrărilor nebeletristice puse în circulație, ponderea acestora în totalul cărților difuzate stau în directă dependență cu existența și funcționarea sălilor de lectură, cu numărul de locuri din aceste săli. Numai prin sălile de lectură biblioteca din Timișoara a pus în circulație 140 000 de volume social-politice și științifico-tehnice, cea din Constanța 85 000, cea din Brașov 74 000, cea din Galați 62 000, cea din Oradea 60 000 etc. Rezultate slabe pe această linie, de necomparat cu cele de mai sus, se înregistrează în schimb la Brăila, Cluj-Napoca, București, în biblioteci lipsite de spații și echipament pentru lectură și studiu. Se cunoaște de altfel că structura tematică a publicațiilor puse în circulație prin sălile de lectură și secțiunile de împrumut la domiciliu este diferită, în primul caz fiind mult mai echilibrată, orientată spre domenii ideologice, științelor. Și pentru că mai sus ne-am referit numai la unități din prima grupă, revenim cu un exemplu relevant din cea de a treia categorie de biblioteci. Pînă în 1977, datele care interesează problema în discuție erau aproape aceleași pentru bibliotecile județene Bistrița și Covasna. În acest an (1977), biblioteca din Bistrița a difuzat 7 200 de lucrări social-politice, din care 1758 prin sala de lectură, și 6 514 volume din domeniile științelor și tehnicii, din care 178 prin sală; biblioteca din Sf. Gheorghe înregistrează însă 18 123 de volume pentru prima categorie de lucrări, din care 14 122 în sală, și 13 559 pentru a doua categorie, din care 8 067 în sala de lectură. Dacă în primul caz avem de-a face cu o încăpere mică, improvizată ca sală de lectură, în cel de al doilea, biblioteca este în primul an de la dotarea sa cu o sală de lectură echipată și amenajată corespunzător.

Desigur, nimeni nu trebuie să înțeleagă din cele de mai sus că existența unor săli de lectură rezolvă de la sine problemele promovării literaturii social-politice și tehnico-științifice, că popularizarea și difuzarea acestor publicații și pe alte căi este neîndecată, dar în ansamblul măsurilor destinate acestui scop, amenajarea spațiilor de lectură pe loc are un rol determinant.

Bibliotecile municipale și orașenești

Cele 185 de biblioteci municipale și orașenești, frecventate în anul 1977 de 483 252 de cititori, au pus în circulație publică 7 135 315 volume, indici superiori celor din anul anterior. Totuși aportul lor la generalizarea unor servicii corespunzătoare de lec-

tură publică în mediul urban rămâne sub cerințe și posibilități: media lucrărilor difuzate într-un an este sub 40 000 pe unitate. Aceasta se datorează existenței unui număr ridicat de biblioteci orașenești, care, nespujinate de autoritățile locale și lipsite de îndrumarea și controlul factorilor responsabili de la nivelul județelor sau de la centru, desfășoară o activitate slabă, lipsită de perspectivă. Datele statistice privitoare la numărul cititorilor (sub 1000), al volumelor difuzate (sub 10 000) și la structura tematică a acestora dovedesc condiția unor mici biblioteci de împrumut literatură beletristică și de destindere la domiciliu. Fără a epuiza lista lor, dar cuprinzând mai multe județe, ne referim la unități ca cele din Călan, Făurei, Brezoi, Pașcani, Rupea, Tg. Bujor, Vlăhița, Tândărei, Orșova, Copșa Mică, Solca, Sulina etc.

Există desigur bibliotecile municipale și o serie de biblioteci orașenești cu o activitate notabilă, instituții care se afirmă în dezvoltarea procesului cultural-educativ general, în sprijinirea învățămîntului politico-ideologic, în perfecționarea și reciclarea profesională a oamenilor muncii. Am cîta spre exemplificare unitățile din Dej, Călărași, Beiuș, Alejd, Caracal, Medgidia ș.a. Totuși, analiza statistică de ansamblu lasă să se vadă că orientările de politică bibliotecară preconizate de Consiliul Culturii și Educației Socialiste își fac loc mai greu în practica acestei categorii de biblioteci, că se simte lipsa unei îndrumări metodice mai ferme a lor. Din totalul cărților difuzate în această rețea, 80% reprezintă literatură beletristică și pentru copii, lucrările social-politice, științifice, tehnice, tipăriturile destinate formării și perfecționării profesionale fiind neglijate deseori încă din stadiul achiziționării lor. Tipică pentru o astfel de viziune anacronică, cum lasă să se întrevadă datele statistice, este situația bibliotecilor orașenești din județele Satu-Mare, Argeș, Brașov, Dimbovița, Tulcea, Ilfov, Mehedinți, Sălaj, Dolj.

Încercarea unei analize statistice a activității bibliotecilor publice din mediul urban, parțial prezentată în paginile revistei noastre, nu are un scop în sine și nici nu și-a propus doar o fotografiere a situației. Dacă am sugerat unele măsuri, dacă am atras atenția asupra unor probleme prioritare, au rămas încă destule aspecte concrete ce pot reține atenția conducătorilor bibliotecilor județene, a metodiștilor, a instructorilor de profil din comitetele de cultură și educație socialistă.

Atanase LUPU
Genan BOLAT

CZU 027.53 (498 Tg.-Jiu)
021. 62

Extinderea serviciilor de bibliotecă în noile cartiere

Asemenea altor județe ale țării, județul Gorj cunoaște an de an o adevărată înflorire economică cu reflexele corespunzătoare în creșterea neconținută a nivelului de trai al celor ce muncesc. Astfel, în cuprinsul județului funcționează 33 de întreprinderi industriale, din care 26 de interes național, iar prevederile Congresului al XI-lea al partidului au stabilit pentru actualul cincinal un ritm mediu anual de creștere de 26,4 la sută (față de 8,6 la sută în cincinalul trecut), ceea ce va asigura o accelerare substanțială a dezvoltării industriale a Gorjului.

Municipiul Tîrgu-Jiu concentrează cea mai însemnată parte a industriei gorjene, îndeosebi obiectivele noi create a cincinalelor 1966-1970, 1971-1975. Alături de o economie pregărită (cîteva ateliere meșteșugărești, o fabrică de țigărele, o fabrică de confecții pentru armată, cîteva tăbăcării și cîteva unități ale industriei alimentare), astăzi Tîrgu-Jiu găzduiește: Combinatul de lănci și azbociment, Combinatul de prelucrare a lemnului, Întreprinderea de confecții, Întreprinderea de țigărele, Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc și cauciuc regenerat, Întreprinderea pentru industrializarea cîrnii, Fabrica de produse refractare, Fabrica de sticlărie-menaj.

Procesul de industrializare inițiat și condus de partid a determinat și o dinamică mereu ascendentă a populației. Astfel, dacă în 1948 Tîrgu-Jiu număra 17 698 de locuitori, în 1970 se înregistrează 42 935, pentru ca în 1977 numărul locuitorilor să se ridice la 64 869. Nu e vorba numai de o dezvoltare numerică, ci și de o modificare calitativă a populației determinată de creșterea ponderii personalului muncitor, mai ales pe ramurile care au cunoscut o intensă dezvoltare — în industrie și construcții (65 la sută în 1977, față de 54,4 la sută în 1960). Dezvoltarea și modernizarea economiei județului a impus pregătirea unui număr însem-

nat de muncitori calificați, tehnicieni, maiștri, alți specialiști. Numai în acest an, programul de asigurare și perfecționare a forței de muncă prevede pregătirea în 33 de meserii de bază pentru toate domeniile economiei județului, iar rețeaua de învățămînt a județului Gorj dispune de 418 școli generale, 17 licee și două secții ale Facultății de subingineri în care se pregătesc aproape 73 de mii de elevi și studenți.

Față de toate aceste realități, Biblioteca județeană se află și ea într-un proces de dezvoltare și de înnoire, de extindere și diversificare a serviciilor oferite, modelîndu-și profilul și funcțiile în consens cu exigențele programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de făurire a omului nou. Preocuparea pentru creșterea rolului bibliotecii și-a pus amprenta pe toate laturile muncii cu cartea, începînd cu dezvoltarea și profilarea colecțiilor și continuînd cu prelucrarea și comunicarea lor, cu extinderea formelor de propagandă și mai ales a instrumentelor de informare bibliografică puse la dispoziția cititorilor. Sînt de notat și eforturile depuse pentru transformarea lecțiilor publice într-un larg proces de masă, vizînd atragerea unei părți tot mai mari a populației active și îndeosebi din rîndul tineretului, gradul de utilizare a instituției înregistrînd o curbă mereu ascendentă. Astfel, în 1977, au fost înscrși 7 404 cititori, cu 404 mai mult față de cifra planificată, ceea ce reprezintă un procent de atragere la lectură a populației de 11,4, cu o depășire de 1,01 față de procentul de atragere realizat în 1976. Și în planul frecvenței s-a înregistrat o creștere sensibilă: 41.838 de cititori care au solicitat și beneficiat de serviciile bibliotecii (cu 3 101 mai mulți decît în 1976), media zilnică fiind de 136 de cititori.

Eforturile bibliotecii județene în direcția atragerii la lectură merg mîna în mîna cu grija pentru asigurarea unei baze documentare

Cititorii- muncitori în bibliotecile publice

corespunzătoare, prin creșterea nivelului calitativ al colecțiilor și reechilibrarea lor tematică. Colecțiile oferite publicului la 1 ianuarie 1978 (95 199 de volume) prezentau următoarea structură: 44,2 la sută literatură nebeletristică; 43,2 la sută literatură beletristică; 12,6 la sută literatură pentru copii, iar noile achiziții (pe 1977) menite să asigure „ținereța” colecțiilor, reprezentând 9 la sută din fondul existent, s-au înscris pe aceeași preocupare de asigurare a unui echilibru tematic al colecțiilor (3342 carte nebeletristică, 3256 carte beletristică, 1046 literatură pentru copii). Gradul sporit de interes al colecțiilor, nivelul lor de actualitate își găsesc reflexul corespunzător în planul difuzării cărții: 23 de volume pe cap de locuitor (față de 1,8 în 1976), totalul volumelor difuzate ridicându-se la 149.614 (cu 29 178 mai mult decât în anul precedent).

Lărgirea neîntrerupută a sferei de cuprindere a populației la lectură se înscrie pentru colectivul nostru ca o sarcină prioritară și în viitor. Permanența deschidere socială a bibliotecii, în sensul atragerii la lectură a noi categorii de cititori, își găsește, între altele, expresia în scurtarea drumului cititorului către carte, în apropierea acesteia de locurile de muncă și de domiciliul cititorilor.

Biblioteca județeană dispune de o rețea de trei filiale și de un bibliobuz. Amplasarea filialelor are în vedere cuprinderea unei arii teritoriale cât mai largi în raport cu sediul bibliotecii. Astfel, filiala din Drăgoieni, comună subordonată, deservește o populație de 2390 de locuitori (cea mai mare parte din adulți angajați în sfera producției materiale); filiala din Birsești deservește un cartier (2022 de locuitori) în care funcționează o stațiune de cercetări pomicele, un liceu agricol și Combinatul de lăniș și azbociment, iar filiala din cadrul Casei tineretului, recent intrată în funcțiune (august 1977, cuprinde în sfera ei de acțiune nu numai publicul tânăr, ci întreaga populație a cartierului „9 Mai”. Cartier muncitoresc, locuit de constructorii Termocentralei de la Rogojelu, de lucrători ai Întreprinderii de utilaj minier Rovinari, ai I.C.C.M.O. și ai Întreprinderilor de pe platforma de nord a municipiului, acesta se înscrie și în programul bibliobuzului, cu staționări bisăptămânale în două puncte diferite. De altfel, bibliobuzul, al cărui start a fost dat în luna mai a acestui an, urmărește în principal tocmai de servirea zonelor muncitorești ale orașului (șantierul Valea Mare,

Tismana, Bistrița și Turceni, I.C.C.M.O., cartierul Petrești și cel la care ne-am referit). Programul acestuia, stabilit după un grafic riguros până la sfârșitul anului, pe zile, ore și beneficiari, oferă toate facilitățile accesului la carte al personalului muncitor din aceste unități (orar convenabil, pe extensia ambelor ture; staționări în locuri de larg acces — secții administrative, cantine etc.).

Vehiculând un fond total de aproximativ 9 mii de volume, judicios structurat (42 la sută literatură nebeletristică) filialele staționare și cea mobilă reușesc să aducă servicii incontestabile lecturii publice din municipiul Tg.-Jiu, informării politice și tehnico-profesionale a locuitorilor. Dealtfel, aproximativ 17 la sută din cititorii înscrși de Biblioteca județeană în primul trimestru al acestui an au fost serviți prin intermediul filialelor*. Și mai semnificativ este faptul că în ansamblul publicului filialelor (exceptând cea de la Casa tineretului, cu specific aparte) ponderea o dețin reprezentanții populației active: 56 la sută la Drăgoieni, 49 la sută la Birsești. (Datele privind activitatea bibliobuzului nu sînt deocamdată concludente.) Iar dacă în ansamblul celor peste 5 mii de volume distribuite prin filiale în aceeași perioadă, doar 30 la sută aparțin altor domenii decât beletristica, faptul își are semnificația nu în lipsa de interes virtual al publicului, ci în calitatea ofertei, încă deficitară sub acest raport. Dar, așa cum arătam mai sus, asigurarea unei compoziții judicioase a colecțiilor și menținerea unui grad corespunzător de actualitate a acestora se înscrie în preocupările de bază ale bibliotecii, cu reflexele corespunzătoare în dotarea filialelor, alături de alte obiective menite să asigure ridicarea lecturii publice în municipiul Tg.-Jiu pe trepte noi de eficiență. Avem în vedere extinderea în continuare a rețelei de filiale și diversificarea serviciilor; îmbunătățirea sistemului de informare, sub raport tematic, al ritmicității și al adresabilității; intensificarea propagandei cărții în rîndurile unor grupuri și categorii din ce în ce mai largi ale populației, astfel încît funcția socială a bibliotecii noastre în procesul neîntrerupt de formare și perfecționare spirituală a maselor să dobîndească noi dimensiuni.

Vasilica POPESCU

director
Biblioteca Județeană Gorj

*. De reținut că filiala din Birsești are un program de numai 16 ore săptămînal, iar cea din Drăgoieni de 24 de ore, doar filiala Casei tineretului beneficiind de un program complet.

Fenomen intrat, prin extinderea lui aproape generală, în cotidianul vieții orașelor țării noastre, dezvoltarea în ritmuri susținute a economiei — și în primul rînd a diverselor ramuri ale industriei — din localitățile urbane antrenează aspectul tot atît de obișnuit al creșterii numărului celor angrenați direct în acest sector al activității productive, îndeosebi al muncitorilor. Municipiul Turnu-Măgurele (județul Teleorman) cunoaște și el, firesc, coordonatele acestui proces de ascendență continuă spre progres și dezvoltare, coordonate de bază în aprecierea de către biblioteca publică a sarcinilor ei privind lectura și informarea în teritoriu. Astăzi, în municipiul de la Dunăre, numai Combinatul de Îngrășămintă chimice (C.I.C.) aduce în atenția bibliotecilor grija pentru lectură a peste 7 000 de cadre (desigur, mare parte dintre ele avînd domiciliul în comune apropiate), cărora, de la fabricile de mobilă și de conserve, de la sistemul de irigații, de la întreprinderile de transporturi și construcții, li se adaugă alți circa 3000 de muncitori.

Problemă complexă, asigurarea lecturii unei categorii de oameni ai muncii de importanță și ponderea acesteia preocupă cu prioritate colectivele bibliotecilor din municipiu — în principal, Biblioteca municipală, Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor și Biblio-

teca tehnică a Combinatului de Ingrășăminte chimice. Dacă, firesc, biblioteca specializată a marelui combinat își are, prin profil, netezită calea spre satisfacerea în bune condiții a cerințelor de lectură și informare tehnico-științifică a beneficiarilor ei, pentru cele două biblioteci publice — și așa amplasate, de câțiva ani și deocamdată încă, în imediată vecinătate una de alta — lectura muncitorilor, alături de problemele generale ale servirii întregii populații, implică aspecte în care termeni ca paralelism, concurență, profilare și completare defectuoase pot oricând compromite, ca rezultate, strădanii, bune intenții și chiar muncă asiduă depusă de bibliotecare. Pot, dacă lucrurile, mai precis soarta lecturii publice, sînt lăsate la voia întâmplării. La Turnu-Măgurele în-

un fond total de 21 000 de volume) în aceeași proporție aproape ca și Biblioteca municipală (4500 de volume, într-un fond total de circa 38 000 de volume). În aceste condiții, un anumit accent în activitatea de difuzare și propagandă a cărții pus de către bibliotecă pe literatura tehnico-științifică, menită să ducă la perfecționare profesională, la lărgirea bagajului de cunoștințe din acest domeniu, a făcut ca în ansamblul activității Bibliotecii Casei de cultură a sindicatelor valorificarea publicațiilor cuprinse în clasele 5 și 61 să înregistreze creșteri însemnate. Urmărite cu deosebită atenție de către bibliotecă încă din anul 1971, de la înființarea bibliotecii, aceste creșteri le consemnăm și noi, pentru ilustrarea strădaniei, în tabelul de mai jos:

Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor — Turnu Măgurele

Anul	Numărul total al volumelor împrumutate de bibliotecă	din care literatură tehnico-științifică	număr de volume	în %
1971	6 221	101	1,6	
1972	17 325	525	3	
1973	18 152	1 628	8,9	
1974	16 312	1 813	11,1	
1975	18 169	1 748	9,5	
1976	18 182	2 024	11,1	
1977	19 479	1 760	9	
1978 sem. I	10 354	869	8,6	

să calea acestui „pot“ a fost barată, lucrurile mergînd — dirijate cu grijă, cu pricepere și cu unele eforturi — spre rezolvări favorabile.

Mai întii, printr-o departajare, de loc forțată ori exagerată, a unor preocupări în privința ofertei de carte cu destinația cititorii-muncitori. Fără a exista intenția unei profilări a bibliotecii sindicatelor pe literatură tehnico-științifică, beneficiarii ei — nu numai muncitori, ci și familiile acestora și alte categorii socio-profesionale — căutînd biblioteca și pentru alte feluri de literatură, Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor dispune în colecțiile ei de literatură din domeniul tehnico-științific (2500 de volume la

Adresată în primul rînd celor preocupați, prin profesie, de acest gen de literatură, cartea tehnico-științifică, popularizată curent, difuzată atît la sediu, cît și prin puncte de împrumut organizate în întreprinderi, a atras, ca cititori, spre biblioteca sindicatelor o bună parte din muncitorii ce trăiesc și muncesc aici. Dacă în 1971 ponderea muncitorilor între cititorii bibliotecii (166 față de 1172) era ceva mai mare de 10%, în 1977 aceasta a ajuns la aproape 50% (1207 muncitori la un total de 2508 cititori înscriși). O notă aparte merită aici încă un aspect de care atragerea cititorilor spre bibliotecă este legată, indiscutabil, dincolo de interese de lectură și de răspunsul dat de colecții acestora — condițiile materiale, de confort, de spațiu, de amenajare modernă, de care dispune biblio-

teca în frumosul local al Casei de cultură a sindicatelor. Și tot la acest capitol, pasiunea notorie a bibliotecarei Ana Alexandrescu pentru propagandă și difuzarea cărții prin cele mai variate mijloace, între care, cu totul originală, inițiativa de a înființa, cu sprijinul unor cititori, un punct de împrumut al bibliotecii sindicatelor în comuna Lița, comună aparținînd municipiului Turnu-Măgurele.

În egală măsură și locuitorii ai municipiului, muncitorii cu acest statut angajați în întreprinderile din Turnu-Măgurele apelează, din aceeași nevoie de carte, de lectură și informare, și la Biblioteca municipală, putîndu-se vorbi chiar, în funcție de preferință și de obișnuință, de un public al acestei biblioteci și unul al celei a sindicatelor. (Și nu rare sînt cazurile cînd cititorii mai „pretențioși“ ca arie a lecturii frecventează ambele unități bibliotecare.) Cifrele din evidența Bibliotecii municipale pe ultimii doi ani nu sînt prea ridicate, motive obiective (anul trecut, biblioteca în mutare datorită avariilor; anul acesta, doar cu date de pe un semestru) explicînd fenomenul. Dintre fișele celor 450 de muncitori (25% dintr-un total de 1800 de cititori înscriși pînă la sfîrșitul primului semestru din acest an), o serie întreagă ne-au reținut atenția pentru lectura sistematică, bogată și variată pe care o atestă — cititori, de meserie strungari, mecanici, lăcătuși, cu cite 63 ori 65 de volume împrumutate doar în 6 luni.

Datele oferite de sondajul nostru la cele două biblioteci publice din Turnu-Măgurele scot în evidență, dincolo de dimensiunile activității, esența fenomenului bibliotecar actual în domeniul lecturii publice. Anume, peste cifre și indicatori care oricînd și oricînd vor lăsa loc pentru mai mult și mai bine, se simte vigoarea orientării corecte a obiectivelor muncii de propagandă și difuzare a cărții, și în primul rînd, în privința celui al cuprinderii la lectură a unei cît mai extinse părți din rîndul muncitorilor, al celor care, printr-o bună informare și pregătire de specialitate, sînt în măsură să asigure creșterea calitativă a producției în ramura de bază a economiei, industria. Și în acest aspect, deschiderea bibliotecii spre public, mersul în întîmpinarea intereselor de lectură în chiar mijlocul celor ce muncesc, în întreprinderi în primul rînd, își verifică pe deplin valabilitatea ca principiu călăuzitor.

George SEBASTIAN

Cartea în căminele de nefamiliști

„Bibliotecile de cămin“ pot
fi extinse!

Bibliotecile sindicatelor din Piatra-Neamț, dispun, în prezent, de un fond substanțial de publicații, ce permite susținerea activității de propagandă a cărții la nivelul cerințelor celor ce muncesc. Din păcate, sint cazuri în care unele biblioteci din întreprinderi sau instituții reprezintă doar simple „depozite“ de cărți. Printre măsurile luate de către organele sindicale locale pentru lărgirea ariei de circulație a cărților în rândurile celor cărora le sînt destinate se înscrie și mărirea numărului de puncte de împrumut la locurile de muncă și înființarea unor biblioteci de același fel la căminele de nefamiliști.

Organizarea și dotarea lor a ridicat unele probleme de natură să alimenteze scepticismul unora față de eficiența prezenței acestor biblioteci în căminele de nefamiliști. Rezultatele au contrazis reținerile inițiale, ceea ce ne invită la extinderea lor. Deocamdată, ele funcționează la căminele de nefamiliști aparținînd C.F.S. Săvinești, I.M. Ceahlăul, Grupului de șantier Săvinești și Întreprinderii județene de construcții-montaj. Pot fi extinse însă și la căminele Combinatului de prelucrare a lemnului, Întreprinderii „8 Martie“, Întreprinderii de construcții forestiere și la restul căminelor aparținînd Combinatului de fibre sintetice Săvinești (și nedotate pînă în prezent).

După rezultatele obținute, se poate aprecia că biblioteca Grupului de Șantier Săvinești a acționat mai eficient. Am urmărit, pe de o parte, dotarea corespunzătoare cu cărți, în special literatură social-politică și tehnico-științifică, a tuturor bibliotecilor de la cămine. Majoritatea tinerilor își completează studiile sau se perfecționează în diverse meserii, așa că facilitarea accesului la cartea de specialitate nu poate să repre-

zintă decât un ajutor general pe care biblioteca sindicatului îl dă prin aceste puncte de împrumut. Dotarea lor și completarea ulterioară cu cărți (deslășurată filmic și în funcție de cerințe) a tinut seama de preocupările tinerilor. Activitatea de difuzare a cărții este completată de acțiuni specifice: seri literare, întâlniri cu cititorii, prezentarea noutăților prin intermediul recenziilor și al vitrinei cu ultimele apariții editoriale.

Convingerea noastră este că prin aceste biblioteci venim în întîmpinarea unor cerințe de lectură deja bine conturate, cultivînd în același timp gustul cititului la un număr tot mai mare de tineri muncitori.

Constantin ALUPULUI
membru în Biroul executiv al
Consiliului municipal al sindicatelor Piatra-Neamț

„Clubul tinerelor fete“

La Filatura română de bumbac ponderea, în componența personalului muncitor, o dețin tineretele. De aici și preocupările speciale pentru formarea personalității lor, conformă tipului de om nou al societății noastre. În cele două cămine de nefamiliști locuiesc 350 de filatoare. Prima măsură luată de către consiliul de conducere al bibliotecii sindicatului a fost înființarea, la fiecare cămin, a unui club al tinerelor fete. Programul, cu o periodicitate săptămînală, este

astfel structurat încît să răspundă cerințelor educației multilaterale. O succintă informare asupra evenimentului politic al săptămîinii este urmată de o dezbateră mai amplă pe o temă social-politică, tehnico-științifică, de literatură beletristică sau din alte domenii ale artei etc. Rubrica „Mozaic“ cuprinde curiozități din diverse domenii și sfaturi pentru tineretele fete. Programul clubului include și trei cercuri ale universității cultural-științifice: „Tinerete și contemporaneitate“, „Oameni de seamă ai culturii românești“ și „Tinerete, muncă, viață“. Împreună alcătuiesc un complex program de educație politico-ideologică, moral-cetățenească, profesională, cultural-științifică. Posibilitatea de a dialoga în cadrul activităților curente ale clubului cu oameni de specialitate din cele mai diverse domenii, cu frunții întreprinderii noastre are darul de a stîrni interesul și dorința de a cunoaște mai mult.

Cunoaștere ce îndrumă pașii spre cărți. Spre cele aflate la punctul de împrumut organizat în cămin, spre biblioteca sindicatului din cadrul filaturii, spre cărțile colegelor înscrise la bibliotecă. Ni se pare firesc ca toate cele 350 de tinerete să fie cititoare ale bibliotecii. Un dezerat pe care sperăm să-l transpunem în realitate în cursul acestui an.

Caliopei GRECULESCU
bibliotecară,

Biblioteca sindicatului de la
Filatura română de bumbac

În municipiul Iași există un număr mare de cămine pentru nefamiliști, grupate, în majoritate, în trei zone apropiate de Casa de cultură a sindicatelor. În ele locuiesc peste 18 000 de tineri.

Cum organizăm acțiunile? Colaborarea constantă cu organizațiile U.T.C., cu organizațiile de sindicat, cu comitele de cămin ne permite cunoașterea preferințelor tinerilor pentru anumite probleme sau domenii și, totodată, încadrarea, firească, evitând suprapunerile, în programul cultural-educativ din cadrul fiecărui cămin. Avem întotdeauna grijă să anunțăm din vreme, prin afișe, acțiunile întreprinse de bibliotecă.

Ce acțiuni organizăm? Prin tematica abordată, căutăm să răspundem problemelor ce frământă auditoriul nostru, să lărgim aria preocupărilor, să cultivăm interesul pentru ceea ce este major în existența noastră. Unele acțiuni poartă chiar titlul unei cărți, atrăgând astfel atenția asupra ei și completând problematica pe care o ridică prin oferirea, de fiecare dată, a unei scurte bibliografii. Fără a enumera titlurile, menționez domeniile abordate: politica internă și externă a partidului și statului nostru, personalitatea politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, probleme de educație științifică, patriotică, cunoașterea legilor țării, normele eticii și echității socialiste. Abordarea întregii game de acțiuni specifice propagandei cărții contribuie la creșterea eficienței lor.

Cu cine colaborăm? În marea lor majoritate sînt cadre didactice universitare, bine cunoscute în viața culturală a orașului și care se bucură de o binemeritată popularitate. Lor li se alătură lectori de la Școala interjudețeană de partid, juriști și alți colaboratori inimoși. Închegarea unui corp constant de colaboratori are efecte pozitive asupra calității acestor prezențe ale cărții în mijlocul tinerilor, realizându-se, treptat, o stare de cunoaștere reciprocă, de firesc în aceste întâlniri unde se discută atîtea lucruri interesante.

Fără precizia datelor statistice referitoare la numărul tinerilor din aceste cămine care au devenit cititori ai bibliotecii noastre, se poate aprecia că, în ultimul an, de cînd susținem o activitate constantă de propagandă a cărții în căminele de nefamiliști, numărul tinerilor care frecventează biblioteca a crescut simțitor.

Ion FILIP

Servirea unitară a populației în mediul rural

COMUNA ISVOARELE, JUDEȚUL PRAHOVA

Înțelegînd că în sistemul mijloacelor și instituțiilor care acționează în direcția dezvoltării conștiinței socialiste a maselor lectura și biblioteca ocupă un loc de primă importanță, noi, slujitorii cuvintului scris din comuna Isvoarele, am încercat să ne integrăm în mod organic, potrivit specificului muncii noastre, în frontul larg, unitar al activității politico-ideologice și cultural-educative conduse de Comitetul comunal de partid.

Participarea bibliotecii, alături de organizațiile de masă și obștești, de școală, căminul cultural, comisia comunală de răspundere a cunoștințelor cultural-științifice, universitatea cultural-științifică etc., la amplul proces educațional a avut în vedere sporirea contribuției cărții la îndeplinirea obiectivelor majore economico-sociale stabilite pentru această etapă de către conducerea superioară de partid și de stat, la realizarea sarcinilor ce revin oamenilor muncii din județul Prahova în actualul cincinal al afirmării revoluției științei și tehnicii, la mobilizarea activă a sătenilor noștri pentru obținerea unor rezultate din ce în ce mai bune în toate domeniile lor de activitate.

Cunoscînd în detalii specificul economic al localității noastre neoperativizate, sarcinile de acest ordin ce revin locuitorilor de aici, structura socio-profesională a populației, specificul activităților pe care le profesează, cit și întreprinderile la care aceștia lucrează, gradul de cultură al cetățenilor, atitudinea și comportarea lor în familie și societate, unitatea noastră — instituție de cultură și de educație comunistă — a fost mereu prezentă, alături de celelalte organisme educaționale, la conceperea și definirea, sub îndrumarea consiliului comunal de cultură și educație socialistă, a programelor unitare de activitate cultural-educativă. Prezența bibliotecii în aceste planuri de activitate s-a concretizat

prin acțiuni proprii, organizate de noi pentru cititori, cit și prin întregirea, completarea, susținerea prin carte a diferitelor manifestări de masă desfășurate la căminul cultural. În acest sens notăm faptul că biblioteca și-a adus contribuția la desfășurarea învățămîntului politico-ideologic, prin popularizarea și punerea la dispoziția lectorilor, propagandiștilor și cursanților a materialelor bibliografice adecvate, la dotarea punctelor de informare și documentare cu cărți, broșuri și seturi de planșe. De asemenea, cartea a însoțit cele trei cursuri ale universității cultural-științifice locale, fiind prezentată și recomandată cursanților, iar membrii brigăzii științifice au căutat ca pentru unele întrebări primite din partea cetățenilor să facă trimiteri la cărțile aflate în colecțiile bibliotecii comunale.

Artiștii amatori și instructorii formațiilor participante la ediția a II-a a Festivalului național al educației și culturii socialiste „Cîntarea României” au primit tot sprijinul din partea bibliotecii care le-a oferit materiale pentru repertoarele formațiilor de teatru, cor, brigăzilor artistice, soliștilor vocali și instrumentali.

Fără a menționa teme de acțiuni de masă cu cartea organizate în acest an, este de subliniat că ele au urmărit în cadrul planului unitar cultural-educativ din comuna noastră să contribuie la educația patriotică a tuturor locuitorilor, la promovarea principiilor și normelor eticii și echității socialiste, la formarea și dezvoltarea concepției materialist-dialectice despre lume și viață, la popularizarea, însușirea și aplicarea legilor statului nostru.

Caracterul unitar al activității cultural-educative s-a manifestat sub diferite forme și modalități în întreaga complexitate a muncii cu cartea, în acțiunea de cuprindere a populației la lectură. În acest sens, remarcăm că biblioteca comunală a

acționat într-o deplină unitate cu bibliotecile școlare de pe raza comunei, că s-au căutat și găsit căile și punctele convergente de colaborare și cooperare.

Referindu-ne la aspectele unității de acțiune a bibliotecilor de pe raza comunei Isovoarele, subliniem în primul rând faptul că fondurile de publicații ale acestora totalizează 16242 de volume (din care 8476 la biblioteca comunală, 2635 la biblioteca școlară din satul Isovoarele, 3862 la biblioteca școlară din satul Homoriciu și 1264 la biblioteca școlară din satul Schiu-lești). La acest capitol este de reținut că cele două tipuri de biblioteci — publică de stat și școlare — au căzut de acord să-și structureze fondurile de publicații în funcție, în primul rând, de sarcinile specifice pe care le au de rezolvat în activitatea de cultură și educație, în procesul instructiv-educativ al tineretului școlar. De aceea, după cum este normal, s-a stabilit ca ponderea cărților din biblioteca școlară să fie asigurată, în continuare, de lucrările recomandate în bibliografiile diferitelor discipline de învățământ, de cărțile care prin conținutul și nivelul lor de tratare se adresează elevilor sau cadrelor didactice. Cunoșcând că listele de lectură obligatorie și recomandările cadrelor didactice privind lectura elevilor nu depășesc, decât în rare cazuri, prevederile programelor analitice, biblioteca comunală și-a asumat răspunderea achiziționării unei arii tematice mult mai largi de cărți cu adresabilitate școlară. Ne referim la literatura beletristică valoroasă română și universală nerecomandată de Ministerul Educației și Învățământului, la cărțile științifico-tehnice ce intră în sfera de interes a tineretului școlar — lucrări din domeniul radioteleviziunii, artei și tehnicii fotografice, astronomiei, explorării spațiului cosmic, fizicii și chimiei etc.

Prin caracterul enciclopedic al colecțiilor de publicații, biblioteca comunală satisface cerințele de informare, lectură și studiu nu numai ale elevilor, ale preșcolărilor, ci ale tuturor categoriilor de cetățeni ai comunei, indiferent de vîrstă, profesia, sexul, gradul de pregătire și cultură al acestora.

Datorită acestei diversități a fondului de cărți ce-l deține, biblio-

teca comunală a introdus în practica muncii ei cu periodicitate semestrială, în spiritul colaborării pe plan local, împrumutul interbibliotecar periodic între instituția noastră și bibliotecile școlare, intensificînd astfel circulația cărții pe întreaga rază a comunei.

Disponînd de un bogat fond de publicații, biblioteca comunală împreună cu bibliotecile școlare au reușit ca în primul semestru al acestui an să înscrie 1904 cititori și să difuzeze 12 136 cărți din toate domeniile de cunoștințe. Acești indicatori confirmă că prin efortul nostru comun am reușit să atragem la lectură 33% din populația comunei și să realizăm un indice de lectură de 6. Chiar dacă ponderea cititorilor și cărților citite o deține biblioteca comunală (1574 de cititori cu 9968 de cărți citite), trebuie remarcată strădania bibliotecilor școlare de a-și îmbunătăți permanent activitatea.

Biblioteca comunală, înzestrată cu o colecție bogată de cărți, a obținut rezultate satisfăcătoare în activitatea de atragere la citit a sâtenilor datorită sprijinului de care s-a bucurat din partea intelectualilor și în mod deosebit a cadrelor didactice. Un ajutor prețios a fost dat bibliotecii și de către elevii mai mari, cu rezultate bune la învățătură, dar și cititori frunțași. Cu concursul a 16 colaboratori din rîndul elevilor care locuiesc în extremitățile comunei am reușit, dîndu-le în grijă cite 20 — 50 de cărți, să realizăm active puncte de împrumut atât pentru colegii lor, cît și pentru cunoștințele și vecinii acestora.

Dacă rezultatele muncii noastre, concretizate și în cifrele mai sus menționate, sînt cu mult mai bune decît cele din anul precedent, aceasta se datorează, după părerea noastră, și caracterului puternic stimulator al întrecerii inițiate pentru bibliotecile școlare de Ministerul Educației și Învățământului, iar pentru bibliotecile comunale de către Comitetul județean de cultură și educație socialistă și Biblioteca județeană „N. Iorga” din Ploiești.

Conducerea școlii avînd, conform reglementărilor în vigoare, o mare răspundere și față de biblioteca comunală, a urmărit modul de desfășurare a concursului la care

participă biblioteca comunală și cele școlare. Pe această linie de preocupări se înscrie și analiza recentă, în cadrul consiliului pedagogic, la care a fost prezent și președintele consiliului comunal al educației politice și culturii socialiste, a activității desfășurate de bibliotecile participante la concurs. Cu acest prilej s-au evidențiat rezultatele înregistrate, s-au formulat observații de ordin critic și s-au stabilit unele măsuri de dezvoltare a activității cu cartea în comuna Isovoarele.

Dacă acestea au fost aspectele pozitive ale acțiunii unitare de cuprindere a populației la lectură, trebuie să recunoaștem că în munca noastră s-au manifestat și unele greutăți și lipsuri. Ne referim, printre altele, la sistemul defectuos de completare a colecțiilor bibliotecii școlare, care în prezent achiziționează cu cei aproximativ 2000 lei o singură dată pe an cărți noi, ceea ce face ca multe lucrări necesare instrucției și educației elevilor să nu poată fi procurate, ele dispărînd pe parcurs din librării. Interesul sporit față de carte, manifestat de tineretul școlar, dar și de populația activă, absolventă a învățământului generalizat de 8 și 10 ani, obișnuită cu lectura, se manifestă prin dorința acestora de a frecventa biblioteca comunală mai mult, de a o găsi, cum se obișnuiseră, deschisă zilnic. Or, acest deziderat nu poate fi îndeplinit decît de un om specializat și profilat numai pe această frumoasă și nobilă activitate. Știindu-se că procesul intens de urbanizare atrage de la sine și înființarea unor biblioteci orășenești, poate ar fi nimerit ca măcar în localitățile mari, vizate ca în etapele mai apropiate sau chiar mai îndepărtate să devină orașe, biblioteca comunală să anticipeze acest lucru, devenind de pe acum — nu este cazul comunei Isovoarele — unități încadrate cu bibliotecari de profesie, care să facă mai mult decît noi pe linia prelucrării și organizării colecțiilor și instrumentelor de informare a cititorilor, antrenării la lectură a populației active, a creșterii circulației cărților politico-ideologice, agrozootehnice, tehnico-științifice.

Prof. Gheorghe GRIGORESCU
bibliotecar, comuna Isovoarele
(Jud. Prahova)

Bibliotecile filiale dintr-un complex universitar

PUNCTE DE VEDERE

Problema organizării sau reorganizării bibliotecilor filiale universitare, instituții legate organic de învățământul superior, revine ca o problemă mereu actuală, ori de câte ori acesta cunoaște perfecționări organizatorice. În fond, problema se reduce la întrebarea: pînă la ce limită o reorganizare în planul învățământului universitar atrage după sine o reorganizare a bibliotecilor filiale aferente? Mai precis: comasarea unor unități filiale presupune și o comasare a fondurilor pînă la confuzie? Pentru a da un răspuns corect se cuvine întâi a defini natura bibliotecii universitare filiale.

Dacă biblioteca centrală universitară este, prin vocația ei, o bibliotecă enciclopedică, bibliotecile filiale din cadrul facultăților sînt bibliotecii speciale (sau specializate), similare bibliotecilor institutelor de cercetare (incorporate, de altfel, în parte, azi, bibliotecilor filiale) sau bibliotecilor de întreprinderi economice sau industriale. În consecință, ele sînt deținătoare ale unor fonduri de specialitate, amplasarea lor se află în incinta instituției pe care o servesc, obiectivul lor este determinat de activitatea instituției respective (sprijinirea învățământului și cercetării științifice în acea facultate), iar funcția lor este o funcție utilitară din punct de vedere științific (de informare și documentare) și nu una recreativă sau de cultură generală. În ceea ce privește publicul, acesta este limitat la studenți, cadre didactice universitare, cercetători științifici și alți beneficiari legați de specialitatea facultății. Am putea spune că biblioteca filială este biblioteca unei întreprinderi, iar întreprinderea este facultatea respectivă cu secțiile ei, vechile catedre pe lângă care s-au născut primele nuclee ale bibliotecilor de specialitate. Aceste secții, pentru care și azi candidații optează la admitere, au rămas aceleași de-a lungul anilor, schimbările administrative nefăcînd în fond specialitatea ace-

tora. Tot astfel, bibliotecile aferente au continuat să urmărească bibliografia de specialitate, au continuat să servească același cerc de cititori restrîns la specialitate, imprimîndu-și un ritm de lucru conform programului de învățămînt al secțiilor respective. Această legătură între bibliotecă și vechea catedră-mamă sau secție explică de ce și în prezent o bibliotecă filială care comasează fondurile mai multor vechi catedre poate funcționa cu depozit unic, dar cu fondurile separate pe secții.

Corespunzător modului de organizare a fondurilor pe principiul bibliotecilor speciale, și informarea din cadrul bibliotecii filiale are tot un caracter de specialitate. Indiferent de numărul unităților reunite la un moment dat, studenții și cadrele didactice se adresează instrumentelor de informare de strictă specialitate pentru a găsi în cel mai scurt timp informația căutată. Respectînd individualitatea instrumentelor de informare, respectiv fișierele fiecărei secții, se evită parcurgerea inutilă a unui material informativ de altă specialitate și astfel pierderea de timp în căutarea informației, timp limitat adesea la pauzele dintre orele de curs. Nu mai puțin se evită aglomerarea la același fișier care îngreunează inerent consultarea acestuia, precum și uzarea inutilă a fișierelor.

Organizarea fondului și a informării în acest sens la bibliotecile filiale universitare reprezintă o necesitate impusă de specializare și nu un element de rutină, de conservatorism. O bibliotecă filială universitară, oricîte unități de specialitate ar comasa, nu poate fi organizată ca o bibliotecă enciclopedică, natura și funcțiile acesteia fiind singurele în măsură să impună structura și organizarea ei în mod eficient.

Avînd în vedere natura bibliotecii filiale de bibliotecă specială nu trebuie ignorat nici celălalt

aspect cuprins în însăși denumirea de bibliotecă „universitară”. Această calitate, comună cu cea a bibliotecii centrale universitare de tip enciclopedic, implică legătura directă între bibliotecă și învățămîntul universitar, ceea ce imprimă un anumit ritm de lucru anual, diferit de cel al altor biblioteci. Ritmul este resimțit în mod deosebit în bibliotecile filiale strîns legate de orarul zilnic cu pauzele de 10 minute care solicită cea mai intensă activitate de sală. Dintr-un asemenea context decurge întrebarea: care sînt sistemele cele mai adecvate de așezare a cărților la raft în bibliotecile filiale? Sistemele formale sau cele logice?

După opinia noastră, principiul care trebuie să primeze este cel economic, al minimumului de efort cu maximum de randament, căci bibliotecarul de sală în timpul scurt al pauzelor trebuie să servească maximum de cărți, ceea ce se poate realiza doar prin excluderea timpilor morți, deci printr-un efort rațional. Să confere astfel de avantaje și cel mai practicat sistem formal, cel al aranjării cărților după format? Nicidecum. Faptul că la bibliotecile de filologie de pildă un anumit autor este studiat într-o anumită perioadă a anului atrage consultarea operelor sale, deci servirea lor, concomitent, tuturor studenților din acel an. Ce s-ar întimpla dacă același titlu ar fi răspîndit în toată biblioteca, bibliotecarii trebuind de fiecare dată să cercezeze la rafturi toate cotele posibile indicate de cititor? Cît efort depus și cîtă pierdere de timp! Avantajos rămîne doar un sistem logic care, respectînd specialitatea, întrunește în succesiune alfabetică pe toți autorii cu întreaga lor operă pusă la un loc. Dealtfel, în întreaga lume, cele mai moderne biblioteci au adoptat așezarea logică a fondurilor la raft. Vom cita în acest sens: generalizarea sistemului Cutter în bibliotecile din U.R.S.S.; în Franța, conferința din 1955 a cadrelor din bibliotecile universitare, prevăzînd construirea de biblioteci cu acces liber la fonduri, a luat în considerare perspectiva așezării sistematice a cărților în rafturi; bibliotecile din Suedia (ex. Biblioteca universitară din Stockholm și Biblioteca publică din Göteborg) care practică accesul liber la raft au sisteme similare de organizare, iar modernele biblioteci din Australia (cele mai multe construite după 1960) practică aceeași organizare sistematică a cărților conform clasificării zecimale.

Un sistem logic inspirat din sistemul Cutter funcționează și la sala de lectură a cadrelor didactice în unitatea centrală a bibliotecii universitare din București. Sistemul Cutter ca atare sau cu unele adaptări este aplicat și în unele unități filiale din rețeaua B.c.u. București, printre care: biblioteca facultății de limbă și literatură română — secția lingvistică și literatură —, biblioteca de marxism, biblioteca de limbă și literatură germană; biblioteca de filozofie, biblioteca de limbi române și cea de limbi clasice. Eficiența sistemului a fost dovedită mai ales în lunile cu activitate de vîrf. Astfel, la Biblioteca de limbi române s-a atins performanța ca un bibliotecar să servească pînă la 200 de volume pe zi. Tocmai de aceea considerăm că în cazul comasării mai multor filiale cu sisteme diferite de organizare a depozitelor, trecerea la un sistem logic de așezare (și astfel realizarea principiului unității de organizare) trebuie examinată cu atenție de la caz la caz în funcție de numărul cititorilor, al volumelor servite și al necesităților simțite de serviciul respectiv.

Dar problemele cele mai numeroase în reorganizarea bibliotecilor filiale sînt legate de scăderea virtuală a numărului de cititori raportat la reducerea numărului de locuri la admiterea în învățămîntul universitar, fapt resimțit în primul rînd de facultățile de filologie. În această ordine de idei am face două observații: a. scăderea numărului de studenți la facultățile de filologie arată numai că o necesitate socială a fost satisfăcută pentru un anumit moment și nu pentru veșnicie, ceea ce ar fi în contradicție cu dinamica socială; b. pentru încă trei ani trebuie avute în vedere actualele serii care intrunesc mii de studenți de la cursurile de zi și fără frecvență.

În legătură cu perspectiva scăderii numărului de cititori se ridică și problema volumului de prelucrare a fondului. Va scădea volumul de lucru în prelucrare proporțional cu numărul cititorilor? Credem că nu sau, mai precis, credem că singură operația de inventariere va fi afectată, prelucrarea titlurilor (cotarea, catalogarea, clasificarea) păstrîndu-și neschimbat volumul întrucît numărul de titluri achiziționate de bibliotecă este impus de bibliografie și de necesitățile cercetării, iar achiziționarea noilor ediții ale aceluiași titlu se impune și în viitor pentru aportul nou al aparatului critic sau ca urmare a ieșirii

din uz a edițiilor mai vechi. Nu mai vorbim de faptul că bibliotecile de limbi străine primesc nemăsurate donații din partea ambasadelor sau a altor instituții străine, donații de netăgăduită valoare în sprijinirea procesului de învățămînt. Asemenea publicații, care sînt lucrate integral la bibliotecile filiale, reprezintă aproape 80 la sută din totalul fondului intrat anual.

În plus, fondul prelucrat centralizat vine doar cu o clasificare generală conform profilului unei biblioteci enciclopedice, în timp ce biblioteca specială trebuie să adapteze prelucrarea la necesitățile de strictă specialitate. Cele două prelucrări sînt deci cu totul distincte și în același timp absolut necesare.

O altă problemă care se ridică în legătură cu noua organizare a universității și reducerea numărului de studenți în perspectiva viitorilor ani se referă la repercusiunile pe care le va avea această reducere în distribuirea spațiului bibliotecii. Întrebarea e: va depăși actualul spațiu necesitățile bibliotecii în anul 1980? După opinia noastră nu, căci dacă sălile de lectură vor dovedi o capacitate prea mare, să nu uităm că depozitele, nemăpătoare încă de mulți ani, vor continua să primească noi achiziții, necesitatea de extindere fiind inerentă. Chiar dacă se vor crea sute de cursuri sau titluri depășite, chiar dacă prezențele vor include mai puține exemplare per titlu, să nu uităm că există o explozie a informației și că bibliotecile vor continua să sprijine învățămîntul, cercetarea și producția. Pentru bibliotecile de limbi străine situația este mai dificilă, întrucît ponderea cursurilor este mult prea mică nu numai ca număr, ci și ca importanță. Într-o bibliotecă de filologie, cursul este numai un material informativ general, ponderea deținînd-o textul literar și studiile monografice. Or, textele literare și studiile monografice străine, obținute prin cheltuire de valută, schimb sau donație, n-au fost niciodată suficiente. De aceea, nu considerăm oportună o eventuală restrîngere a spațiului pentru bibliotecă prin considerarea numărului de cititori ai anului 1980. Cînd depozitele vor fi sufocate, nici învățămîntul și nici cercetarea nu vor mai putea fi sprijinite. Cît despre numărul cititorilor, după cum mai arătam, nu putem vorbi cu certitudine pentru o perioadă prea întinsă de timp.

Și acum o ultimă problemă. Subliniam la început dubla natură a bibliotecii filiale: bibliotecă de învățămînt universitar și bibliotecă specială accentuînd că în decursul tuturor schimbărilor administrative biblioteca filială născută ca bibliotecă de catedră, ca bibliotecă specială, a continuat să rămînă prin funcția sa tot bibliotecă de catedră chiar dacă din punct de vedere organizatoric a trecut de aproape 30 de ani sub egida Bibliotecii centrale universitare. În acest caz nu e oare oportună reîntoarcerea la vechiul făgaș, o trecere a bibliotecii filiale sub egida catedrei? Răspundem negativ la această întrebare nu numai fiindcă în decursul anilor schimbări administrative au comasat sau divizat catedrele de nenumărate ori, ci pentru că în raport cu complexitatea sarcinilor ce revin azi bibliotecii filiale, în condițiile exploziei informaționale și ale progresului rapid în toate ramurile științei și tehnicii, acest lucru nu ar fi doar neîndecat, dar și imposibil. Biblioteca filială nu mai e vechea bibliotecă de catedră cu un fond de cîteva sute de volume primite la hazard prin donațiile personale ale cadrelor didactice, ci sediul a zeci de mii de volume achiziționate organizat de un serviciu central. Nu se mai primesc pe an doar cîteva zeci sau 100 de volume, ci mii de volume ale căror titluri sînt selectate de un personal specializat ce-și afectează timpul numai lucrărilor de bibliotecă.

Cît privește achizițiile de publicații străine care, la necesitățile actuale de sprijinire a învățămîntului, cercetării și producției, ar necesita cheltuieli foarte mari, trebuie subliniat că unor asemenea cerințe li s-a făcut față fără consum valutar grație serviciilor speciale din B.C.U. București — serviciul de schimb și serviciul de completare a fondurilor. B.C.U. întreține legături cu 1262 de parteneri din 85 de țări, iar numărul publicațiilor, cărți și reviste, obținute prin schimb, s-a ridicat, în 1976, de pildă, la 4 903 cărți și 1482 de titluri de periodice în valoare de 200.742 lei.

Alături de schimb, activitatea serviciului de completare a fondului ajunge la rezultate avantajoase greu de închipuit într-o altă formă de organizare. Sute de volume sînt achiziționate anual prin bonuri UNESCO sau din depozitul ILEXIM fără nici o cheltuielă de valută. Însă cele mai numeroase achiziții, atîngînd cifre de ordinul miilor, sînt datorate organizării expozițiilor de carte

străină prin legătura directă stabilită de serviciul din B.C.U. cu editurile străine și cu sprijinul acordat de ILEXIM. Numai în 1976 prin organizarea a 4 expoziții¹ au intrat în țară 2518 volume din care 663 volume cu un rabat de 42 la sută, iar cele 1686 volume provenind din expoziția cărții italiene în valoare de 381.835 lei s-au obținut complet gratuit. Este de remarcat că filialele B.C.U. li s-au repartizat 1057 volume, în valoare de 146.552 lei². În calitate de bibliotecă de catedră ar fi putut ele obține asemenea valori pe baza unei acțiuni organizate? Subliniem că organizarea acestor expoziții de carte străină de către B.C.U. București este în același timp o sursă de achiziție cu economie de valută și pentru celelalte biblioteci din țară³. Să fie posibil acest aport la scară națională și sub o altă organizare a bibliotecilor universitare?

Fondul achiziționat trebuie prelucrat și practicând prelucrarea analitică se impune un număr mare

1. Ed. Mosby — S.U.A. (226 vol.) Elsevier — Olanda (173 vol.) Prentice Hall (433 vol.) Expoziția de carte italiană (1686 vol.)
2. Numai biblioteca de limbi romanice a primit 664 volume, valorind 79.386 lei.
3. Din 226 volume prezentate la expoziția Ed. Mosby, B.C.U. București a reținut numai 57 de volume, restul fiind repartizat facultăților de medicină de Iași, Cluj, Timișoara, Tg. Mureș, iar din fondul expoziției de carte italiană 229 volume s-au repartizat în țară la B.C.U. din Cluj și Iași, la I.M.F. din Iași și București, ca și altor institute de învățământ superior.

de fișe atât pentru fișierul alfabetic cât și pentru cel sistematic. Or multiplicarea de fișe, atât cât informația o cere, se face tot la unitatea centrală, căci azi, la avalanșa de publicații achiziționate, nu mai e posibilă copierea manuală. Cu ce mijloace mecanizate ar putea sprijini informarea o bibliotecă sub egida catedrei?

Un alt avantaj oferit tot de mijloacele moderne îl constituie xerografierea și microfilmarea publicațiilor necesare învățămîntului care nu pot fi procurate altfel. Catedra ar putea recurge la asemenea mijloace în lipsa unui serviciu special?

Complexitatea activității de bibliotecă determinată de exigențele mereu mai mari ale învățămîntului universitar, de integrarea cu cercetarea și producția presupune o continuă ridicare profesională dirijată tot de unitatea centrală prin cursuri de specialitate în cadrul instituției, simpozioane, schimburi de experiență cu bibliotecile din țară și străinătate ș.a. Ce ar putea oferi din toate acestea catedra față de alte activități de bibliotecă? În lumina acestor argumente, considerăm că sprijinirea eficientă a procesului de învățământ, cercetare, producție nu se poate înfăptui decât prin organizarea centralizată a bibliotecilor filiale. Aportul celor aproape 30de ani de activitate de la înființarea B.C.U. București cât și aportul celorlalte biblioteci centrale universitare din țară confirmă acest fapt.

Irina SCHIOPU

A III-A EDIȚIE A FESTIVALULUI „SĂPTĂMÎNA LITERARĂ VILCEANĂ“

Organizată de către Biblioteca județeană Vilcea, între 15 și 21 mai a.c., manifestarea s-a deschis cu o șezătoare literar-artistică, „Rapsodii de primăvară“, prilejuită de apariția volumului „Cineva mai tânăr“ al poetului vilcean Felix Sima. În premieră la Rm.-Vilcea, expoziția „Din colecția de ex libris-uri a Bibliotecii județene Dolj“. Evenimentul care a marcat cea de-a III-a ediție a festivalului a fost simpozionul „470 de ani de tipar în două centre tipografice românești: Tirgoviște și Rm.-Vilcea“, organizat în colaborare cu Biblioteca județeană Dimbovița la Bistrița, comuna Costești, și la Rm.-Vilcea. Comunicările prezentate s-au referit la „Tirgoviște — vechi centru tipografic românesc“ (Victor Petrescu), „Vechi tipărituri românești în colecții tirgoviștene“ (Serghe Parasciva), „O nouă ipoteză în legătură cu prima tipăritură românească“ (Costea Marinoiu), „Vechi tiparnițe în județul Vilcea“ (Corneliu Tamaș), „Ideea de unitate și continuitate a poporului român în tipărișurile de la Râmnic din secolul al XVIII-lea“ (Sergiu Purce), făcîndu-se referiri și la activitatea editorială actuală din cele două județe (ilustrată în expoziția organizată cu acest prilej). Festivalul literar s-a încheiat cu o dezbateră prilejuită de volumul „Vieți pe scara de serviciu“ de G. Fărtăiaș (la Biblioteca orașenească Călimănești) și o întâlnire cu scriitorul vilcean Lucian Zatti ocazională de apariția volumului de reportaje „Triunghiul apelor“.

I. L.

Monument de arhitectură al stilului baroc: clădirea Bibliotecii județene din Oradea.

EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ

Exigențele activității politico-educative și calitatea serviciilor de lectură publică

Sesiune de comunicări, organizată la București, în zilele de 28-29 iunie, sub egida Direcției Culturii de masă din Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Bibliotecii Centrale de Stat și Asociației bibliotecarilor din Republica Socialistă România.

Desfășurată sub ideea generoasă a polivalențelor și legăturilor inexorabile între educație și lectură, sesiunea s-a remarcat prin diversitatea problematicei abordate și prin maturitatea concluziilor desprinse în urma cercetărilor concrete efectuate pe teren. Tematica abordată poate fi înscrisă în coordonate reprezentând de fapt contribuții teoretice la o definire mai amplă a locului și rolului pe care îl au în prezent bibliotecile publice ca subsistem al educației permanente și culturii de masă, la analiza conținutului lecturii, a tendințelor și influențelor acesteia pe plan social, la interferențele reciproce dintre lectură și radio-televiziune, la necesitatea unei permanente și eficiente legături între cercetarea sociologică, psihopedagogică și activitatea practică bibliotecară. Programul sesiunii a fost colorat și de câteva eseuri vizând necesitatea lecturii ca act de modelare și slefuire a personalității umane, rolul bibliotecarului în formarea „biografiei gustului public” (Dr. C. Crișan Redacția publicațiilor pentru străinătate), „oralitatea” în circulația valorilor culturii de masă (Dr. N. Culea — I. C. E. D.), „cartea de căpății” sau nevoia de filozofie (Margareta Moldoveanu, B. C. S.) etc.

● Problematicele complexe a rolului bibliotecii și menirii ei în societatea contemporană românească a fost abordată în comunicări ca „Biblioteca publică în lumina cerințelor Programului Partidului Comunist Român.

Propuneri pentru un model de bibliotecă a viitorului” (V. Moldoveanu, B.C.S.); „Îmbunătățirea calității serviciilor de bibliotecă în contextul îmbunătățirii generale a calității muncii” (A. Popescu — Brădicieni, B.C.S.); „Noi dimensiuni ale activității bibliotecilor publice în condițiile adâncirii democratizării actului de cultură” (Gh. Bondoc, B.C.S.); „Valorificarea concluziilor cercetării sociologice a lecturii în activitatea bibliotecii publice” (N. Oprea, Biblioteca județeană „V.A. Urechia” Galați); „Acțiunea bibliotecară în satisfacerea intereselor de lectură ale populației române și maghiare din județul Covasna” (Kiss Jenő, Biblioteca județeană Covasna); „Optimizarea acțiunii bibliotecare pentru modernizarea îndrumării lecturii” (C. Gilea și L. Moscovici, Biblioteca județeană „Gh. Asachi” Iași); „Preocupări privind integrarea muncii cu cartea în procesul vieții social-economice a județului” (I. Chira, C.J.C.E.S. Bihor) etc.

Discuțiile purtate au apreciat ca meritorii încercările de conceptualizare teoretică a noilor dimensiuni conferite acțiunii bibliotecare de continuarea adâncirii a democratizării actului de cultură, a necesității trecerii pe o treaptă calitativ nouă a organizării lecturii publice, a delimitării caracterului și funcțiilor bibliotecii moderne.

Trecerea spre o nouă calitate înseamnă, în primul rând, tratarea în mod egal a celor două funcții de bază ale bibliotecii publice — funcția informațională și funcția educațională, conectarea activității de informare-documentare atât la sistemul național unic, a cărui perfecționare se impune a fi impulsivă, cât și la sistemul internațional, fără de care nu este posibilă participarea țării noastre la schimbul de informații pe plan universal.

În etapa actuală, cit și în perspectivă, biblioteca publică — instituție prin excelență democratică încă de la primele sale începuturi — trebuie să aibă în vedere, s-a subliniat în sesiune, trei coordonate esențiale:

— fundamentarea ideologică a conținutului și obiectivelor muncii în contextul general al conceptului culturii de masă, privit în dinamica lui, context în care funcția educativă a bibliotecilor este organic inclusă;

— o repartizare judicioasă a bibliotecilor în teritoriu care să ofere aceleași condiții de acces la cultură întregii populații a țării, indiferent de zonă geografică, dezvoltare economică sau limbă maternă; ritmul impetuos de creștere demografică a unor centre, ca urmare a judicioasei politici a partidului și statului nostru de dezvoltare economică armonioasă a tuturor județelor țării, nu este încă secundat de o extindere corespunzătoare a rețelei de biblioteci. Înființarea în Capitală și în câteva județe a unor bibliobuze nu poate fi considerată drept o soluție definitivă. Ele pot suplini doar temporar — chiar în condițiile generalizării acestui tip de „bibliotecă mobilă” — existența unei biblioteci staționare, capabile să ofere un fond de carte incomparabil mai bogat și servicii calificate de informare-documentare și îndrumare a lecturii;

— participarea nemijlocită a maselor în procesul conducerii activității bibliotecare, în toate etapele lui esențiale: planificarea curentă și de perspectivă, politica de achiziții, stabilirea profilului serviciilor oferite și procesul difuzării. În comunicările prezentate, s-a subliniat faptul că există cadrul organizatoric adecvat pentru transformarea maselor din agent pasiv cu funcție exclusivă de receptare, în agent activ de determinare a politicii bibliotecare.

● Festivalul național „Cîntarea României” creează cadrul prielnic de participare plenară a maselor la opera de formare a unei înalte conștiințe socia-

liste. Prin permanentizarea lui, cultura, în sensul general al sferei sale de conținut, devine nu numai act de receptare și difuziune la scara întregii națiuni ci și principala formă de afirmare a celor mai valoroase creații ale poporului nostru. În comunicările prezentate, s-a menționat faptul că acest festival a fost uneori greșit înțeles de către cei care activează în domeniul bibliotecilor publice, ca expresie aproape exclusivă a stimulării creației artistice de amatori, subliniindu-se că el trebuie să constituie cadrul cel mai adecvat de manifestare a funcției educative a bibliotecilor, cadru ce aduce rezonanțe democratice, în care masele își făuresc propria lor cultură, acceptă sau resping rezultatele actului creativ, determină difuziunea largă a valorilor culturale, crearea unei arte și culturi profund umane, caracteristice spiritualității românești și corespunzătoare obiectivelor societății noastre, de formare a unei personalități umane cu o înaltă conștiință politică și civică, socialistă.

● Un punct de vedere original în ceea ce privește investigarea relației și interacțiunii dialectice dintre bibliotecă, ca instituție culturală, și industrie, ca exponent al progresului tehnic, a fost împărtășit sesiunii de Romeo Pojan, care, în comunicarea sa „Cartea tehnică și perfecționarea profesională a inginerilor și tehnicienilor din industria județului Mureș”, a avansat ideea reconsiderării locului bibliotecii în condițiile revoluției tehnico-științifice, apreciind că ea devine tot mai mult un subsistem informațional cu legături funcționale foarte puternice cu activitatea productivă, calității sale „culturale-spirituale” trebuind să i se adauge și o semnificație nouă „profund economică”.

● Comunicările „Preferințele de lectură ale publicului cititor din Capitală” (V. Dumitreșcu, Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București), „Despre consumul de carte în noile cartiere urbane” (D. Morindău Biblioteca județeană „Astra” Sibiu), „Constatari privind aria de interes în lectură ale tinerilor cititori” (V. Băințan, Biblioteca județeană Maramureș) ș.a. au adus în prim plan considerații de sinteză privind caracterul constant al lecturii în viața cotidiană a unei părți însemnate a populației, creșterea prestigiului bibliotecii ca instituție culturală de primă însemnătate în viața spirituală a oșței. Indicii mari de lectură (20—25), obținuți în numeroase biblioteci, vădese faptul că lectura constituie în prezent unul dintre mijloacele cele mai favorabile cultivării. De aici,

necesitatea intensificării practicării ei, a multiplicării gamei de interese, a familiarizării cititorului începător cu instrumentele și sursele de informare secundare în scopul unei deschideri spre cartea cea mai bună, a caracterului dinamic al tuturor laturilor activității bibliotecare, a necesității reevaluării funcțiilor și serviciilor de informare-documentare prestate de bibliotecă, văzute într-o perspectivă unitară, de ansamblu, a elaborării statutului profesiei și reorganizării învățămîntului bibliotecar.

● Aspecte deosebit de semnificative care denotă că se pot obține rezultate remarcabile în activitatea cu cartea desfășurată la sate, în condițiile asigurării acestor servicii de către cadrele didactice, au fost surprinse în comunicarea profesorului Gh. Grigorescu „Servirea unitară cu cărți a populației din mediul rural: din experiența bibliotecii comunale **Isvoarele**, județul Prahova”. * Utilizând cu eficiență cadrul organizatoric creat și modalitățile de propagandă în organizarea lecturii publice, comunicarea prezentată a înfățișat rezultate remarcabile, care depășesc cu mult media pe țară.

● O pondere însemnată în economia programului sesiunii a avut-o comunicarea rezultatelor obținute în urma unor anchete și studii sociologice asupra lecturii efectuate, în ultima perioadă, fie de către cercetători specializați în acest domeniu, fie din inițiativa unor colective din bibliotecile județene.

Deschiderea din ce în ce mai amplă a bibliotecilor pentru cercetarea nevoilor reale de lectură ale beneficiarilor constituie în prezent o trăsătură dominantă a acestor instituții, răspunde unei cerințe fundamentale de organizare științifică a muncii. Poate fi menționată, ca o tendință generală pozitivă, preocuparea manifestată în special pentru studiul sociologic asupra lector: tineretului, a muncitorilor, a femeilor de curând cuprinse în procesul producției industriale, pentru evidențierea legăturii ce s-a dovedit intrinsecă între frecvența bibliotecii publice și constituirea bibliotecii personale.

Rezultatele deosebit de interesante obținute în cercetările sociologice efectuate, chiar dacă uneori contradictorii în concluzii vizând aceiași parametri, au fost comunicate prin referate laborios întocmite, cu decelări și generalizări responsabile, dintre care amintim: „Dimensiuni ale lecturii literaturii române contemporane în rîndul muncitorilor din industrie” (Silvia Popa,

* Comunicare publicată integral în acest număr al buletinelului „Biblioteca”, p. 13-14.

Biblioteca județeană Brașov); „Potențialul informativ-formativ al bibliotecilor personale” (V. Nemeș și P. Munteanu, studenți la Universitatea din Timișoara), „Opțiuni pentru carte ale preadolescenților în condițiile directivării lecturii” (prof. Romel Moga, Iași); „Modalități sociologice de abordare a intereselor de lectură ale tinerilor muncitori” (M. Ianculescu, Biblioteca județeană Timiș); „Aspecte semnificative ale pătrunderii cărții în rîndul femeilor din industrie” (V. Lăzărescu, Biblioteca județeană Ilfov); „Motivarea intereselor de lectură și preferința pentru bibliotecă în rîndurile lucrătorilor din construcții” (H. Baica și A. Birăescu, Biblioteca județeană Timiș). Aceșora li se adaugă și comunicările semnate de Victoria Dumitreșcu, V. Băințan, N. Oprea, Liviu Moscovici și C. Gilea — amintite anterior — care au prezentat rezultatul cercetărilor întreprinse în contextul general al organizării și directivării lecturii publice.

● Cercetarea unor aspecte legate de penetrația presei în rîndul maselor, a eficienței sale în planul praxiologic social, a făcut obiectul comunicărilor: „Adresabilitatea informațiilor social-politice cu ajutorul tipăriturii la populația județului Sibiu” (S. Ciubotaru și Al. Turcu, Cabinetul județean de partid Sibiu); „Contribuții la cercetarea eficienței presei” (C. Lupu, Academia „Ștefan Gheorghiu”); „Considerații privind rolul presei în informarea politică și culturală a tineretului” (Doina Popovici, Biblioteca județeană „Gh. Asachi” Iași). Concluziile, unanime de această dată, au apreciat că presa ocupă primul loc în scara preferințelor, muncitorii și maiștrii avînd cea mai mare deschidere pentru lectura presei centrale spre deosebire de cei care lucrează în agricultură.

Cercetarea întreprinsă în rîndul elevilor a condus la concluzii asupra cărora trebuie să reflecteze atît cadrele didactice cît și bibliotecarii. Revistele special destinate elevilor, fie ele de profil literar-lingvistic, fie de profil tehnico-științific, ca și publicații ca „Magazin istoric”, „Contemporanul”, „Lucașăru” au cea mai mică audiență printre elevi. De cele mai multe ori, ele nu figurează nici măcar pe ultimele locuri în ordinea preferințelor.

● Menționăm cîteva concluzii, comune aproape tuturor comunicărilor, rezultate în urma cercetărilor sociologice efectuate pe teren:

— întreprinderea oricărei cercetări sociologice trebuie să aibă un scop precis — cunoașterea exactă a realității și influențarea actului decizional în vederea optimizării sau cel puțin ameliorării situației date;

— existența unui raport direct între lectură și „consumul cultural”, luat în ansamblul lui (de regulă citesc cei care au biblioteci personale cu mai mult de 100 volume și dispun de o rată redusă a „timpului liber”; mărirea cimpului cultural este direct proporțională cu nivelul studiilor subiecților);

— lectura continuă să aibă, pe alocuri, un caracter neadincit, beletristică intrunind în continuare marea majoritate a opțiunilor; gustul cititorului obișnuit numai cu acest gen de literatură are un spectru foarte larg, oscilatoriu, uneori total lipsit de spirit critic („mi-a plăcut tot ce am citit”);

— procentul atragerii la lectură a muncitorilor și tehnicienilor — deși s-au înregistrat succese în această direcție — nu poate fi considerat satisfăcător; aceleași concluzii au fost formulate și în ceea ce privește difuzarea cărții social-politice și profesionale de nivel mediu, a circulației poeziei și dramaturgiei contemporane românești și universale;

— vârsta de 30—35 ani pare a constitui un „prag” în interesul manifestat pentru lectură, indiferent de calitatea acesteia; din această concluzie trebuie să decurgă demersul practic al acțiunii bibliotecare, știut fiind că lipsa receptării continue de informație mai ales pentru populația activă poate avea repercusiuni nedorite atât pentru activitatea economică a producției sociale cât și în planul general al vieții civice, social-politice;

— în scala preferințelor apare uneori un proces de răsturnare a valorilor autentice, nume și titluri consacrate neintrând în sfera de preferințe a subiecților care se orientează, datorită lipsei de îndrumare a lecturii, spre proza facilă, indiferent de tematica abordată.

4) Încercând o stratificare a cititorilor după preferințele în lectură, reprezentând, de fapt, nivelul lor de culturalizare, sociologul Victoria Dumitrescu din Capitală ajunge la următoarele concluzii:

— *nivel cultural scăzut*, caracterizat prin utilizarea minimală a cărților și preferința pentru un singur gen de literatură, în care romanele politiste, de aventuri, spionaj, dragoste acoperă aproape în întregime și exclusivitate trebuințele de lectură ale subiecților. Ponderea acestei categorii este foarte mică în structura cititorilor [din capitală — u.n.], dar ea este în special populată de categorii socio-profesionale la care lectura ocupă un loc minor în cultura trăită;

— *nivel cultural mediu*: utilizarea ceva mai intensă a lecturilor concretizată într-o gamă restrinsă de genuri preferate, care cuprinde, pe lângă ceea ce există la nivelul precedent cărți de călătorie, evenimente istorice, lucrări de reportaj etc.;

— *nivel cultural ridicat* în cadrul căruia, fără a neglija operele literare din categoriile precedente, cititorii sînt interesați și de domeniul clasic, tehnico-științific; ponderea cititorilor se grupează la acest nivel;

— *nivel cultural foarte ridicat*, caracteristic puținilor cititori care citesc opere din toate categoriile precedente și sînt, totodată, anatori de poezie, cărți de artă, literatură cu problematică socială actuală, biografii etc. Pentru ei lectura reprezintă mijlocul cel mai curent de a accede la cultură.

● Într-o corelație strînsă cu această problematică, sesiunea de comunicare a abordat laturile de primă importanță ale psihologiei lecturii, care trebuie să condiționeze direct stabilirea obiectivelor în politica de achiziții, acțiunile întreprinse în vederea lărgirii sferei de cuprindere și, mai ales, dimensionarea exactă a îndrumării lecturii, diferențierea acesteia.

Dintre comunicările care și-au propus dezbateră această teme, insuficient conturate în literatura de specialitate, menționăm: „Noi puncte de vedere în cercetările de psihopedagogia lecturii” (C. Olăreanu, Institutul de cercetări pedagogice și psihologice); „Considerații privind valorificarea motivațiilor de lectură în activitatea bibliotecii publice” (N. Busuioacă, Biblioteca județeană „Gh. Asachi” Iași); „Ipoteze privind influența unor factori sociali asupra lecturii elevilor” (V. Măriu, Ministerul Educației și Învățămîntului) etc.

În cadrul sesiunii a fost subliniată necesitatea ca cercetările viitoare să aibă în vedere cîteva jaloane (preferințele de lectură și scopul lecturii, modul de a efectua lecția și volumul de lectură într-o anumită unitate de timp stabilită convențional; corelația între numărul și calitatea cărților din bibliotecă personală și între frecvențarea unei biblioteci publice sau specializate; analiza opțiunilor și motivațiilor pentru lectură în raport direct cu nivelul de instruire, profesie și timp liber disponibil etc.) care să poată conduce la estimări de principiu generale, să determine acte decizionale responsabilizatoare.

● Raportul, de altfel, de disputat și controversat în sociologia contemporană a culturii, între lectură ca mijloc „clasic” de instruire, culturalizare și relaxare și mijloacele moderne de comunicare în masă — în special radioul și televiziunea — a fost supus atenției sesiunii prin comunicări rezultate în exclusivitate în urma cercetărilor întreprinse pe teren. Fără ierarhizări sau tendințe de supraestimare a unuia sau altuia din aceste subsisteme educaționale, punctele de vedere exprimate au confirmat o situație de fapt: majoritatea timpului liber este consumat, mai ales de către beneficiarul de nivel cultural mediu, în fața televizorului, cu oscilații diurne determinate de genul și calitatea emisiunilor. Aceasta nu a dus însă la o diminuare a frecvenței în biblioteci și nici a indicelui de lectură care, dimpotrivă, cunosc o creștere continuă. S-a remărcat însă că nu pot fi trase concluzii pertinente privind influența emisiunilor de radio și televiziune asupra atragerii citito-

rilor și a circulației cărții din bibliotecă. Această arie tematică a fost acoperită prin comunicările: „A citi, a viziona: două verbe într-un singur timp” (dr. Pavel Cîmpeanu, Oficiul de studii și sondaje al Radioteleviziunii); „Efectele interconexiunii carte și celelalte mijloace de comunicare în masă” (O. Benkő, Universitatea din Timișoara); „Lectura și vizionarea romanului” (St. Kasian, Oficiul de studii și sondaje al Radioteleviziunii).

● Aspecte deosebit de interesante privind statutul profesiei de bibliotecar a relevat cercetarea lui Tiberiu Popescu (Biblioteca universitară Iași), rezultat al unei investigații pe un mare eșantion de elevi din ultimul an de studii: „Noi semnificații ale profesiei de bibliotecar în raport cu cerințele activității politico-educative actuale”. S-a dovedit că datorită carențelor existente, carențe atât de ordin obiectiv în care poate fi înscrisă, în primul rînd, inexistența învățămîntului de formare profesională, cit și de ordin subiectiv, profesia de bibliotecar fie că este total necunoscută, fie că este privită deformat de către o mare parte a tineretului.

● Dată fiind bogăția tematicii abordate și mai ales gradul elevat de tratare științifică a multora dintre comunicările prezentate, a fost exprimat dezideratul ca reuniuni de asemenea gen să aibă loc cel puțin cu periodicitate biennială, deoarece ele constituie în prezent singurele forumuri de dezbateră științifică, la scară națională, a principalelor probleme ale bibliologiei românești. S-a apreciat, de asemenea, ca necesară o reevaluare a planificării și organizării cercetărilor sociologice în domeniul bibliotecii și al lecturii publice, acestea trebuind „să capete o anume standardizare pe plan național în sensul coordonării acestor lucrări, dar și în sensul realizării de către fiecare bibliotecă a unor cercetări sociologice pe un cadru comun și care, apoi, prin prelucrare, să ofere concluzii cu valoare practică și teoretică menite să servească căutărilor într-un domeniu vast și deosebit de interesant” (Dorel Morindău — Sibiu).

„Cine — ce citește în România?”, iată întrebarea de fond nu numai a comunicării prezentate în cadrul sesiunii de W. Auerbach (Direcția culturii de masă din C.C.E.S.), ci a întregului corp de bibliotecari din România, la care în prezent sesiunea de comunicare nu a putut da decît un răspuns parțial. Și acesta poate fi un argument pentru o viitoare cercetare la scară națională, care să vizeze întreaga complexitate a acțiunii bibliotecare.

Gheorghe BONDOC
director-adjunct

Biblioteca Centrală de Stat

Începînd cu acest număr, buletinul „Biblioteca” găzduiește, pe spațiul a șase pagini, cele mai valoroase experiențe născute din inițiativa locală a bibliotecilor privind forme și metode de propagandă eficientă a cărții în rîndurile oamenilor muncii. Realizate de către cei care muncesc efectiv în acest domeniu, paginile vor oglindi fapte de muncă, împliniri și cerințe ce își așteaptă transpunerea în viață. Dorim să realizăm un larg schimb de experiență în folosul tuturor celor ce doresc cărții o cit mai firească și statornică implantare în preocupările noastre de fiecare zi.

Concursul județean „CARTEA ÎN SLUJBA EDUCAȚIEI SOCIALISTE” — formă de manifestare a bibliotecilor publice vîlcene în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”

varea orarului la timpul liber al cititorilor, evidența curentă a activității, planificarea și organizarea de activități de popularizare a cărții, colaborarea cu factorii educaționali locali, antrenarea unui larg colectiv obștesc de sprijin, indicele de lectură de minimum 10 cărți per cititor. Acești indicatori, verificați și în prima etapă (de vizionare locală) și în a doua (de schimb de experiență interbibliotecar), au fost completați, ca probă de concurs, cu prezentarea unor forme de propagandă a cărții, în cadrul unor manifestări cu cititorii susținute, în prima etapă, pe plan local, iar în a doua etapă, la centre intercomunale (bibliotecile comunale) și prin duble dialoguri între orașe (bibliotecile orașenești).

Formula organizatorică intensivă și-a vădit eficiența în numeroase aspecte din care consemnăm, pentru bibliotecile comunale, următoarele: au fost eliminate din colecții cărțile cu conținut depășit din toate bibliotecile comunale, s-a acționat pentru asigurarea celor mai corespunzătoare sedii și cadre bibliotecare (la Mateești, Copăceni, Golești, Sălătrucel, Slătioara, Păușești, Voineasa) — și aceste preocupări continuă —, s-au făcut eforturi pentru crearea unor condiții de confort, atrăgătoare la sediile unor unități (la Tomșani, Ciineni, Orlești, Mihăești,

Tetoiu, Păușești-Măglași, Livezi, Glăvile), s-au reasezat cărțile în rafturi potrivit schemei-tip practic la toate bibliotecile comunale, au fost realizate instructaje la fața locului și s-a reglementat, odată cu începutul anului acesta, o evidență curentă a activității din bibliotecă, s-a asigurat în mai mare măsură colaborarea factorilor educaționali locali și antrenarea unui larg colectiv de sprijin în desfășurarea manifestărilor de masă cu cartea, au sporit preocupările de atragere la lectură și orientare a lecturii, reliefate de faptul că, la sfîrșitul concursului, media cititorilor nou înscriși în trimestrul I a.c. era de cca 185 per bibliotecă comună, iar ponderea în lectură a cărții nebeletristice depășea 25 la sută.

Prezența bibliotecilor în viața spirituală locală în perioada manifestărilor dedicate alegerilor de deputați din noiembrie 1977, Conferinței Naționale a partidului și aniversării Republicii, precum și în perioada „Lunii cărții la sală” s-a remarcă prin calitatea acțiunilor. Semnificative au fost și schimburile de experiență și programele colective organizate în a doua etapă (ianuarie-aprilie) în 9 centre intercomunale și în cele 6 dialoguri inter-orașe, pe diferite teme ale educației multilaterale. Structura programelor a

Festivalul național „Cîntarea României”, generos context de stimulare și valorificare a muncii și creației libere, a determinat și în județul Vîlcea o serie de inițiative și acțiuni menite să ridice la o cotă superioară activitatea bibliotecilor publice din orașe și sate. Printre ele se numără și concursul județean „Cartea în slujba educației socialiste”, organizat sub egida Consiliului județean de educație politică și cultură socialistă. Obiectivele lui: îmbunătățirea generală a activității cu cartea, creșterea numărului de cititori și orientarea lecturii publice, pe linia ridicării continue a nivelului politico-ideologic, largirii orizontului științific și cultural al oamenilor muncii; realizarea unei strînse colaborări a factorilor educaționali pentru creșterea eficienței activității cu cartea; perfecționarea metodologiei acțiunilor de propagandă a cărții.

Vizînd crearea cadrului organizatoric și metodic de stimulare și valorificare a activității bibliotecare din județ, ca și remedierea unor aspecte negative, s-a urmărit realizarea de către fiecare bibliotecă a indicatorilor prevăzuți în regulament: aspectul atrăgător al sediului, așezarea cărților în rafturi conform schemei accesului liber și extinderea acestuia, funcționarea de puncte de împrumut la locul de muncă, adec-

fost concepută, în general, în trei secvențe: propagandă orală, instructiv-educativă (prezentări de cărți, expuneri, dezbateri, simpozioane) și moment aplicativ de desindere (recital poetic-muzical, proiecții, concurs gen „Cine știe răspunde”, șezătoare ș.a.). Fiecare bibliotecă a participat cu una sau două numere în cadrul celor trei secvențe, ceea ce a stîrnit un interes sporit pentru o reprezentare calitativă. Totodată, gama variată de forme de la fiecare centru a constituit un adevărat indreptar practic în metodologia popularizării cărții și o experiență de colaborare interbibliotecară sub îndrumarea forului metodic județean.

Exemplificăm cu manifestarea prilejuită la Bălcești — Oltețu de apariția volumului „Unitate și diversitate socio-etnografică” de Gh. Iordache, tînar autor din partea locului. Organizată cu participarea bibliotecarilor comunală și a unor reprezentanți ai cititorilor din 7 comune de pe văile Oltețului, Sasei și Cernei, acțiunea a cuprins o expoziție de carte etnografică vilceană, o dezbateri pe marginea cărții sus-menționate, la care au luat parte cercetători locali (unii bibliotecari) și autorul, un concurs „Cine știe răspunde” pe tema „Lucrări vilcene de etnografie și folclor” și o șezătoare literar-artistice pe tema „Cîntare satului românesc”.

Desigur, asemenea angrenaj organizatoric și metodologic repetat aproape săptămîină de săptămîină a implicat un efort de excepție din partea organizatorilor, în special din partea lucrătorilor bibliotecii județene, care au asigurat în mod curent, s-ar putea spune, vizionarea locală, pregătirea metodică și desfășurarea acțiunilor de masă. Cu aceste eforturi și cu o seamă de minusuri în activitatea proprie de la sediul, biblioteca județeană a realizat, totuși, îndrumarea în două rînduri la fața locului a celor 78 de biblioteci comunale, antrenarea tuturor în concursul județean, stimularea bibliotecarilor și organelor locale pentru crearea de condiții adecvate realizării indicatorilor minimali de activitate și orientării lecturii, experimentarea „din mers” a unor forme de popularizare a cărții, constituirea unui rezervor de noi materiale metodice, bazate pe experiența proprie, creșterea contribuției bibliotecii în viața cultural-educativă din fiecare localitate.

În acest context, s-a desfășurat o activitate de propagandă a cărții pe toate dimensiunile educației socialiste multilaterale. Astfel, contribuția activității cu cartea în domeniul educației politico-ideologice s-a materializat mai întîi, în prima etapă, în suita de activități dedicate evenimentelor politice de la sfîrșitul anului trecut: expoziții și prezentări de cărți, liste de recomandări, expuneri și dezbateri

pe marginea unor lucrări social-politice, recitaluri poetice-muzicale, concursuri „Cine știe răspunde” ș.a., realizate cu prilejul adunărilor cu alegătorii, cursurilor de învățămînt politico-ideologic sau profesional și altor întruniri. În a doua etapă, în comuna Livezi s-a organizat un fructuos schimb de experiență la care bibliotecari din 8 comune și propagandiștii au dialogat pe tema contribuției bibliotecii comunale la eficiența învățămîntului politico-ideologic: s-a subliniat colaborarea bibliotecarilor cu propagandiștii, metodologia recomandărilor bibliografice, a prezentărilor de carte, dezbaterilor pe marginea unor cărți, s-au făcut o serie de propuneri, au fost arătate preocupările locale, din comuna gazdă, de îmbogățire a fondului și de întocmire a unui fișier de carte social-politică existentă pe raza comunei. Prezentînd apoi în ziarul județean „Orizont” conținutul, propunerile și concluziile consfățurii, s-a oferit cadrul generalizării lor pentru întreaga activitate bibliotecară din județ.

Bibliotecile orașenești s-au înscris în acest context educațional cu cîteva interesante acțiuni de valorificare a cercetărilor privind bibliografia istorică a județului și a localităților respective. Astfel, la biblioteca din Călimănești, în cadrul dialogului cu biblioteca din Govora, s-au prezentat fișe de referință istorică asupra județului Vilcea — care se înscrie în patrimoniul istoric național cu însemnate vestigii arheologice din prealeolitic, pericla gela-dacă și perioada daco-română, cu importante proiecte de reper în istoria medievală și istoria modernă ș.a. — aspecte ce au suscitat un deosebit interes. În cadrul dialogului interbibliotecar dintre Drăgășani și Brezoi, membri ai colectivului de sprijin de pe lângă biblioteca din Drăgășani au prezentat file din monografia inedită a orașului, iar biblioteca din Brezoi, cu sprijinul unor inimoși cititori, a realizat concursul pe tema „Tradițiile mișcării muncitorești și de tineret din Brezoi — parte integrantă a activității revoluționare a partidului comunist”.

În mediul rural, un accent deosebit a fost pus mai ales pe popularizarea cărții agrozootehnice. Vizionarea unor puncte de împrumut, recomandarea înființării altora, realizarea unor variate forme de propagandă a cărții de profil (liste de recomandări, prezentări de cărți la gazeta de stradă, prin stația locală de radioficare, la cursurile învățămîntului profesional și la adunări ale oamenilor muncii, dezbateri pe marginea unor lucrări) marchează cadrul curent al unei asemenea activități care, din păcate, nu beneficiază de apariția unor mai multe lucrări de accesibilitate medie. În etapa a doua, la centrele intercomunale Orlești și Gușoieni, s-au realizat,

cu contribuția bibliotecilor din unitățile învecinate, două acțiuni complexe, în cadrul „Lunii cărții la sate”. La Gușoieni, sub titlul „Cartea agricolă în sprijinul producției”, s-au prezentat: o expoziție de carte, un stand de carte cu vînzare, recenzii de cărți, proiecții de diapozitive pe tema dezvoltării agriculturii socialiste românești, un concurs „Cine știe răspunde” pe baza volumului „Probleme ale agriculturii contemporane”, recitalul poetic „Cîntarea satului contemporan” — acțiune în care un rol deosebit l-au avut inginerii agronomi din C.A.P.-ul comunei gazdă. La Orlești, „Cartea viticulturii vilceană”, genericul acțiunii, a cuprins: o bogată expoziție de carte, asociată cu un stand de produse vitivinicole locale, prezentarea volumului „Drumurile viei și vinurilor în România”, de N. Constantinescu, un concurs gen „Cine știe răspunde”, privind tehnica muncii în viticultură, pe marginea volumului „Viticultura practică”. Cu acest prilej, inginerii dr. Gheorghe Condei și Mihai Baractaru, specialiști de la Stațiunea de cercetări viticole din Drăgășani, autori ai lucrărilor „Fertilitatea solului în viticultură” (1965) și, respectiv, „Vița de vie pe lângă casă” (1969), au prezentat noile rezultate la care au ajuns în continuarea cercetărilor care fac obiectul volumelor sus-amintite. Din discuțiile care au urmat, și la care a participat și ing. Toni Ciobanu, directorul S.C.V.-Drăgășani, cei prezenți au înțeles mai bine importanța adecvării amendamentelor la compoziția solului, necesitatea unui regim științific de amendare a solului cu îngrășăminte naturale și chimice și și-au exprimat dorința de a cumpăra o nouă ediție, îmbogățită, a celor două lucrări, de mult epuizate. O bibliografie selectivă cu tema „Cartea viticulturii vilceană”, realizată de biblioteca orașenească din Drăgășani cu concursul bibliotecii specializate de la S.C.V.—Drăgășani (care deține donația prof. univ. I.G. Teodorescu) a întregit acțiunea cu un instrument de informare care, completat, multiplicat și difuzat prin intermediul bibliotecii județene, va sta la dispoziția cititorilor din zona viticolă a județului.

Popularizarea cărții beletristice contemporane este un aspect curent al activității de masă cu cartea, în care s-a acumulat o experiență bogată, greu de selectat pentru exemplificare. Ne rezumăm, totuși, la a sublinia dialogul desfășurat la Govora între biblioteca gazdă și cea din Călimănești: scriitorul vilcean Constantin Mateescu, criticul și istoricul literar Dumitru Mirana (Călimănești) și profesorul Constantin Deaconu (Govora) au prezentat la un nivel remarcabil o seamă de aspecte referitoare la importanța scriitorilor de origine vilceană (Gib Mihăescu, Dragoș Vrăncanu,

Ada Orleanu, Ilie Purcaru, Dinu Săraru, George Târnea ș.a.) și la reflectarea Vilcii în literatura română (Gr. Alexandrescu, Al. Odobescu, Al. Vlahuță, N. Iorga, Gala Galaction, Geo Bogza ș.a.). O bibliografie minimală, un set de întrebări și răspunsuri cu aceleași teme, în redacția lucrărilor din biblioteca județeană, au constituit materialul de bază pentru concursul organizat la centrul intercomunal din Galicea, după cum tot ca o expresie a emulației produse de concurs se poate considera și modul în care au pregătit întâlnirile cu epigramistul George Zarafu, redactor la editura „Ion Creangă”, factorii educaționali și bibliotecarii din comunele Pietrari, Dăniceni și Costești în contextul „Lunii cărții la sate”.

Desigur, asemenea exemplificări ca și altele care urmează pun în evidență, și în acest moment de bilanț, ideea că biblioteca publică poate și trebuie să devină o instituție „vie”, cu un rol de sine stătător și un instrumentar specific în activitatea cultural-educativă de masă și tocmai această reliefație funcțională duce la creșterea potențialului său de atragere la lectură și orientare a lecturii. Tema Biblioteca — factor de educație socialistă multilaterală a oamenilor muncii în contextul Festivalului național «Cântarea României» a fost etalată în mod variat în cadrul schimburilor de experiență și programelor culturale de la centrele intercomunale Galicea și Lăpușata, precum și în cadrul dialogurilor dintre bibliotecile orășenești Olănești și Oenele Mari. Ea a fost și genericul de fond al acțiunii de la centrul intercomunal Vlădești, profilate pe forme de popularizare a cărții pentru copii, în cadrul a trei secțiuni diferite: „Dimineață de basm” (în care s-au prezentat în lecturi dramatizate povestirile lui Ion Creangă, basme și legende publicate), „Atelierul micului meșteșugar” (în care s-au prezentat „din cărți” și „pe viu” meșteșuguri populare ca: țesutul, sculptura, ceramica și unele îndeletniciri moderne: pirogravura, fotografierea) și „Cenaclul pionieresc” (în care au fost etalate lucrări literare și plastice ale unor copii, câteva antologii ale copiilor-poetă din țară și din Vilcea ș.a.).

Este de la sine înțeles că prima ediție a concursului nu putea să rezolve dintr-o dată deziderate fundamentale ale activității de propagandă și difuzare a cărții, atât în mediul urban, cât mai ales în cel rural din județ. A fost o ediție circumscrisă numai la perimetrul bibliotecilor, s-a colaborat sporadic cu librăriile locale, s-au eludat unele clauze din regulamentul în derință antrenării tuturor unităților în concurs, s-a experimentat poate prea mult combinarea de forme de propagandă a cărții, fără să se adîncească metodologia fiecăreia, mai ales pentru tes-

tarea eficienței, s-a dat mai puțină atenție evidenței centralizate și perfecționării lucrărilor rezultate din concurs, nu s-a creat un instrument elastic de urmărire și etalare a eficienței concursului, în afară de acela, poate prea mecanic, al determinării creșterii indicilor de lectură. Au fost unele deficiențe în colaborarea factorilor educaționali de la județ care s-au repercutat și în rețea, aparatul bibliotecii județene, „furat” de atribuțiile organizatorice, a „scăpat” uneori să finalizeze acțiunile în instrumente specifice, să le difuzeze în rețea, n-a avut energia să urmărească creșterea „desfășurată” în planul tuturor indicatorilor de activitate, nici să popularizeze mai corespunzător concursul.

Cu toate aceste carențe, care rămân de rezolvat în ediția și în edițiile următoare, concursul județean a avut un rol determinant în dinamizarea activității bibliotecare din rețea, în adăvărarea ei la necesitățile muncii de propagandă, instrucție și educație. A reușit să reliefeze mai mult funcția socială a bibliotecarului, să etaleze mai bine „limbajul” specific al acestei profesii, indicatorii ei de activitate, formele și mijloacele sale de acțiune, căile și modalitățile de colaborare a factorilor educaționali și în domeniul cărții. A pus la îndemina aparatului metodic județean un „instrument” adecvat de cunoaștere „sincronă” a evoluției bibliotecilor din rețea, a creat o platformă comună de experiență în colaborare, a „sondat” potențialul local de creativitate atât în planul metodic al propagandei cărții, cât și în acela al cercetării bibliografice locale. O exemplificare dintre cele mai semnificative: constituirea, la biblioteca comunală din Costești, a expoziției permanente de carte, fotografii și panouri documentare sub genericul „Costești — file de monografie”, realizată printr-o susținută colaborare a lucrătorilor bibliotecii județene cu organele locale și cu membri ai colectivului de sprijin de pe lângă biblioteca comunală.

De fapt, inițiativelor locale în cadrul concursului am putea să le rezervăm un pasaj separat și ne facem datoria de a consemna câteva: utilizarea curentă a afișului și a gazetei de stradă la bibliotecile comunale din Mihăești și Voicesti, la bibliotecile orășenești din Brezoi, Olănești, Călimănești și Govora, crearea unor cercuri de citit pentru navetiști în satele aparținătoare comunelor Stoilești și Galicea, cuplarea operativă a unor scurte și eficiente acțiuni de popularizare a cărții cu ocazia unor emisiuni de televiziune (la Măciuca, Olănești), colaborarea cu cenacluri artistice locale (la Olănești, Govora, Drăgășani), preocupări pentru întocmirea unei documentații bibliografice și iconografice privind construcția hidrocentralei de

pe Lotru (la Voineasa), numeroase concursuri tematice, indexuri selecțive legate mai ales de bibliografia locală ș.a.

Finalizarea concursului s-a realizat în cadrul consfăturii județene din luna mai din programul căreia menționăm: informarea privind desfășurarea primei ediții, dezbateri, festivitatea de premiere, o lectură practică a „Manualului bibliotecarului comunal”, ca acțiune specială de perfecționare ce a inclus prezentarea unor referate tematice pe baza experienței acumulate în concurs.

Consfătuirea finală a scos în evidență câteva concluzii de bază privind concepția, organizarea și metodologia concursului pe care le prezentăm în încheiere.

● Concursul și-a dovedit eficiența, antrenând, sub egida Consiliului județean de educație politică și cultură socialistă, toți factorii educaționali locali într-o activitate responsabilă care vizează optimizarea funcționării bibliotecilor publice în condițiile actuale.

● Conceput ca formă principală de manifestare a bibliotecilor vilcene în cadrul Festivalului național „Cântarea României”, concursul județean „Cartea în slujba educației socialiste” trebuie să-și extindă treptat aria de cuprindere, integrând și bibliotecile din celelalte rețele, (ale sindicatelor și școlare), precum și librăriile, să personalizeze tot mai mult activitatea cu cartea în ansamblul vieții cultural-educative din județ.

● Realizând o contribuție specifică la educația politico-ideologică, la lărgirea orizontului cultural-științific și perfecționarea pregătirii tehnico-profesionale, la educația în spiritul umanismului socialist revoluționar, bibliotecile trebuie să utilizeze formele cele mai adecvate pentru informarea operativă, popularizarea cărții și stimularea la lectură a cititorilor de toate virstele.

● Aparatul metodic județean își va perfecționa modalitățile și materialele de îndrumare, stilul organizatoric, conlucrind strins cu organismele județene și factorii educaționali locali pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor și parametrilor de activitate la fiecare bibliotecă publică și creșterea eficienței lecturii în producția de bunuri materiale și spirituale.

● Trecerea la o nouă calitate a activității fiecărei biblioteci — în fiecare din cele trei funcții de bază: completarea, prelucrarea și difuzarea colecțiilor, orientarea lecturii publice ca o contribuție specifică la educația multilaterală a oamenilor muncii, cercetarea, organizarea și popularizarea informației documentare locale — reprezintă obiectivul de bază al concursului județean în actuala etapă.

prof. Ion St. IAZĂR
director, Biblioteca Județeană Vilcea

PALMARES

Premii pentru bibliotecile cu cea mai valoroasă activitate de ansamblu:

Premiul I: Biblioteca orașenească Călimănești, bibliotecile comunale Dăniceni și Mihăești.

Premiul II: Biblioteca orașenească Drăgășani; bibliotecile comunale Tomșani și Ciineni.

Premiul III: bibliotecile orașenești Brezoi și Govora; bibliotecile comunale Glăvilă și Teteoiu.

Premii speciale pentru:

- cea mai valoroasă manifestare dedicată popularizării cărții social-politice: bibliotecile orașenești Brezoi și Călimănești; bibliotecile comunale Livezi și Măciuca;

- cea mai frumoasă manifestare dedicată popularizării cărții științifice-tehnice: Biblioteca orașenească Horezu; bibliotecile comunale Milcoiu, Voiești și Sălătrucei;

- cea mai frumoasă manifestare dedicată popularizării cărții beletristice: bibliotecile orașenești Govora și Olănești; bibliotecile comunale Roșile, Vaideni și Valea Mare;

- cea mai originală manifestare de către popularizării bibliografiei locale: Biblioteca orașenească Drăgășani; Biblioteca comunală Costești;

- cea mai interesantă manifestare dedicată popularizării cărții pentru copii și tineret: Biblioteca orașenească Ocenele Mari; bibliotecile comunale Dăești și Berislăvești;

- cea mai reușită acțiune la locul de muncă al cititorilor: Biblioteca comunală Dăniceni.

Au mai fost acordate **diplome** pentru bibliotecile care și-au îndeplinit în cele mai bune condiții indicatorii de activitate la:

- amenajarea atrăgătoare a sediului;
- așezarea corespunzătoare a fondului de cărți la acces liber la raft;
- funcționarea curentă a punctelor de împrumut;

- evidența activității curente;
- programe bogate de activitate de popularizare a cărții;

- colaborare cu factorii educaționali locali;

- antrenarea unui larg colectiv obștesc de sprijin.

De asemenea au mai fost acordate diplome speciale pentru bibliotecile cu cele mai interesante inițiative și participări în cadrul concursului, pentru cele mai frumoase manifestări organizate în cadrul „Lunii cărții la sate”, pentru unitățile economico-sociale care au sprijinit desfășurarea primei ediții a concursului, pentru cei mai valoroși colaboratori în acțiunea de propagandă a cărții.

COLABORARE EFICIENTĂ PE PLAN LOCAL

Prima ediție a concursului județean „Cartea în slujba educației socialiste” a oferit cadrul organizatoric adecvat pentru asigurarea condițiilor ridicării nivelului calitativ al activității cu cartea pe raza fiecărei localități, pentru sporirea contribuției cărții la educația multilaterală a oamenilor muncii, expresie semnificativă pentru sensul mobilizator al Festivalului național „Cântarea României”.

De aceea, prima preocupare a noastră a constat în verificarea gradului de îndeplinire a indicatorilor minimali la data respectivă și luarea unor măsuri operative vizând îmbunătățirea condițiilor materiale de funcționare a bibliotecii, asigurarea spațiului corespunzător, scoaterea lucrărilor depășite din punct de vedere al conținutului, rearanjarea cărților în raft conform schemei elaborate de forul național (aceste operații, cu sprijinul calificat al lucrărilor de la biblioteca județeană), stabilirea celor mai bune raporturi cu bibliotecile școlare cu funcție publică din satele aparținătoare (pentru completarea periodică a fondului de carte și evidența lecturii), alocarea orarului la bugetul de timp al locuitorilor, asigurarea unui aspect atrăgător al sediului bibliotecii comunale, atât în exterior, cât și în interior. Pentru realizarea acestor măsuri a fost nevoie de colaborarea diferiților factori, ceea ce de fapt a fost o platformă pentru îndeplinirea în bune condiții și a celorlalți indicatori. Programul unic al activităților culturale-educative dedicate împlinirii alegerilor de deputați, Conferinței Naționale a partidului și sărbătoririi a treizeci de ani de la proclamarea Republicii a inclus cu necesitate și activitățile cu cartea, cuprinse în programul special al bibliotecii, care, de data aceasta, a fost mai bine structurat pe laturile principale ale activității educaționale, dând prioritate educației politico-ideologice și etice-cetățenești. Pe baza colaborării factorilor educaționali, s-a lărgit colectivul de sprijin al bibliotecii, incluzând reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești, instituțiilor economice (C.A.P., Cooperativa de consum) și social-culturale (școala, căminul cultural), cititori frunțași de toate vîrstele, fiecare primind sarcini concrete incluse în planul de activitate. Aceste măsuri au permis o bună organizare a muncii, înțelegerea faptului că eficiența activității cu cartea se face simțită mai ales cînd se vine în împlinirea cititorului, în „teritoriul” de pînă la

bibliotecă, care trebuie „cultivat” în comun spre folosul colectivității.

Astfel a fost posibil ca în comunele noastre să se realizeze în perioada concursului o serie de acțiuni cu o deosebită rezonanță la publicul cititor local. La Tomșani, a avut loc deschiderea „Săptămîinii cărții social-politice” din cadrul „Lunii cărții la sate”, printr-o manifestare profilată pe educația etică a tineretului, prilej cu care, în contextul expoziției de carte de profil, s-a dat o „lectură” originală **Dicționarului de etică pentru tineret** prin antrenarea în comentariul termenilor a unor cititori de diferite vîrste, ca într-o sezoană, prin prezentarea unor secvențe din brigada locală de educație, precum și printr-un recital poetic adecvat. La Ciineni s-a organizat Centrul intercomunal din cadrul etapei a doua pentru bibliotecile din zona montană a județului, acțiune intitulată „Cartea Loviștei”, profilată pe cercetarea și valorificarea bibliografiei locale. Pentru realizarea contribuției proprii la această manifestare, biblioteca comunală s-a bîzuit pe experiența anterioară de colaborare a factorilor locali la realizarea unei foarte reușite acțiuni cu tema „Hronic vilcean”. Astfel s-a putut prezenta în concurs o expoziție de carte lovișteană, o comunicare în cadrul simpozionului organizat, o lectură a folclorului local inclus în unele antologii și un recital poetic.

Colaborarea factorilor educaționali se realizează, de fapt, în mod curent, în popularizarea cărții cu prilejul diferitelor adunări or reuniuni de grup, la căminele culturale sau la școli, pentru cititorii de toate vîrstele. La formele de învățămînt politico-ideologic, la cursurile universității culturale-științifice, ale învățămîntului agrozootehnic, la conferințele și dezbaterile organizate de brigada științifică, bibliotecarul este prezent cu carte de profil, cu nouăți care sînt prezentate de propagandiști și alte cadre didactice, medicale, ingineri, tehnicieni. Propaganda vizuală la locul de muncă al cititorilor și la sediu vizează de asemenea laturile principale ale activității educative.

Drept urmare, numărul cititorilor la sîrșitul primului semestru al anului curent este superior celui înregistrat în perioada corespunzătoare a anului trecut, realizîndu-se procente superioare și în privința lecturii cărții social-politice și a celei științifice-tehnice, în special agrozootehnice, ținînd seama de specificul rural al mediului.

Elena ANTON
primarul comunei Ciineni

Dumitru AVRAM
secretar adjuncțiu cu probleme de propagandă al Comitetului comunal de partid Tomșani

LARG COLECTIV DE SPRIJIN AL BIBLIO- TECHII

Programul acțiunilor de propagandă a cărții pe care și-l propune Biblioteca orașenească Drăgășani este corelat cu preocupările în direcția educației multilaterale a oamenilor muncii, a tineretului în mod special, ale Comitetului orașenească U.T.C., ale Consiliului orașenească al sindicatelor, ale Consiliului local al pionierilor și șoimilor patriei, ale Comitetului orașenească de cultură și educație socialistă și instituțiilor în subordine, ale școlilor și comisiilor de femei. Reprezentanții acestor organisme, ca și mulți cititori constituie largul colectiv de sprijin al bibliotecii publice.

Educația politico-ideologică și moral-cetățenească reprezintă obiectivul principal al colaborării bibliotecii cu punctele de informare-documentară. Completarea, cu prioritate, a colecțiilor cu carte social-politică, expunerea operativă și chiar cu anticipație a lucrărilor prevăzute în bibliografia diferitelor cursuri de învățământ politico-ideologic, colaborarea cu propagandistii pentru prezentarea noutăților în domeniu, afișarea operativă a listelor de recomandare tematice, organizarea de dezbateri pe marginea unor cărți sau articole din presă, susținerea informărilor politice în cadrul lectoratelor organizate în cartierele mai îndepărtate ale orașului sînt cîteva forme concrete de colaborare între factorii mai sus menționați. Reprezentativ, pentru acțiunile dedicate tineretului, ni se pare colocoivul organizat, în colaborare cu Comitetul sindicatului din întreprinderea de talpă și încălțăminte și cu Comitetul orașenească U.T.C., la căminul de nefamiști pe tema „Tovărășie, prietenie, dragoste, familie”. Reușite, prin efortul avut, sînt și acțiunile de popularizare a cărții științifice și tehnice, mai ales cea legată de profilul profesional al cititorilor, dezbaterile organizate pe teme profesionale de actualitate, întîlnirile cu specialiștii în formula „Cititorii întrebă, specialiștii răspund”. Cartea beletristică, în special literatura contemporană, reprezintă un amplu cîmp de colaborare între loji factorii educaționali. Matineele duminicale „De la carte la film”, emisiunile curente de la stația de radio-ficere, „Harta literară vilceană”, cenacul de creație literară „Licurici”, „zilele deschise ale bibliotecii” (dedicate, în special, micilor cititori), sînt tot atîtea forme de colaborare fructuoasă. În cifre, roadele colaborării s-au concretizat, la fișitul anului trecut, în 3 241 cititori înscrși

(10% din populația orașului) și 39 000 de volume împrumutate.

Activitatea bibliotecii comunale din Dăniceni oferă, la rîndul ei, exemplul unei rodnice colaborări între factorii educaționali locali. Largul colectiv de sprijin format din reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești, ai unor unități social-economice, de învățămînt și cultură, țărani muncitori și elevi cuprinde, prin sarcinile concrete atribuite fiecăruia, întreaga arie de activitate a bibliotecii comunale. Sprijinirea cursanților de la învățămîntul politico-ideologic și de la universitatea cultural-științifică locală, a membrilor brigăzilor științifice, se face prin punerea la dispoziție a materialului bibliografic nu numai sub forma listelor recomandative, ci și prin organizarea la locurile de desfășurare a activităților respective a unor mici expoziții, vitrine tematice cu cărți pe profil. La rîndul lor, propagandistii și lectorii sprijină, prin participare directă, biblioteca în realizarea unor acțiuni. Același spirit de colaborare caracterizează conlucrarea cu formațiile artistice ale cîminului cultural în forme specifice fiecărui gen de activitate. Implicată în procesul cultural-educativ ce-și urmează cursul firesc și în comuna noastră, biblioteca a reușit să mobilizeze în jurul ei un cerc larg de colaboratori inimoși și constanți spre folosul tuturor iubitorilor de cultură, de frumos.

Lidia BELCIC
Biblioteca orașenească Drăgășani
Elena BOCA
Biblioteca comună a Dăniceni

MODALITĂȚI DE POPU- LARIZARE A CĂRȚII AGROZOOTEHNICE

Biblioteca comună din Voiești și-a orientat activitatea, prin forme și modalități specifice de propagandă vizuală și orală, de atragere la lectura cărții agrozootehnice, spre o mai eficientă sprijinire a programului și măsurilor stabilite de comitetul comun de partid și consiliul oamenilor muncii din C.A.P. pentru creșterea pregătirii tehnico-profesionale în vederea ridicării nivelului producției agricole locale.

La gazeta de stradă din Voiești, o rubrică permanentă poartă genericul „Drumul spre o agricultură de înaltă productivitate trece și prin bibliotecă” și cuprinde, cu o periodicitate variind în funcție de sezon, de specificul campaniei, liste de recomandare, prezentări de cărți, extrase din ziare, citate din diferite lucrări de specialitate dintr-o ramură sau alta care face

obiectul rubricii în perioada respectivă. În bibliotecă este organizată, cu caracter permanent, o microexpoziție cu titlul „Cartea agricolă în sprijinul țărănilor agricultori”, în care, periodic, se integrează cărțile nou intrate în fond.

Multe noutăți fac obiectul prezentărilor și dezbaterilor organizate cu diferite prilejuri, pe brigăzi, ferme și secții sau la orele de învățămînt agro-zootehnic. În aceste ocazii sînt puse la dispoziția celor prezenți lucrări pe profil. O audiență deosebită în rîndul cooperatorilor au avut, la Sirineasa, concursurile gen „Cine știe răspunde” pe teme de zootehnie, legumicultură, pomicultură, cultura cerealelor — concursuri pentru care nu s-a folosit o bibliografie vastă ci, cel mai adesea, 2—3 cărți de accesibilitate medie din fondul bibliotecii.

Participind la dezbaterile sau conferințele organizate de brigada științifică, bibliotecarul are posibilitatea ca, studiind întrebările care se pun de către membrii cooperatori, să recomande spre lectură o serie de cărți adecvate.

Eficiența popularizării cărții agro-zootehnice depinde de o bună cunoaștere a fondului, o apreciere a accesibilității lucrărilor, adaptarea unor forme și mijloace de popularizare cît mai simple, directe și eficiente, o strînsă colaborare cu factorii locali și o activitate constantă.

Gheorghita MARINESCU
Biblioteca comună Voiești

Gheorghita STELEA
Biblioteca comună Sirineasa

ANTRENAREA LA LEC- TURĂ A POPULAȚIEI DE PE RAZA LOCALI- TĂȚII

Biblioteca orașenească Brezoi, în colaborare cu Comitetul U.T.C. și Comitetul sindicatului de la U.F.E.T. — Brezoi, a organizat o serie de acțiuni de atragere la lectură a muncitorilor forestieri de la sectoarele de exploatare Malaia, Voineasa și Puru, sectoare îndepărtate (între 10 și 40 km) de sediul bibliotecii. La fiecare început de săptămînă, bibliotecarul se deplasează cu pachete de cărți la aceste sectoare de lucru, unde dă în primire cărțile unui bibliotecar voluntar, șeful de sector sau un maestru, care efectuează de regulă schimbul de cărți și întocmește fișele de evidență a cititorilor și a lecturii. Preferințele sînt notate într-un caiet de sugestii. Lunar, sînt prezentate ultimile achiziții de carte ale bibliotecii, cu scurte adnotări sau recenzii. Orientarea lec-

turii noi la cititori a urmat drumul de la simplu la complex. După un an de zile, numărul cititorilor din aceste secții s-a dublat și se observă, de asemenea, diversificarea cererilor de lectură, preferințe crescute pentru cartea social-politică, de legislație și etică, precum și dorința de a citi mai multă carte profesională. O foarte bună modalitate de testare și orientare a lecturii se realizează în ultimul timp prin discuții, pe echipe de lucru, pe marginea diferitelor cărți citite. Îmbunătățirea propagandei vizuale a cărții este o formă care se impune tot mai mult.

La Horezu, biblioteca orășenească a organizat nouă puncte de împrumut a școlilor generale din satele aparținătoare (gestionate de profesori sau învățători numiți prin decizie de către directorul școlii) și la atelierul secțiilor de covoare și mobilă din cadrul cooperății meșteșugărești, unde activitatea se desfășoară în colaborare cu organizația U.T.C. Biblioteca îndrumă în mod curent pe cei care efectuează împrumuturile la aceste puncte, aprovizionează sistematic cu carte nouă, receptează cererea de carte și contribuie la orientarea lecturii prin organizarea unor acțiuni de masă cu cartea, mai ales acolo unde sînt condiții de spațiu corespunzătoare. Desfășurîndu-se pe baza unui plan de muncă îmbunătățit la fața locului, activitatea acestor puncte de împrumut a determinat atragerea la lectură în anul 1977 a cca 900 de cititori care au citit peste 9 mii de volume. Sînt evidente preocupările pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de activitate la punctele de împrumut existente și pentru deschiderea de noi puncte (între care primul la ferma I.A.S.).

Constantin OPRESCU
Biblioteca orășenească Brezoi
Sabina VASILESCU
Biblioteca orășenească Horezu

NAVETIȘTII DIN STOI- LEȘTI — CITITORI AI BIBLIOTECII

Specificul comunei noastre — așezare de deal, cu puțin teren agricol, fără o activitate industrială dezvoltată — a dus la o deplasare masivă a forței de muncă locale către centrele industriale din apropiere, Rimnicu-Vilcea și Băbeni. Faptul că o treime din populația comunei este navelistă ridică probleme deosebite în fața activității cultural-educative în general și a lecturii publice în special. De aceea, biblioteca comunală, împreună cu cele cinci biblioteci școlare de pe raza localității noastre, a inițiat o serie de

măsurî menite să contribuie la atragerea navetiștilor la lectură.

S-a procedat la cunoașterea amănunțită a acestor categorii de muncitori localnici ce se deplasează zilnic către centrele industriale din apropiere. Am stabilit astfel că navetismul e practic îndeosebi de bărbați între 18 și 50 de ani (cu preponderanță lîneri), cu sau fără familie, o parte avînd numai școală generală, iar 40 la sută școli profesionale. Tot din acest studiu a reieșit că lectura acestor locuitori era cel mai adesea sporadică și întimplătoare, nedepășind decît în puține cazuri sfera informării curente. Primul pas în acțiunea de atragere a lor la lectură a fost organizarea la căminul cultural, lunar, a unei „zile a navetiștilor“, cu un program cuprinzînd montaje literare, prezentări de cărți, discuții pe marginea lecturilor recente, sondarea preferințelor în domeniul literaturii. Afișarea la căminul cultural a unor grafice de frecvență, realizate pe baza fișelor de cititori, ca și antrenarea unor lideri de opinie, din rîndurile cititorilor navetiști, pentru stimularea discuțiilor, cu grupuri restrînse, pe marginea lecturilor s-au dovedit a fi acțiuni puternic stimulativă.

În satele aparținătoare, în număr de 15, am organizat „cercuri de informare“ (fostele „cercuri de citit“) pe lângă bibliotecile școlare. Aici, în afara citirii unor cărți de literatură politică sau beletristică, a prezentării de medaliale literare, se fac perioade de informări politice curente și informări asupra principalelor hotărîri luate de comitetul comunal de partid în vederea îndeplinirii planului economic al localității. Grupe de pionieri și uteciști duc cărți cititorilor ce domiciliază în cele mai îndepărtate case și sate ale acestei comune.

În urma acestor acțiuni complexe, putem spune că am reușit să cuprîndem aproape pe toți navetiștii (97 la sută) în rîndul cititorilor permanenți ai bibliotecilor școlare și comunale.

Gheorghe COZMA
bibliotecar comunal
Sofia POSTELNICU
bibliotecar școlar

VALORIFICAREA BI- BLOGRAFIEI LOCALE

Pentru locuitorii frumoaselor meleaguri ale Văii Oltului, pentru instituțiile culturale vilcene, a pune în lumină, în fața zecilor de mii de turiști și oameni ai muncii veniți în stațiuni,

tezaurul de valori locale este o îndatorire nobilă. De aceea, și biblioteca publică din Călimănești, în consens cu preocupările instituției județene, se preocupă de creșterea continuă și popularizarea variată a bogatei bibliografii istorice și culturale vilcene.

Cu sprijinul forurilor locale al organizațiilor de masă și obștești, a cadrelor didactice și elevilor se realizează în Călimănești și Căciulata expoziții tematice de carte, planșe și fotografii, simpozioane și colocvii pe teme legate de istoria localității și a județului, de dezvoltarea lor contemporană.

Astfel, sub genericul „Hronic vilcean“ au putut fi audiate teme ca: „Mircea cel Bătrîn — luptător pentru libertate națională“, „Monumente istorice pe valea Oltului“, „Ecoul răzcoalei din 1907 în Vilcea“, precum și colocviul „Localitatea Călimănești pe coordonatele cincinalului 1978—1980“, în majoritatea lor însoțite de proiecții de diapozitive și dezbateri.

Cu prilejul realizării acestor acțiuni s-au întocmit și liste de recomandare care, ulterior, se înserează în bibliografii istorice selective ale localității și județului. O asemenea listă am oferit ghizilor O.N.T. din localitate. În aceeași ordine de idei se integrează și manifestările legate de lansarea „Ghidului turistic Vilcean“, în 1977, și a broșurii „Călimănești-Căciulata 125 de ani“.

Viața literară vilceană, deosebit de bogată astăzi, înscrie alături de scriitorii cunoscuți ca: Anton Pann, Gib Mihăescu, numele unor autori contemporani cu certă prezență în conștiința publicului: George Târnea, Constantin Mateescu, Lucian Avramescu, Doru Moșoc, Constantin Moșanu, ale căror lansări de volume au prilejuit la Călimănești fructuoase dialoguri cu publicul cititor. De altfel și alți scriitori și personalități ale artei, care vin în stațiuni, participă, adeseori, la frumoase manifestări cu cititorii.

Raftul tematic „Autori vilceni“, harta literară a județului, albume cu imagini vilcene, planșe care evidențiază devenirea istorică a orașului Călimănești, liste de recomandare precum și prezentări de carte, transmise prin stația de amplificare, completează preocupările privind valorificare bibliografiei istorice și culturale a localității și a județului.

Fenia DRIVA
Biblioteca orășenească Călimănești

Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ — CENTRU METODIC

Așezarea raporturilor din sistemul nostru social-economic pe temeiuri rigurose științifice, într-o etapă de vertiginosă dezvoltare a tuturor laturilor existenței materiale și spirituale, solicită din plin factorii educaționali în direcția redimensionării și a reevaluării actului de cultură, impune adoptarea de modalități noi și eficiente în plan organizatoric.

Pe asemenea considerente ne-am bazat atunci când am hotărât să instituim pe lângă Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului Gh. Gheorghiu-Dej o comisie — **comisia muncii cu cartea** — care să coordoneze în perimetrul teritorial întreaga activitate bibliotecară.

Comisa, formată din bibliotecarul responsabil al Bibliotecii municipale, ca președinte, și din alți 7 bibliotecari cu o bună pregătire profesională, reprezentanți ai tuturor rețelelor de biblioteci, a luat ființă cu doi ani în urmă, având în program orientarea și îndrumarea proceselor: completării fondului de publicații, în funcție de specificul fiecărei biblioteci și de nevoile de lectură; cooperării bibliotecilor în probleme de aprovizionare, de organizare, de servicii și de popularizare a cărții; perfecționării lucrătorilor din biblioteci prin întâlniri periodice; integrării activității cu cartea în sistemul cultural-educativ.

Prin structura și activitatea ei, comisia funcționează ca un organism de specialitate al comitetului, capabil să dirijeze, să impulsioneze și să îmbunătățească, prin creșterea nivelului calitativ, lectura publică.

O primă sarcină pe care și-a asumat-o a fost aceea de cunoaștere a potențialului bibliotecar — material și uman. Pentru aceasta, la sfârșitul fiecărui an, comisia centralizează date privind volumul și calitatea colecțiilor, structura cititorilor și a lecturii, fondul de carte. Interpretând datele statistice obținute, reținând concluziile comisiei, Comitetul municipal de cultură și educație socialistă, prin factorii

cu răspundere în domeniul educativ, acționează în direcția concretizării măsurilor ce se impun în următorul an pentru optimizarea lecturii.

Privind retrospectiv activitatea bibliotecară din ultimii doi ani, fără să fim lipsiți de modestie putem aprecia astăzi înregistrarea unor pluse semnificative. Mai întâi, trebuie subliniat faptul că, de comun acord cu factorii cu care conluăram, s-a fixat ca centru metodic urban în problemele lecturii și informării Biblioteca municipală, care dispune de o bogată tradiție, de un fond de publicații valoros prin mărime și diversitate și de un personal calificat. În felul acesta, Biblioteca municipală a devenit instituția metodică prin care comisia realizează sarcinile ei în spațiul nostru teritorial. Trebuie, de asemenea, subliniat faptul că în aceste condiții Biblioteca municipală asigură asistență de specialitate celorlalte biblioteci, mai ales celor ale sindicatelor și școlare. Mai mult, uneori vine în ajutorul bibliotecilor mai mici cu material auxiliar, cu materiale de propagandă a cărții și chiar cu fond de carte sub formă de împrumut pe perioadă determinată. Aici se întîlnesc, o dată pe an, bibliotecarii din bibliotecile tehnice, ale sindicatelor și școlare, când se completează comenzile pe baza planurilor editoriale. La o asemenea întâlnire se poate cunoaște în linii mari zestrea bibliotecară din municipiu și mai ales se adaptează comenzile Bibliotecii municipale la nevoile orașului. Cu alte cuvinte, Biblioteca municipală care are profil enciclopedic și cea mai mare sumă repartizată pentru achiziții poate să micșoreze sau să mărească numărul de exemplare dintr-un titlu, să renunțe sau să adauge titluri, în funcție de structura socio-profesională a locuitorilor și de nevoile de lectură, de profilul achizițiilor celorlalte biblioteci.

Dar conluarea bibliotecilor, în cadrul acțiunii unitare pentru satisfacerea deplină a intereselor de lectură și informare, presupune și alte

măsuri sau modalități de lucru. Astfel, foarte cunoscuta problemă a abonamentelor la publicațiile periodice a fost rezolvată la noi prin repartizarea, cu asentimentul bibliotecarilor, a unei liste de titluri, care să nu fie aceeași peste tot, astfel încît, pe raza localității, să se asigure o cit mai mare diversitate a titlurilor de publicații de acest tip. Unele activități mai complexe de propagandă a cărții se realizează prin colaborarea între biblioteci. Materialele de popularizare a cărții editate de Biblioteca municipală înscriu uneori și date privitoare la celelalte biblioteci. Studiile și sondajele întreprinse de Biblioteca municipală („Optimizarea lecturii chimștilor”, „Literatura beletristică contemporană și publicul onestean”, „Gradul de satisfacere a nevoilor de lectură și de informare ale locuitorilor prin bibliotecile de toate categoriile”) au vizat întotdeauna indicatorii din aceste unități, au reflectat situațiile tipice din lectura publică locală, au propus soluții general valabile.

Cele câteva elemente surprinse mai sus, privind modul cum am înțeles noi coordonarea, evidențiază faptul că sintem pe un drum bun. Însă, mai avem încă probleme destule nerezolvate, aflate încă în atenția noastră. Așa, de pildă, ne preocupă alcătuirea catalogului colectiv ca instrument de mare importanță în informarea cititorilor asupra potențialului documentar din localitate. Ne preocupă de asemenea tipărirea într-un viitor apropiat a unor materiale de propagandă a cărții din toate bibliotecile. Ne străduim să găsim rezolvare problemei paralelismului între cele două biblioteci cu profil enciclopedic, Biblioteca municipală și Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor, să convingem factorii de decizie sindicali că profilarea în timp a Bibliotecii Casei de cultură pe carte tehnică este o necesitate a etapei pe care o parcurgem, mai ales că actualul fond enciclopedic este în bună parte uzat fizic și moral. Dorim să extindem și să diversificăm mereu serviciile oferite publicului prin rețeaua de biblioteci, să ridicăm calitatea muncii bibliotecare, să atragem mai mulți cititori în sfera lecturii, să integrăm activitatea cu cartea în sistemul cultural-educativ local, pentru ca alături de celelalte instituții și organisme de cultură, bibliotecile să devină centre puternice de satisfacere a nevoilor de lectură și de informare.

prof. Mihai CIOBOTARU
președintele Comitetului de cultură și educație socialistă al municipiului Gh. Gheorghiu-Dej

Teoria bibliografiei

SINTEZA BIBLIOGRAFICĂ — INSTRUMENT DE RELAȚIE

Termenul de sinteză bibliografică sună, adeseori, drept o concesie făcută spiritului utopic. Nu prea avem asemenea lucrări și ar fi păcat să credem că nu le putem avea. Dificultatea nu rezidă decît în desconsiderarea obiectivelor mai înalte. O radicală mutație de mentalitate se impune. Înainte de toate pentru că o tentativă îndreptată spre asumarea obiectului determină conștientizarea întregului proces bibliografic. Faza enumerării de referințe este în concepția noastră perfect pasivă. Nici scurtele adnotări nu ridică pretenții. La o examinare riguroasă a faptelor abia faza referativă îndepărtează vechea înțelegere reduționistă.

Model prestigios al disciplinei bibliografice, sinteza are avantajul incontestabil că propune interacțiunea între subiectul și obiectul bibliografiei. Ne vom explica imediat. Dar ce anume ar trebui să fie o cercetare cu asemenea profil? În literatură, domeniu care ne preocupă și, cu osebire, în literatura română, sinteza bibliografică pe o temă dată (cel mai adesea retrospectivă) trebuie să cuprindă luarea în stăpînire a unui subiect stabilit. Pe baza unei ample selecții, bibliograful deschide căi de acces, pune în temă pe orice interesat de acel subiect, care în domeniul nostru ajunge obiect al cercetării. Asupra lui acționează cercetarea, datele ei educîndu-l, valorizîndu-i cunoștințele existente.

Dintre operațiile decisive reclamate de o sinteză, în mod vădit, pe lângă selecție contează enorm poziția activă

a bibliografului. Căci dacă am rezolvat selecția, rămîne de rezolvat în mod consecvent asigurarea unei linii referative fiecărui text reținut. Aici se vedește legătura necesară între intenție și modalitățile de constituire a spațiului referativ.

Ca aportul bibliografului să se înscrie în parametrii specializării, el trebuie să aibă deschideri de interpret, să-și pună probleme nu numai de ordin cantitativ, dar și calitativ. Adică să fie mai mult decît un descoperitor de surse. Rezumarea mesajului, decodificarea rîmîn, o condiție, nu epuizează însă de fel conștiința intențională a sintezei.

Desigur, pregătirea bibliografului contează nemijlocit. Dacă se aplică la literatură, el trebuie neapărat să aibă o viziune binoculară, de bibliotecar și de istoric literar. Cu aceasta am numit noul element, despre care s-a mai vorbit. Bibliograful ajuns interpret trebuie să aibă o concepție a sa, de organizare științifică. Totul este ca: 1. să manifeste inițiativă, ca reușita sintezei să se fixeze dincolo de inhibiții; 2. să vizeze la nivel referativ esențialul, să nu se piardă în amănunte periferice de semnificație marginală, să racordeze toate verigile. Rămîne de văzut cît de profitabil pentru literatură apare un atare demers. Chiar dacă sinteza bibliografică constituie în registrul de exprimări specializate un teritoriu mai greu accesibil, date fiind resursele lui fabuloase, se înțelege că pentru literatură

prezintă o mare însemnătate. Și aceasta, pentru că literatura se hrănește din acumulări, iar funcția ei de oglindă a vieții are numai de cîștigat dacă este pusă în legătură cu izvoarele din care soarbe țărîa.

Experiența noastră la elaborarea sintezei „Conștiința de sine a criticii literare românești”, vol I, practic prima sinteză întocmită la noi în sfera bibliografiei literare, mi se pare elocventă sub cel puțin două raporturi. Primul include faptul că s-a avansat o schemă de manifestare articulată a conștiinței critice în literatura română. Al doilea, că prin cele aproape 400 de referate adunate, este pus la dispoziția specialiștilor un corpus de contribuții determinante pentru ideea de construcție în critică, socotită indeobște o disciplină destructivă.

Foarte succint vom trece în revistă sumarul sintezei pentru a scoate în relief cum o succesiune de capitole devine implicit o formă a dialogului. A dialogului cu tabla de valori din literatura națională, dar și dialog între tensiunile interioare ale valorizării. Primatul acestor tensiuni lămurite critic dezvăluie raporturi de adevăr între opțiuni, maturizarea acestora, aportul lor la afirmarea idealului nostru de cultură. Deci, extrem de succint sumarul făgăduit, nu înainte de a preciza că sinteza „Conștiința de sine a criticii literare românești” avea să fixeze evoluția unor afinități programatice. Lucrarea începe cu un capitol introductiv, „Premegătorii” (fiind incluși I. Heliade Rădulescu, G. Barișiu, Andrei Mureșanu, Cezar Bolliac, Radu Ionescu). Urmează „Fondatorii”, adică Titu Maiorescu și prima generație maioreșciană: M. Dragomirescu, D. Evolecanu, P.P. Negulescu. Apoi, ca replică la pozițiile junimiste, critica gheristă, cercul de la Contemporanul, alți adversari ai Junimii. Cum la finele veacului se distinge preocuparea pentru acte de adevărate a procesului instituțional la identitatea națională, ne ocupăm, în continuare, de specificul național. Adică de „Sămănătorii” (Ilarie Chendi, N. Iorga, D. Tomescu) și „Poporaniștii” (O. Botez, G. Ibrăileanu, H. Sanielevici). Se revine la a II-a generație maioreșciană (D. Caracostea, E. Lovinescu) și sesizînd estetizarea cercetării literare ne ocupăm de esești (I. Biberi, P. Zarifopol, M. Ralea), ca să trecem la a III-a generație maioreșciană (G. Călinescu, S. Cioculescu, P. Constantinescu, Perpessicius, VI. Streinu, T. Vianu). În fine, se

continuă cu „Grupări literare“ și „Cenacluri“, ca să fixăm stările de spirit și cadrul lor de manifestare; întirziem apoi peste „Spiritul inovator în discuția criticii“. Încheierea — cu un vast capitol intitulat „Scriitori cu conștiință critică“, în care sînt reuniți 15 mari artiști ai cuvîntului. Cercetarea se întregeste cu o sumă de bibliografii suplimentare, de indici de nume și cu lista periodicelor consultate.

Semnificația unei atari inițiative merită căutată în trei direcții. În: caracterul formativ al sintezei bibliografice; în tendința ei integratoare, care îngăduie valorificarea și ordonarea unui amplu material științific și în primul sistematismului asupra individualului și fragmentarului.

Supunerea la obiect pentru care am pledat cu alte prilejuri întregeste dispozițiile de exigență care dau o pertinentă acoperire tipului de lucrare recomandat aici. Statutul bibliografiei, cu precizările aduse, mărturisește o elaborare anevoioasă, răsplătită însă de chiar faptul că oferă o justificare teoretică coexistenței unor inițiative de tip dual: pune bazele unui normativ critic în bibliografia literară; întretine spiritul bibliografic cu manifestele, programele și interpretările curentelor de idei. Dacă n-a fost încă, bibliografia literară are toate șansele să devină prin canalul sintezei un instrument de propulsare a cercetărilor, să ajute la realizarea și receptarea lor de către specialist și de către public.

În constelația instrumentelor bibliografice sinteza aduce, în favoarea demersului critic, primul selecției și — așa cum am mai subliniat — prevalența sistematismului asupra fragmentării și răspletimii. Ea se impune prin caracterul ei integrativ și ordonator, tot așa cum metodologic consacra formativul asupra informaționalului, căci unește cei doi factori într-o sferă unică, adecvată confluențelor. Este însăși ideea pentru care, într-un remarcat eseu, pledează și Piet Henken, conservatorul bibliotecii din Leiden, cunoscut centru universitar olandez: „Avem obiceiul să absolutizăm inconvenientele științei bibliografice, primind în schimb să ne oprim la o viziune rutinieră. Ajunge să ne gândim că profesăm o știință de contact. Motiv să urmărim mai energic ca metodele și virtuțile bibliografiei să nu rămînă la un stadiu pasiv, de simplă semnalare. Contrar așteptărilor, nu semnalarea împinge mai departe cunoașterea cît forța de a pune în relație elementele bibliografice“¹.

Henri ZALIS

1. Henken, Piet. *A Bibliographical View*. In: *University Studies of Leyden*. Methuen, 1976, p. 92-94.

BIBLIOTECA PENTRU NEVĂZĂTORI

SPECIFICITATEA COLECȚIILOR ȘI A INSTRUMENTELOR DE INFORMARE

În programul Asociației nevăzătorilor din România, organizație specifică de ocrotire socială, înființată la 1 aprilie 1955, cu o extindere treptată, organizatorică — pe toată suprafața țării, stau sarcini de onoare, care impun o unitate de vederi și de acțiune, menite să grupeze în jurul ei pe toți deficienții în acest sens (16.000 de nevăzători depistați) — cu scopul integrării lor în viața socială, economică și culturală. Astăzi, după un sfert de secol de la înființarea asociației, urmare a măsurilor generale luate de statul român în privința ocrotirii sociale, membrii acesteia se bucură de asistență socială, de drepturi egale cu ceilalți cetățeni ai patriei de pregătire profesională și de încadrare în muncă, de acces și participare la viața spirituală. Biroul executiv al Consiliului Central al Asociației nevăzătorilor acordă o atenție permanentă asigurării unui conținut corespunzător activităților cultural-educative desfășurate, obiectivele urmărite fiind: creșterea conștiinței socialiste a nevăzătorilor, ridicarea gradului lor de cunoaștere, formarea unor atitudini, convingeri și comportamente în deplină concordanță cu obiectivele și sarcinile etapei actuale ce stau în fața tuturor oamenilor muncii din R.S. România.

În condițiile optime de viață și de muncă de azi, ale nevăzătorilor, problema asigurării unui cadru optim de manifestare a preocupărilor în orele libere atît celor ce muncesc cît și

celor ce studiază în școli, ocupă un loc important în programul asociației. Ne vom opri în cele ce urmează asupra operei de culturalizare și educare a nevăzătorilor prin intermediul bibliotecii.

În atingerea scopurilor pe plan cultural-educativ, Consiliul Central al asociației folosește forme variate de activitate și în primul rînd tipărirea cărților în sistemul Braille¹ conform unui plan editorial — stabilit anual de Biroul Executiv al Consiliului Central.

Am putea denumi „Consiliul Central al asociației“ — pur și simplu „Marele dispecer și producător“ în ceea ce privește coordonarea, tipărirea, difuzarea de carte, pentru bibliotecile fiecărei filiale teritoriale existente în orașele: Alba Iulia, Bacău, Baia Mare, Botoșani, Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Tg. Mureș și Timișoara — și cele 21 de grupe afiliate, al căror aparat de conducere își desfășoară activitatea conform regulamentului de funcționare al acestora.

1. Louis Braille, 1809-1852, pedagog francez, inventatorul unui sistem de scriere pentru orbi (alfabetul Braille), adoptat în lumea întreagă. Fiecare literă a acestui alfabet (inclusiv cifrele și punctuația) este prezentată în relief prin 1-6 puncte, grupate într-un anumit fel. Cu ajutorul degetelor, orbi pipăie punctele în relief și descifrează textul. Braille a elaborat o metodă și pentru scrierea notelor muzicale (n.n.).

Vom vorbi despre menirea bibliotecii — mai ales sub acest aspect al dispeccatului, întrucât Asociația nevăzătorilor din România nu dispune încă de o bibliotecă centrală pe țară, ci numai de micile biblioteci din orașele mai sus menționate, conservatoare ale fondului de cărți în alfabetul Braille, în scrisul obișnuit alb-negru, precum și ale colecțiilor de informare specifice nevăzătorilor. În alte țări, fondurile adunate în bibliotecă centrală sînt dirijate direct către cititor — fără intermediul bibliotecilor filiale. Specificitatea acestei acțiuni bibliotecărești o constituie „marele fond de împrumut”, relația carte-cititor-împrumut la domiciliu fiind constantă activității ei.

Fondul general al bibliotecilor pentru nevăzători din R.S. România

A. Fondul cărților tipărite în Braille

La București, tipografia Braille scoate anual 2000 de volume (12 titluri) în conformitate cu planul editorial. Cărțile sînt expediate în 1—4 exemplare, în raport cu numărul de nevăzători deserviți de filialele respective. Nevăzătorii au la dispoziție opere literare de valoare, creații originale naționale sau universale ale autorilor consacrați, clasici și contemporani, precum și lucrări din domeniul istoriei, ideologiei, geografiei, artei, sportului etc. Pînă la 1 ianuarie 1978 fondul general de carte în Braille însumează 28.222 de volume din literatura română și traduceri din limbile rusă, engleză, franceză, germană, italiană, maghiară, polonă etc.

B. Fondul de carte obișnuit — alb-negru

Spre deosebire de fondul Braille, tipăriturile obișnuite nu sînt difuzate de centru, fiecare filială în parte, în raport cu planul anual stabilit și cu fondul de bani alocat de Consiliu, procurîndu-și cărțile, după necesități și cereri. Ansamblul colecțiilor filialelor, pînă la data de 1 ianuarie 1977, însuma 10 000 de titluri de beletristică și tot atîtea exemplare, precum și numeroase volume din domeniile: istorie, social-politic, ideologie, artă, sport ș.a.

C. Fonoteca

Printre alte forme de educație și culturalizare se folosesc înregistrările pe bandă de magnetofon, pe 2 și 4 piste, pentru satisfacerea nevoilor spirituale ale nevăzătorilor. În anul 1966 a luat ființă un studio dotat cu apa-

ratură modernă și încadrat cu personal de specialitate. Asociația dispune de patru fonoteci, repartizate în țară, la sediul filialelor-biblioteci din București, Cluj-Napoca, Timișoara (pe 4 piste) și Brașov (pe 2 piste). Imprimările cărților se fac în studioul din București, unde se și multiplică în patru exemplare, pentru cele patru fonoteci, „banda-mamă” rămîind în lezaurul studioului. Fiecare fonotecă împrumută apoi banda celorlalte filiale și grupe. Începînd cu anul 1967 au fost imprimate peste 300 de titluri de cărți, din toate domeniile — beletristica fiind dominantă — proză și versuri, biografii ale oamenilor de seamă, sport și artă.

Cele 16 filiale teritoriale și grupele mari sînt dotate cu 68 de magnetofoane și dispun de instructori culturali care activează în cadrul cluburilor acestor filiale și grupe (în total în țară sînt 37 de cluburi). Magnetofoanele aparțin clubului și nu se împrumută, audierea imprimărilor de carte făcîndu-se, de regulă, în cadrul cluburilor culturale, dar existînd și posibilitatea ascultării benzilor la domiciliu, întrucît pînă în prezent sînt 398 de posesori de magnetofoane. Sălbînim astfel odată cu specificitatea colecțiilor de carte din bibliotecile Asociației nevăzătorilor din R.S. România — existența Marelui fond de împrumut sub cele trei ipostaze: carte tipărită în Braille, carte obișnuită alb-negru, imprimările pe bandă de magnetofon.

Cartea obișnuită se citește fie la bibliotecă, de către cei ce mai dispun de „resturi de vedere” — ambliopii — sau acasă, unde lectura se face cu glas tare, de către membrii familiei văzători.

Întregul fond de împrumut este pus la dispoziția cititorilor nevăzători în mod gratuit. De la filiale, cartea în Braille, cea obișnuită, ca și benzile de magnetofon se împrumută cititorilor fie direct, fie prin poștă, la cerere.

D. Colecția de publicații periodice

Aparițiile lunare ale revistei în Braille „Viața nouă” — organul de presă al Asociației nevăzătorilor din Republica Socialistă România — și cele ale revistei, supliment, în scrisul obișnuit, cu același titlu, în apariție trimestrială, cu o variație tematică, au sarcina de a populariza problemele nevăzătorilor în rîndurile oamenilor din țară și din străinătate. Apare, de asemenea, lunar, în Braille, un **caiet de șah** — tratînd probleme teoretice legate de această disciplină sportivă — și un **caiet de muzică** — care cuprinde cele mai recente piese de muzică ușoară. Aceste periodice se difuzează tuturor filialelor și pot fi împrumutate la domiciliu de către cititori.

Există însă și o formă specială de informare mai largă, de cunoaștere a celor mai interesante și pregnante probleme oglindite în presa obișnuită cotidiană: „Revista vorbită”, cu „apariție” o dată la două luni, cuprinzînd o selecție din cele mai importante articole, pe teme de ideologie, cultură, producție, educație, artă (literatură, muzică, pictură). De asemenea, se realizează trimestrial un „Jurnal sonor”, care ilustrează activitățile desfășurate de membri Asociației și realizările lor în producție și în mișcarea cultural-artistică. Aceste două forme de informare sonoră (pe bază de înregistrări magnetice) nu fac parte din marele fond de împrumut; ele se pot audia doar în cadrul cluburilor filialelor respective, scopul lor fiind de a înlesni informarea acelor nevăzători care nu au familie, nu au cine să le citească la domiciliu presa obișnuită.

E. Discoteca

Cluburile filialelor sînt dotate cu aparate de radio și picapuri pentru dezvoltarea gustului și sensibilității muzicale (43 de aparate de radio și 36 de picapuri) și un fond de peste 2000 de discuri pe țară — cuprinzînd muzică populară, muzică din opere și operete, muzică ușoară și muzică instrumental-simfonică, înregistrări literare și dramatice, povești pentru copii. Audițiile se fac în mod organizat, la cluburi, de către instructorii culturali.

Organizarea și conservarea colecțiilor. Instrumentele de informare. Valorificarea colecțiilor

Colecțiile în Braille sînt conservate în condiții speciale, cărțile fiind așezate în ordinea inventarierii — numai în poziție verticală pentru a nu se toci punctele specifice alfabetului prin tăsarea unei eventuale așezări pe orizontală. Cărțile tipărite obișnuit sînt așezate pe rafturi, în ordinea alfabetică a autorilor. Fondul Braille beneficiază de un catalog special, cu fișe tipărite în Braille (conținînd titlul cărții și numele autorului) și pot fi consultate de nevăzători. Fondul obișnuit este dezvăluit printr-un catalog alfabetic, identic cu al oricărei biblioteci de împrumut. Numărul redus de titluri la cărțile apărute în Braille este determinat de prețul foarte ridicat al tipăririi. De exemplu, o carte ca **Mizerabilii** de Victor Hugo — ajunge pînă la 20—25 de volume de formatul unui dosar și cu o grosime la cotor de 6—8 cm fiind tipărite pe hirtie specială Braille. O astfel de carte ajunge să coste circa 2000—2500 lei (în jurul a 100 lei per volum). Cititorii nevăzători nu

au biblioteci personale, datorită pe de o parte spațiului mare necesar conserării cărții, pe de altă parte datorită prețului foarte ridicat. Același lucru este valabil și pentru revista „Viața nouă” în Braille — care este solicitată contra cost de un număr mic de nevăzători. Astfel, Asociația nevăzătorilor din R.S.R., prin bugetele alocate de stat, înzestrează anual bibliotecile filialelor cu comorile culturii naționale și universale, creînd un bogat tezaur cultural în scopul educării celor lipsiți de vedere în spiritul unei etici nobile, umanitare.

Numărul anual al cititorilor este considerabil, dacă îl raportăm la numărul nevăzătorilor în general apți pentru a citi. Făcînd un bilanț al fișelor de împrumut — „cartea Braille” înscrisă circa 2000 de cititori orbi, cu 7000 de volume solicitate; „cartea obișnuită” — circa 1000 de cititori ambliopi sau membri de familie văzători, cu 2000 de titluri împrumutate; numărul auditorilor acasă și la club se ridică la peste 4000.

Schimbul cu străinătatea și împrumutul interbibliotecar

Asemenea marilor biblioteci publice, Asociația trimite în cadrul schimbului reciproc de publicații revista „Viața nouă” în Braille — solicitată alt de nevăzătorii cunoscători ai limbii române, cit și de studenții orbi străini, care învață limba română în universitățile de peste hotare. De asemenea, se asigură pentru cititorii nevăzători din R.S. România împrumutul de cărți din marile biblioteci pentru nevăzători de peste hotare. Între parteneri: Biblioteca centrală din Leipzig, Institutul de nevăzători din Marburg/Lahn — R.F.G., Institutul național-regal pentru nevăzători din Londra, Biblioteca în Braille din Geneva. Se face și un schimb direct, între cititorii nevăzători români și cititorii străini.

În încheiere dorim să relevăm că dacă unele cauze obiective nu permit deocamdată organizarea în țara noastră a unei biblioteci centrale a nevăzătorilor, totuși desfășurarea informării nevăzătorilor se face în condiții optime, cu posibilitățile moderne ale specificității colecțiilor unor asemenea biblioteci, puse la îndemîna membrilor Asociației nevăzătorilor români de către statul nostru socialist.

Sevastia BĂLĂȘESCU

STAREA CATALOAGELOR ÎN BIBLIOTECILE PUBLICE (IV)

Descrierea operelor (lucrărilor) în mai multe volume apărute eşalonat în timp

Cazurile asupra cărora ne-am oprit au fost: seria de opere ale tovarășului Nicolae Ceaușescu **România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate**: **Serierile lui Tudor Argezi**; **Istoria generală a științei**, sub redacția lui René Taton și primele două volume editate din ciclul **Jalna de Mazo de la Roche** (Mary Wakefield — 1970 și **Jalna** — 1973).

O primă observație, cu caracter general, este aceea că nu a intrat în uzanța bibliotecilor investigate redactarea de descrieri centralizate pentru volumele lucrărilor (operelor) ce apar separat de-a lungul unei perioade mai lungi de timp. O asemenea preocupare nu se manifestă nici chiar pentru volumele aparținînd aceluiași ciclu, dar a căror față de titlu nu poartă și numele generic al ciclului, ci doar pe cel al volumului (cazul „**Jalna**”). Faptul e cu atât mai surprinzător cu cît pe fișa tipărită conținînd descrierea la romanul **Mary Wakefield** (1970), în note se menționează apartenența la ciclul „**Jalna**”. Cel de al doilea volum din ciclu, editat la diferență de 3 ani (**Jalna**), descrie independent, nu a fost în nici un fel legat de volumul apărut anterior în nici una din biblioteci.

O altă observație ce se impune, de asemenea cu caracter general (inclusiv fișa tipărită fiind marea de acest viciu), este o anume **inconsecvență în descriere**. Astfel, în cazul **Serierilor lui Tudor Argezi** nu pentru toate volumele s-a adăugat între paranteze drepte titlul de volum. Ex. **Serieri**. Vol. 23. **Proze**. [Semne cu ereionul. Partea I Articole. 1904-1914]...; **Serieri**. Vol. 24. **Proze**, [Coperta de Petre Vulcănescu]...; **Serieri**. Vol. 25. **Proze** [Semne cu ereionul. Partea III. 1928-1929] etc., etc. Tratatamentul este similar și în cazul fișelor redactate în bibliotecă. De exem-

plu, la Biblioteca din Brăila întîlnim: **Serieri**. Vol. 10. **Proze**. [Cimitirul Buna Vestire. Poem], dar **Serieri**. Vol. 22. **Proze**. [Supracoperta de Petre Vulcănescu].

Uneori inconsecvența nu ține doar de gradul mai complet sau mai puțin complet al descrierii de la un volum la altul, ci de o distribuție diferită a informațiilor bibliografice pe fișe. Astfel, la Giurgiu, pentru **Istoria generală a științei** am întîlnit următoarele forme de redactare pentru volumele 2 și 3: **Istoria generală a științei. Știința modernă**. Vol. 2. „De la 1450 la 1800” și Taton, René. **Știința contemporană**. Vol. III, secolul XIX-lea. **Istoria generală a științei**..

Am dori să mai semnalăm în legătură cu cazurile cercetate și o problemă de organizare a cataloagelor. Astfel, există tendința, cînd operele complete ale unui autor nu poartă explicit acest titlu, ca acestea să fie intercalate la literă și nu la începutul rubricii de autor cum este uzanța. Am observat-o și în cazul opereii tovarășului Nicolae Ceaușescu, **România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate** (la Timișoara, Slatina, Tîrgoviște, Brăila și Giurgiu) și în cazul **Serierilor lui Tudor Argezi** (la Slatina, Brăila, Tîrgoviște).

Cercetînd aceste aspecte și dincolo de cazurile avute în vedere, am putut constata că această confuzie are un caracter mai larg și mai complex. Astfel, la Brăila de pildă, la rubrica de autor Eliade Rădulescu, Ion, **Operele** sint orînduite cu prioritate, în timp ce **Pagini alese** sau **Serieri alese** se regădesc la litere.

Descrierea edițiilor succesive, a antologiilor literare și a albumelor

Zone ale descrierii catalografice marcate de mari inconsecvențe, problemele ce apar în aceste cazuri se datorează mai ales gradului mare de subiectivitate în interpretarea datelor bibliografice și oscilațiilor de puncte de vedere în redactare vădite de fișa

lipărită, sesizate uneori de catalogatorii din biblioteci și corijate, alături nu, memoria jucind aici un rol determinant. Citeva exemple vor fi credem edificatoare.

Iată de pildă unul referitor la edițiile succesive ale aceleiași lucrări: Roman, Carol. **Există un secret al celebrității? Laureatul ai premiului Nobel răspund la întrebarea...** O nouă anchetă internațională realizată de Carol Roman (1971).

dar: **Laureatul ai premiului Nobel răspund la întrebarea: Există un secret al celebrității?** O anchetă internațională realizată de Carol Roman. Ed. a 2-a (1975).

Iată și un alt exemplu, interesant în egală măsură pentru tratamentul antologilor:

Flori de poezie străină răsădite în românește de Alexandru Philippide. (1973).

dar: Philippide, Alexandru. **Flori de poezie străină răsădite în românește** (de) Alex. Philippide (1974).

Dacă o lucrare ca: **Viitorul? Atenție!** Studii și articole despre literatura științifico-fantastică alese și anotate de Ioan Hobana (...) este descrisă în principal la Hobana, Ion cu auxiliara de titlu; **Antologia esului hispano-american.** Antologare și postfață de Paul Alex. Georgescu este descrisă la titlu și exclusiv aici. Iar exemplele se pot înmulți cu „n” altele.

Situația este asemănătoare în cazul albumelor de artă, descrierile principale, chiar în cadrul unei aceleiași colecții, deci pentru volume cu structuri similare, oscilând între cele la autorul textului și cele la artistul ilustrat. Iată și exemplele edificatoare: Stănculescu, Nina. **Utamaro** (cu auxiliara „despre”).

dar: Houksai. **Viața și opera.** Antologia textelor și ilustrațiilor... Nina Stănculescu (fără auxiliara de autor).

Se pare că nici criteriul cantitativ, adică raportul text-ilustrație nu guvernează întotdeauna în redactarea descrierii, de vreme ce am întâlnit cazuri ca: Frunzetti, Ion. **Pictura contemporană românească.** [Album. Antologie de imagini: Vasile Florea, Marin Mihalache]. Buc., „Meridiane”, 1974, 24 p. + [40] f. pl.

sau Frunzetti, Ion. **Paciurea — precursorul** (Album de) Ion Frunzetti. Buc., „Meridiane”, 1974. 24 p. + 32 f. pl.

Autorul colectiv

Poate nici o altă problemă din cele cu care se confruntă catalogatorii nu ridică atâtea probleme ca cea a autorului colectiv. Ele încep cu delimitarea și depistarea în cataloage (pentru publicațiile de dată mai veche) a lucrărilor ce se cer descrise în principal sub vederea de autor colectiv sau care presupun o descriere complementară la acesta; continuă cu stabi-

lirea autorilor colectivi și redactarea vedetelor și a subvedetelor și se încheie cu organizarea rubricilor respective din catalogul alfabetic și asigurarea unui sistem eficient de fișe de trimitere și informative. Absența unor reglementări normative (mai puțin STAS 8776-70 Descrierea rapoartelor și dărilor de seamă de activitate) și a unor orientări teoretice și metodice*, ca și oscilațiile de interpretare ale fișei tipărite sînt tot atâtea cauze care fac ca reflectarea autorilor colectivi în cataloagele bibliotecilor investigate (și nu numai ale acestora) să fie defectuoasă. Preocupări mai sistematice în acest sens se întîlnesc la serviciul de organizare a cataloagelor al Bibliotecii „M. Sadoveanu” din București și, într-o anume măsură, datorită caracterului limitativ autoimpus (tratați ca atare, conform listei afișate în sala cataloagelor: România, Partidul Comunist Român, F.U.S., U.T.C., Organizația pionierilor din R.S.R., O.N.U. I.N.I.D., Biblioteca județeană Timiș), la Timișoara.

Autorii colectivi la care ne-am oprit, datorită extensiei rubricilor ce le deschid în cataloage și a importanței lor, sînt **România și Partidul Comunist Român.** Observațiile pe care le vom formula în continuare au în vedere deci în primul rînd acești autori colectivi, deși valabilitatea lor e mai largă.

În ce privește stabilirea vedetei, pentru cel dintîi autor colectiv bibliotecile au adoptat fără excepție forma **România — vedeta**, uniformă promovată și prin fișa tipărită (cu sau fără trimitere de la R.S.R., Republica Socialistă România, Republica Populară Română); în schimb, pentru cel de al doilea, unele biblioteci au adoptat forma prescurtată **P.C.R.** (ca și fișa tipărită de altfel), în timp ce altele folosesc forma dezvoltată: **Partidul Comunist Român** (din nou, cu sau fără convenitele trimiteri).

O problemă acută este cea a complementarelor, riscul proliferării excesive a rubricilor, deci al îngreierii accesului la informații, mergînd mină în mină cu cel al inconsecvențelor. Iată de pildă o inconsecvență manifestată chiar de serviciul de catalogare centralizată: culegerile de decizii ale Tribunalului Suprem apărute în 1973, 1974, 1976 au fost descrise la titlu, dar o altă culegere similară apărută tot în 1974 a fost descrisă în principal la autor colectiv.

*. De catalogul colectiv s-a ocupat Getta Elena Rally în *Călăuza bibliotecarului* nr. 10/1962, nr. 1/1963 și nr. 3/1963 și Valeriu, A. în *Buletinul Bibliotecii* nr. 2/1974 (Evidența documentelor de partid și destat în cataloagele bibliotecilor publice). Capitole importante consacrară autorului colectiv și manualul de catalogare editat de Centrul de perfecționare a cadrelor și Ghidul de catalogare al bibliotecilor universitare, dar posterior cercetării.

Confuzii se ivesc mai ales în ceea ce privește diviziunile „**România. Legi și decrete**”, „**România. Consilul de Stat**”, „**România. Marea Adunare Națională**” și „**România. Președinte**”, toate comportînd descrieri principale sau complementare pentru legi și decrete la forul legiuitor.

Alte confuzii sînt generate de asimilarea autorului colectiv cu autorul personal, ceea ce a condus la realizarea unor complementare de referință „despre” introduse la sfîrșitul rubricilor de autor colectiv (scrieri despre partid, scrieri despre România). Un asemenea tratament îndreptățeste unele biblioteci să introducă și în cadrul fiecărei diviziuni a rubricii respective descrieri „despre” (despre Președinte, despre Constituție, despre Statut etc.). Consecința: introducerea în mod parazit în rubricile de autor colectiv a numeroși autori personali (Exemplu: la Brașov, sub vedeta „**România. Legi și decrete**” pot fi întîlnite descrieri auxiliare pentru lucrări de tipul: Cosma, Dora. **Regimul juridic al locuințelor** sau Antoniu, George. **Infrațiuni prevăzute în legi speciale...** Faptul că unele biblioteci (Galați, Brașov, Slatina...) includ la autorul colectiv „**România**” și „**Lucrări al căror titlu începe cu România** face ca în mod nejustificat în rubrica respectivă să fie intercalate lucrări ca: **Români în rezistența franceză; România. Album; România. Ghid turistic; România în războiul antifihlist** și a.

Deosebit de dificilă apare organizarea rubricilor de autor colectiv. Se observă o abdicare de la normele stricte de organizare a cataloagelor alfabetice și de tematizare a rubricilor, în genere, pentru autorul colectiv „**P.C.R.**” luîndu-se în considerare structura organizatorică a partidului, iar pentru autorul colectiv „**România**” pornindu-se de la structura organelor puterii și administrației de stat. Dar nici o asemenea structurare tematică nu este aplicată cu consecvență, unele biblioteci tematizînd rubrica de autor colectiv „**P.C.R.**”, dar organizînd-o strict alfabetic pe cea de autor colectiv „**România**”. O asemenea oscilare între cele două sisteme se vădește de altfel și în catalogul alfabetic al B.C.S.

În fine tot o problemă de organizare ce suscită discuții în cazul autorului colectiv „**România**” este dacă trebuie sau nu făcută distincție între **România (Republica Socialistă Română)** și **România (înainte de instaurarea republicii)**. BCS a optat pentru două rubrici distincte, ceea ce elimină orice riscuri de ambiguitate. Dar aceasta constituie încă o problemă nerezolvată pentru unele din bibliotecile investigate Astfel, la Galați, de pildă, diviziunea **România. Ministere** cuprinde alături de actualele ministere, într-o strictă succesiune alfabetică și Ministerul de

Război, Ministerul Educației Naționale ș.a. Tot astfel în diviziunea România. Organe centrale judecătorești întinseși subvedete pentru Parlament sau Senat.

Organizarea cataloagelor alfabetice

Cu privire la organizarea cataloagelor alfabetice unele aspecte au fost deja atinse pe parcursul materialului, în strânsă legătură cu însăși calitatea descrierii. Ne vom mărgini deci aici doar să punctăm câteva observații cu caracter mai general, abordând probleme doar sub aspectul funcțional, nu și estetic.

În general fiecare din cataloagele investigate își dezvoltă imediat propria istorie, lipsa lor de unitate fiind vizibilă în măsură mai mare sau mai mică pretutindeni, mai puțin acolo unde s-a trecut la recatalogarea întregului fond (proces în curs la Tirgoviște și Pitești).

Sistemul de divizionare care structurează catalogul alfabetic, facilitând accesul rapid la informații, este diversificat, toate bibliotecile folosind divizionare de litere, de silabe, de cuvinte, caracteristice și de autori. Defectul

constă în utilizarea acestora cu totul întâmplătoare și nu determinat neapărat de numărul intrărilor sau de importanța unor anume rubrici (de pildă, în catalogul bibliotecii din Brăila există divizionară pentru Bantaș, Andrei nu și pentru Barbu, Ion, deși bine reprezentat, după cum nu s-a făcut o divizionară pentru Papadat-Bengescu, Hortensia, dar există una pentru Papadima, Ovidiu). Unele biblioteci folosesc impropriu divizionare de litere tipărite pentru alte scopuri (fișiere bibliografice), cu proeminențe progresive, pe diagonala sertarului. Altele valorific divizionarele tipărite pentru cataloagele alfabetice, de dată mai veche, cu vedete neuniformizate (Cezar, C.I.; Eschil etc.). În legătură cu acest din urmă aspect trebuie menționat că modificările de vedete nu sînt însoțite totdeauna de comasarea rubricilor. Tot în legătură cu acestea relevăm și faptul că sistemul de trimiteri și de fișe informative nu funcționează decât sporadic. (O situație mai bună prezintă bibliotecile din București și Brăila).

În intercalarea fișelor, probleme se ivesc mai ales în cazul autorilor ale căror nume încep cu prefixe, sfera de aplicabilitate a principiului „literă

de literă” și a celui „cuvînt de cuvînt” nefiind bine delimitată.

Unele biblioteci au renunțat, după modelul mai nou al B.C.S., la specificarea între paranteze rotunde a calității celui scos în vedetă în descrierile complementare (coaut., red., trad., ilustr. etc.), astfel încît în organizarea rubricilor unor autori cu activitate diversă se creează confuzii inerente.

Mai semnalăm tendința unor biblioteci de a crea în cadrul cataloagelor alfabetice rubrici hibride, prin încercări de tematizare (vezi catalogul colectiv) sau de introducere a criteriului cronologic.

Neglijențe nenumerate, mai grave sau mai puțin grave și fără valoare de „regulă” generală, marchează fiecare din cataloagele investigate. Alte consecvențe — cele mai numeroase — sînt, așa cum arătăm, de natură istorică, greu de înlăturat în condițiile în care prelucrarea curentă îi solicită în cea mai mare măsură pe catalogatori. Practica a dovedit însă că acolo unde de organizarea cataloagelor se ocupă cu continuitate aceiași lucrători (exemplul Bibliotecii „Mihail Sadoveanu” din București), din aproape în aproape, după un program judicios întocmit și urmărit, situația nu e insurmontabilă.

Liliana OBROCEA

Consultații în CZU

CZU 025.45 CDU

RECOMANDĂRI PRIVIND CLASIFICAREA PUBLICAȚIILOR LA CLASA 1 FILOZOFIE

Structurarea clasei 1 Filozofie urmează principiul general care stă la baza clasificării zecimale universale — dezvoltarea științelor de la general la particular — urmărind o ierarhizare liniară a noțiunilor și conceptelor în cadrul disciplinelor filozofice, prezentate așa cum sînt predate acestea în învățămîntul universitar clasic.

O primă subdiviziune 101 este consacrată naturii, domeniului și metodelor filozofiei. Aici vor fi clasificate de asemenea lucrările privind obiectul filozofiei, problema fundamentală a filozofiei precum și acele publicații care se ocupă de raportul dintre filozofie și celelalte științe.

Metafizica indexată la 111 este privită ca ramură a filozofiei și nu ca metodă.

La 118 Legile generale ale naturii se vor clasifica și publicațiile care tratează în general despre categorii și noțiuni fundamentale ale filozofiei ca: timp, spațiu, mișcare, forță, cantitate etc., în totalitatea lor. Aceleași subiecte cînd sînt tratate separat vor fi clasificate la indicele destinat fiecăreia.

Diviziunea 14 este destinată sistemelor, teoriilor, curentelor și școlilor filozofice. Ea permite o structurare, prin stringerea la un loc, a diferitelor teorii filozofice după cum urmează:

- 141.1 Sisteme clasificate după numărul și cantitatea principiilor. Monism. Dualism. Pluralism. Idealism metafizic. Platonism. Raționalism. Voluntarism. Materialism ontologic
 - 141.2 Sisteme clasificate după aprecierea valorii lumii. Scară de valori. Scară obiectivă și subiectivă. Optimism. Pesimism.
 - 141.3 Forme speciale și mixte Scolastică. Existențialism. Eclectism. Sincretism.
 - 141.4 Sisteme clasificate după poziția față de problema divinității. Teism. Politeism. Monoteism. Deism. Ateism.
 - 141.5 Sisteme clasificate după atitudinea față de problema sufletului și a libertății voinței
 - 141.7 Sisteme clasificate după atitudinea față de societatea umană
 - 141.8 Școli și sisteme filozofice socialiste
- Atragem atenția că, stabilirea indicelui de clasificare pentru un anumit sistem filozofic, urmărind criteriile de structurare de mai sus, creează dificultăți serioase clasificatorului mai ales atunci cînd sistemul filozofic căutat nu apare în tabelele de clasificare. De aceea, nu recomandăm folosirea acestor subdiviziuni în clasificarea lucră-

rilor de filozofie. Structurarea acestei literaturi în catalogul sistematic se poate realiza, mai ușor și mai eficient pentru cititori, plecându-se de la indicele general 14 urmat de indicele auxiliar comun de loc și de denumirea sistemului respectiv sau chiar de numele filozofului atunci când acesta a creat o școală sau un sistem.

Exemplu:

14(100)Existențialism,

14(100)Iluminism

14(100)Platonism

14(44) Bergsonism (Bergsonismul francez)

14(44) Iluminism (Iluminismul francez)

Pentru clasificarea lucrărilor privind școlile și sistemele filozofice socialiste premarxiste și pentru filozofia marxistă recomandăm însă folosirea subdiviziunilor 141.8, 141.81 și 141.82.

Exemple:

141.82 Reflecții asupra filozofiei marxiste

Bazele filozofiei marxiste

Materialismul dialectic.

Bibliotecile care consideră că structurarea filozofiei marxiste la 1M este mai ușor de realizat pot menține în continuare indicii respectivi în clasificarea publicațiilor mai ales că și catalogarea centralizată păstrează uneori subdiviziunile lui 1M.

Convertirea indicelui 1M și a subdiviziunilor sale în indici C.Z.U. nu este o operație complicată, noțiunile, conceptele și categoriile filozofiei marxiste regăsindu-se în tabelele C.Z.U. Pentru bibliotecile care intenționează să-și restructureze materialul în catalogul sistematic trezind filozofia marxistă la subdiviziunea 141.82, diviziunea 14 Sisteme filozofice se va eșalona astfel:

— Lucrări despre sisteme și curente filozofice tratate în totalitatea lor.

Exemple:

14(100)(091) Istoria sistemelor filozofice

14(100)„19“ Curente și idei în filozofia contemporană

14(44)„18“ Școli și curente filozofice în Franța, sec. XIX.

— Teorii socialiste premarxiste. Socialism utopic

Exemple:

141.81(42) Socialismul utopic englez

— Socialism științific. Marxism. Marxism-leninism

Exemple:

141.82 Bazele filozofiei marxiste

141.82 Materialismul dialectic — o revoluție în filozofie

— Alte sisteme și curente filozofice

Exemplu:

14(100) Empirism

Empirismul

14(42) Empirism

Empirismul englez

14(100) Existențialism

Filozofia existențială

14(100) Iluminism

Secolul luminilor

14(44) Iluminism

Iluminismul francez

Publicațiile care tratează noțiuni și concepte de filozofie generală interpretate din punct de vedere marxist sau din punctul de vedere al unui alt sistem filozofic vor fi clasificate la noțiunea sau conceptul respectiv și la sistemul filozofic tratat. Dublarea cu indicele sistemului prin prisma căruia este privită o noțiune sau categorie filozofică va fi făcută de la caz la caz, numai când conținutul publicației o cere.

Exemple:

122

Cauzalitatea — categorie a dialecticii materialiste

141.82

Spațiul și timpul în filozofia marxistă

114+115

Existențialismul francez și etica

141.82

17

14(44) Existențialism

111.3+122

Substanța și cauzalitatea la empiriștii englezi

14(42) Empirism

Catalogarea centralizată clasifică la indicele 14 și publicațiile care tratează istoria generală a filozofiei,

viața și opera unor filozofi și chiar opera acestora, considerând că istoria filozofiei reprezintă o istorie a doctrianelor filozofice, iar filozofii se încadrează unui sistem filozofic.

Clasificarea istoriei filozofiei și a lucrărilor privind viața și opera unor filozofi ca și opera acestora (când subiectul este general) la indicele 1, procedeu folosit de unele biblioteci, credem că este o variantă de asemenea corectă deoarece lucrările respective sînt generale cuprinzînd concepte ce se regăsesc la toate diviziunile și subdiviziunile clasei 1.

Exemplu:

1(100)(091) Istoria filozofiei universale

1(100)„04/14“ Istoria filozofiei medievale

1(3)(091) Istoria filozofiei antice

1(498) Blaga, Lucian Opera filozofică a lui Lucian Blaga. Studiu

1(42) Bacon, Francis Francis Bacon. Monografie

Psihologia era structurată inițial la indicele 15, dar în timp, această structurare s-a dovedit complet depășită astfel că indicele 15 a fost anulat, atribuindu-se psihologiei un nou indice — 159.9 — cu o structură total diferită de cea inițială.

Indicii 18.01 și 19 au fost anulați, astfel că publicațiile de estetică vor fi clasificate după domeniul la care se referă: la 7.01 Estetica artei, 82.01 Estetica literară, 658.512.2 Design (estetică industrială).

Elena SABADAC

Biblioteca Centrală de Stat

Serviciul metodic

1 FILOZOFIE

101 Natura, domeniul și metodele filozofiei

Filozofia ca știință. Limitele filozofiei

111 Metafizică generală. Ontologie

(privită ca ramură a filozofiei și nu ca metodă)

.1 Noțiunea de a fi. Existență. Existența ființei

Posibilitate

.3 Substanță. Monadă

Esență. Fenomen

.4 Accidente (ca însușire trecătoare neesențială

a unui lucru) Existența accidentului. Dependența accidentului de substanță sau puțința

de a fi despărțit de aceasta

.5 Relație

Legătură, conexiune, raport între obiecte,

procese, fenomene

.6 Acte. Activități (Energie)

.7 Existența creată și necreată

Imaterialul. Spirit pur

.8 Determinări transcendente ale existenței

Deosebirea între existență și determinările

sale transcendente. Adevărul (a fi adevărat)

ca determinare transcendentă a tot ce este.

Falsul în natură. A fi bun. Bunătate. Răul,

relativitatea sa, cauzele sale. Frumusețea ca

determinare transcendentă a tot ce este.

113 Legile generale ale naturii

Transformarea și schimbarea materiei. Originea

lumii. Cosmologie.

114 Spațiu

Dimensiune. Intindere. Spațiu infinit

115 Timp

Durată. Eternitate

116 Mișcare. Schimbare. Evoluție

Mobil. Devenire. Dezvoltare. Cantitate. Calitate.

Contradicție

117 Materie

Transformarea materiei. Materie originară. Formă

substanțială

- 118 Forță. Energie
 119 Cantitate. Număr
 122 Cauză. Efect. Principiul cauzalității
 123 Libertate și necesitate
 Intimplare. Coincidență
 124 Teleologie. Teoria finalității
 Ordine. Simetrie. Scop. Finalism. Valoare. Teoria
 valorii. Axiologie. Destin. Ideal
 125 Finit. Infinit. Universal
 18 Filozofia spiritului. Metafizica vieții spirituale
 Noțiuni generale și legi ale vieții spirituale
 130.2 Filozofia culturii și a civilizației
 → 008
 133 Ocultism. Științe oculte
 Natura ocultismului. Trăiri supranaturale:
 halucinații, iluzii, viziuni. Percepții oculte: pre-
 viziuni, oracole. Acțiuni oculte: magie, vrăjitorie,
 miracole. Astrologie. Chiromanție. Spiritism
 159.925.7. 159.964
- 14 Sisteme filozofice**
 Idei, teorii, curente, școli filozofice
 141.8 Școli și sisteme socialiste
 .81 Teorii socialiste premarxiste. Socialism utopic
 .82 Socialismul științific. Marxism. Marxism-leninism
- 150.9 Psihologie**
 159.91 Psihofiziologie
 Igienă mintală
 → 612.8, 613.8
 159.922 Aptitudini mintale. Conștiință
 Dezvoltarea spirituală a omului. Psihologie
 genetică
 .1 Psihologia sexelor
 .2 Influența mediului, natural și social
 .3 Factori ereditari. Influența eredității
 .4 Psihologia popoarelor
 .7 Psihologia copilului. Pedologie
 .8 Psihologia adolescentului
- 159.923 Tipologie. Psihologie individuală. Individualitate.
 Personalitate. Psihologia caracterului. Caractero-
 logie
 .4 Tipuri de personalitate. Temperamente
- 159.924 Geniul
 Trăsăturile caracteristice ale geniului
 Mediul și formarea geniului
- 159.925 Fiziognomie. Relația între expresia fizică și
 caracterul și tipul oamenilor
 .6 Grafologie
 .7 Fizionomia minii. Chirologie
- 159.928 Activitatea creatoare. Talente
 →133
- 159.93 Senzații. Percepții
 159.94 Funcțiuni executive
 Emoții. Sensibilitate. Sentimente. Aspirații.
 Inclinații. Instincte. Munca. Oboseala. Voința.
- 159.95 Procese mintale superioare
 .952 Atenție
 .953 Memorie. Învățare
 .954 Imaginație. Fantezie
 .955 Gîndire
 Reprezentare. Înțelegere. Abstractizare. Selec-
 ție. Comparație. Reflecție. Judecată
 .956 Intuiție
- 159.96 Stări mintale speciale. Fenomene psihice
 .961 Parapsihologie.
 Halucinații. Iluzii. Viziuni. Vrăjitorie. Magie.
 Telepatie. Spiritism.
 →133
 .962 Hipnotism. Sugestie. Autosugestie
 .963 Somn. Vise
 .964 Psihanaliză. Psihologia subconștientului
- 159.97 Psihopatologie. Tulburări mintale
 →616.8

16 Logică. Teoria cunoașterii

- 161 Noțiune. Concept. Categorie. Judecată. Abstracție
 162 Concluzie. Raționament. Silogism. Deducție. Inducție
 .6 Logică dialectică
 164 Logistică. Calcul logic. Logica matematică
 165 Teoria cunoașterii. Epistemologie
 .1 Condiții, izvoare și moduri ale cunoașterii. Trepte ale
 cunoașterii. Subiectul cunoașterii. Obiectul cu-
 noașterii.
 .2 Esența cunoașterii
 Imaginație. Reprezentare simbolică. Determina-
 rea obiectului. Cunoașterea individualului și a
 diverselor fenomene. Autocunoaștere
 .3 Sfera și limitele cunoașterii
 .4 Certitudinea și valabilitatea cunoașterii Certitudine.
 Incertitudine. Probabilitate. Rolul practicii în cu-
 noaștere
 .5 Valoarea cunoașterii
 .6/.8 Puncte de vedere și curente ale cunoașterii
- 167/168 Doctrina logică a metodelor. Metodologie. Cla-
 sificarea științelor
 →001.8
- 17 Morală. Etică**
 171 Morală individuală. Conștiință morală. Obligațiile
 omului față de sine însuși
 172 Etică socială. Morală socială
 Obligații cetățenești. Virtuți cetățenești. Curaj
 civic. Patriotism. Pacifism. Internaționalism.
 173 Morala familiei
 Căsătorie. Poligamie. Monogamie. Viața de familie
 174 Morala profesională. Etica muncii
 175 Morala distracțiilor și a recreațiilor
 176 Morala sexuală
 177 Morala și societatea. Respectul uman. Politeță. Arta
 vieții. Sinceritate. Prietenie. Dragoste. Sacrificiu.
 Recunoștință. Onestitate. Probitate etc.
 178 Morala și abstenința. Cumpănare. Alcoolism. Fumat
 179 Alte probleme ale moralei
 Morala presei. Vicii. Defecte. Virtuți. Calități
- 18.01 Estetica în general (indice anulat)
 → 441.8, 658.512.2, 7.01, 82.01
- 19 Istoria filozofiei (indice anulat)
- 2 RELIGIE. TEOLOGIE**
 21 Teologie naturală. Teodicee
 214 Ateism
 215 Știință și religie. Biserică și știință
 22 Biblia
 Vechiul Testament. Noul Testament
- 23 Teologie dogmatică
 Dumnezeu. Cristologie. Originea și crearea omului.
 Soteriologie. Ingeri. Demoni. Sfinți. Escatologie.
 Catehism. Apologetică
- 24 Teologie practică. Teologie morală. Morală creștină
 Acte umane: păcate, virtuți. Rugăciuni. Simbolică
 creștină. Mobilierul și decorarea bisericii. Teologie
 ascetică și mistică
- 25 Teologie pastorală
 Omiletică. Didahii. Predici. Preoți. Viața parohială
- 26 Biserica în general
 Organizare ecleziastică. Serviciul liturgic. Taine
 bisericesti. Misiuni și asociații religioase
- 27 Istoria bisericii creștine
 Ordine religioase. Persecuții religioase. Erezii.
 Schisme. Patrologie. Patristică
- 28 Biserici și secte creștine
 Biserica ortodoxă. Biserica catolică. Biserici an-
 glicane. Biserici protestante: luterani, calvini,
 reformați, unitarieni. Secte creștine: adventiști,
 baptiști etc.
- 281.95 Biserica română
- 29 Știința și istoria comparată a religiilor. Filozofia
 religiei. Teoria religiei. Originea religiei. Doctrina
 religioase. Dogme
- 292/299 Religii necreștine. Mitologii

Pagină de titlu.

Editura și tipografia în Evul mediu românesc au fost instituții culturale care au desfășurat o rodnică activitate în producția de carte, sub conducerea clasei stăpînitoare: Domnia și Biserica. Prima subvenționată tipărirea cărților care întăreau poziția ei dominantă, a doua cheltuia — formula din titlul cărților era „cu cheltuiala...” — bani pentru imprimarea cărților de cult, de învățătură și morală creștină. Cărțile pentru imprimarea cărora se uneau ambele instituții ca să le ajute material și moral erau pravilele sau cărțile juridice. Acestea satisfăceau interesele ambilor factori feudali și, în bună parte, aveau un conținut laic. Literatura juridică, din punctul de vedere al educației cetățenești, al reglementării relațiilor dintre oameni, al conștiinței morale, a fost o operă binefăcătoare și mai progresistă decît literatura religioasă. Ambele însă nu erau creații originale românești, ci traduceri, fie din limba slavonă, fie din limba grecească.

Înainte de a se tipări cărțile juridice — pravilele — ele au circulat la noi în forme manuscrise. Sînt cunoscute pînă acum 5 manuscrise, dintre care de o deosebită importanță lingvistică sînt: Pravila ritorului și sholasticului Lucaci, copist din școala caligrafilor de la mănăstirea Putna, datată 8 iulie 1581; a doua, Pravila din așa-numitul Codex Neogoeamus, scrisă de popa Ion din Simpietru de lângă Brașov, în anii 1620—1621.

„Îndreptarea legii“ Tîrgoviște, 1652

Aplicarea pravilelor în procesele mărunte, judecate local, dar și în procesele mari, judecate de divanul domnesc în capitala țării, a făcut, începînd cu jumătatea a doua a secolului al XVI-lea, tot mai necesară imprimarea lor. Cunoscutul tipograf umanist Coresi a imprimat cea mai veche pravilă (1560—1561, la Brașov), după

care au urmat Pravila de la Govora (zisă „cea mică“), imprimată la 1640—1641, și Pravila de la Iași, 1646.

Cea mai completă în conținut și mai maiestuoasă ca tehnică tipografică este **Îndreptarea legii**, imprimată la Tîrgoviște în 1652, în „Tipografia prea luminatului meu Domn: Io Matei Voievod Basarab“, scrie în titlu

mitropolitul Țării Românești, Ștefan, fiu de țaran din Costeștii Vilcii, care și-a început preocupările cărțurărești în calitate de copist-caligraf la Bistrița (Vilcea).

Formatul cărții este în folio mare, are 25 de foi nenumerotate, care cuprind o lămurire a traducătorului Daniil Panomianul și o lungă și inte-

resantă prefață («predoslăvie») a mitropolitului Ștefan. Numerotarea continuă pe pagini până la pagina 796. Tiparul este cu cerneală neagră și roșie, aceasta folosindu-se la titlurile capitolelor, numite în original «capete» și pentru indicarea paragrafelor, „glare” (slavonism).

Cuprinsul este cu totul diferențiat de al pravilelor precedente. Prima parte este o legiuire care dezvoltă regulile privitoare la organizarea bisericească a vieții și îndatoririle clerului, începând cu patriarhii, mitropoliții și terminând cu preoții din sate, inclusiv personalul ajutoare (cantori, dascăli etc.). Partea aceasta se termină cu un formular epistolar, foarte util în epocă, primul în limba română, care reglementează modelele literare de corespondență dintre clerici. Se reproduce textual cum trebuie să se adreseze clericilor superiori către cei inferiori și invers, chiar formula în corespondența cu papa de la Roma. Se continuă cu formulele către laici, boieri sau oameni de rând, slujitori. Tot în partea întâi este și o erudită expunere istorică despre cele șapte soboare (dezbateri) ecumenice, făcute în cadrul imperiului bizantin.

Partea a doua este o legiuire civilă: „Catastihul al doilea al pravilelor împărătești”, adică întocmit în timpul și din îndemnul împăratului Justinian al Bizanțului (527—565). Multe pagini oferă un interes deosebit chiar cititorilor de azi. Așa, de pildă, un articol de lege prevede pedepsirea celor „ce vor sudui pre mai marii lor”, care explică lipsa pamfletului politic din vechea literatură satirică română, atât de bogată în alte specii literare. Unele articole accentuează gravitatea pedepselor aplicate „plugarilor” și „țăraniilor” ale căror „dobitoace” (vile, porci, chiar și cîini „dulăi”) vor scăpa în grădinile străine, ale boierilor, mănăstirilor etc. Cele mai multe articole privesc pe cei care fac încălcări de hotare între terenuri (moșii, curți, grădini). Reproducând chiar limba veche, găsim pedepse pentru „cei ce vor face bani răi” (falsificatori), pentru hoți („lotri”, „tihar”), „sodomie” (împreunare trupească nefirească). O formă de protest a iobagilor împotriva clasei stăpînitoare era incendierea conacelor, de aici articol „pentru cel ce va pune foc”, pentru căsătorii, dicte (testamente), certuri familiare „pentru omul sărac de va cheltui niscare bani mulți” (suspiciunea îmbogățirii), înzestrarea fetelor, comportarea „mujerilor” și a bărbaților ș.a. Pravila se termină cu 16 paragrafe referitoare la cazurile cînd se poate aplica „micșorarea pedepsii” (circumstanțe ușurătoare).

Astfel concepută, Pravila se adresa, cum spune însuși autorul prefeței: „păcătoșilor, împăraților, domnilor, boierilor, voinicilor, ostașilor, proștilor (de origine joasă), bogaților, săracilor, călugărilor, minerilor, bărbaților, muierilor, tinerilor, bătrînilor”.

Ilustrarea volumului nu este bogată, cu excepția paginii de titlu („poarta” cărții) și a altor gravuri săpate în lemn (xilografuri) caracteristice, care explicitează textul. În toate acestea domină imaginația gravurii, semnat o singură dată „Petru Teodor, 7159” (=1651). El este un desenator iscusit, creator al portretului uman: figuri de sfinți cărturari, de mari arhieri bizantini, de împărați (Constantin cel Mare, Justinian). Perspectiva sălilor unde s-au ținut dezbaterile sobornicești este reflectată potrivit cu regulile științifice descriptive. Aglomerarea persoanelor este redată în diferite planuri: planul întâi persoanele cu trupul în întregime, planul al doilea, figurile, al treilea, numai fețele cranilor (tehnică medievală). Mobilierul interior plastic înfățișat: tronuri, pardosele, ornamente diverse. Insemnele arhiericești din stemă explicate în versuri, cu indicarea precisă a simbolurilor, de exemplu „Șarpele să sfărâme, pulere mare au luat”.

Cartea *Îndreptarea legii* a avut o mare popularitate în lumea cititorilor. O lucrare recent apărută scrisă de Florian Dudaș (*Cartea veche românească în Bihor*, Oradea 1977, p. 85—105), semnaleză prezența ei (în nouă exemplare) în bibliotecile din Badureasa, Beiuș, Ciutelec, Loheeni, Cărpinet, Luncașprie, Beliu, Vașcău și Săpînța, localități îndepărtate, situate prin văile și munții din Țara Crișurilor, Țara Zarandului și ținutul Bihorului. Mai semnificativ este faptul că cititorii cărții au lăsat aprecieri pozitive scrise pe foile ei, arătînd bucuria lor că pot citi „Carte românească trimisă lor de peste Carpați”. Ideea conștiinței naționale, ideea unității românilor de pretutindeni, prin folosirea aceleiași limbi, se evidențiază în aceste însemnări. Unul din posesori, Udriște, scrie lui Popa Teodor: „... această carte o dau ție să o duci la frații den Ardial, această carte pre limba rumânească. Iară alta să știți [...] că dintr-însa ține de dreptate de la moși și strămoși” (sec. XVII). Nu mai trebuie nici un comentariu. Udriște, în graiul său simplu și popular, a scris destul și patriotismul lui ne încălzește peste veacuri.

Dan SIMONESCU

Ilustrație de Teodor Petru.

CZU 655.1 (498 Transilvania)

Tipografi rîmniceeni pe meleagurile transilvănene

Sfîrșitul secolului al XVII-lea — ca de altfel întreg secolul următor — a stat, în Transilvania, sub semnul unor lupte aprige pentru libertate națională și socială, pentru păstrarea ființei naționale a românilor.

Trecerea Transilvaniei sub directă stăpînire a casei de Habsburg (începută prin Tratatul de la Viena, din 26 iunie 1866, în baza căruia principatul transilvan accepta protecția împăratului, și încheiată prin pacea de la Carlowitz, din 26 ianuarie 1699, cînd Poarta otomană recunoaște trecerea efectivă a Transilvaniei sub stăpînirea habsburgică) a prilejuit o nouă ofensivă a catolicismului pe meleagurile ardelen. Acțiunea viza de fapt desnaționalizarea, pe această cale, a poporului român din Transilvania și a avut ca rezultat, pe de o parte, unirea cu biserica Romei (în etape succesive: 1691, 1697, 1698), pe de altă parte, creșterea rezistenței neuniților ce a îmbrăcat forme dramatice, culminînd, în secolul următor, cu mișcările conduse de Visarion Sarai (1744) sau de Sofronie din Cioara (1757 — 1761)².

În această atmosferă de permanentă amenințare a ființei naționale a poporului român din Transilvania, prezența tipografilor rîmniceeni pe aceste meleaguri ni se pare încărcată de semnificații.

MIHAI ȘTEFAN, fost ucenic al lui Antim Ivireanu, a desfășurat o merituosă activitate la Rîmnice (Rîmnice-Vilcea)³. În acel sfîrșit de secol (1699), el scoate de sub teascurile tiparîței de la Bălgrad (Alba-Iulia), unde a fost trimis de către Constantin Brîncoveanu, prima carte didactică în limba română — o „Bucoavnă” — și acel masiv „Chriacodromion”, rămase pentru multă vreme ultimele tipărituri românești ortodoxe din Transilvania, cărți, de altfel, cu o largă circulație în ținuturile ardelen. Din acel an și pînă în 1706, cînd a fost chemat de Antim Ivireanu, devenit episcop al Rîmniceului (1705), semnătura lui Mihai Ștefan nu mai apare pe nici o carte. (Alte tipărituri scoase la Rîmnice, ca și cele de la Bălgrad poartă semnătura de Mihai Istvanovici.) În schimb, în 1706, Mihai Ștefan — respectiv

„Mihai Istvanovici-tipograful” sau „Mihai Istvanovici ipodiaconu-tipograful”, căci își păstrează semnătura ardelenă — tipărește la Rîmnice cinci cărți, dintre care două în limba greacă. Este o performanță pentru o tipografie înființată de abia de un an. O singură tipăritură din 1707 ne mai semnalează prezența lui Mihai Ștefan la Rîmnice, după care, probabil, și îl întreprins lungă sa călătorie spre patria de origine a lui Antim, Georgia (Ivria), unde, în 1709, dă la iveală, la Tbilisi, acea evanghelie georgiană pe care o semnează „al vostru Iiu de suflet Mihai Ștefașevili-ungro-ylah”. Mihai Ștefan este primul tipograf pe care-l întîlnim lucrînd deopotrivă pe meleagurile ardelen, ca și pe cele vilcene, deschizător de drum parca pentru ceilalți meșteri tipografi care, venind din Rîmnice, s-au îndreptat spre Blaj sau spre Sibiu spre a-și pune priceperea și măiestria în slujba tipăriturilor românești transilvănene.

DUMITRU RÎMNICEANUL este primul tipograf din Rîmnice pe care îl aflăm semnînd o carte ieșită din tiparîța Blajului: „Învățătura creștinească”, 1756, iar, în 1762, „Catavasie”-ul.

IOAN RÎMNICEANUL tipărește, în 1757, „Evhologhion”-ul și, în 1763, „Acatistariu”. Alături de Petre Rîmniceanul, Petru Papa Vici [Rîmniceanul] și de Sandu de la Iași, iscălește pentru ultima oară, în 1765, o Evanghelie.

Pe **PETRU RÎMNICEANUL** îl regăsim gravînd sau tipăriînd între anii 1764 și 1767: Psaltirea” (1764), un „Orologhion” (1766) și un „Apostol” (1767).

PETRU PAPA VICI RÎMNICEANUL-tipograful (sau Petru Papavici, sau Popovici), și gravor totodată, are cea mai bogată și îndelungată activitate în tipografia blăjeană. El va tipări sau grava majoritatea tipăriturilor Blajului începînd din anul 1765 — cînd avea 21 de ani⁴ — și pînă în anul 1807. Deci peste patru decenii

RADUL, un alt tipograf rîmnicean, activează la Sibiu. În 1791, acest „Radul din sfința Episcopie a Rîmniceului” tipărește, alături de „Mihail din vestita cetate Sibii” o Psaltire în „chesaro-crăiasca rumânească privilegiate a Răsăritului tipografie a lui Petru Bart” din Sibiu. Același Radul, alături tot de Mihail, semnează încă două tipărituri sibiene, și anume, un „Acatist”, în 1792, și „Pilde filosofesti”, în 1795, după care nu-i mai aflăm numele trecut pe vreo carte.

Ni se pare semnificativ atît pentru fama de care se bucurau tipografi rîmniceeni, cît și tipografia rîmniceană faptul că aceștia adăugau numelor lor locul de origine (Rîmnice), iar indicarea ca „izvod” al tipăriturilor Rîmniceului pare să fi fost o garanție a valorii conținutului cărților. O dovedește și acel cuvînt către „pravoslavnicii cititori” pe care îl semnează Petru Bart în tipăritura mai susamintită⁵.

Fără a-i considera pe cei cinci tipografi vilceni drept singurii care au lucrat în Transilvania, credem că, prin activitatea lor, pot fi considerați ca cei mai reprezentativi. Roadele munciilor lor, rămase pînă în zilele noastre, se înscriu în șirul imens de mărturii culturale ce dovedesc unitatea spirituală a românilor din spațiului carpato-dunărean de-a lungul veacurilor.

Mircea AVRAM

Biblioteca Județeană „Astra”
Sibiu

1. *Istoria României în date*. Buc., Editura enciclopedică română, 1971, p. 145—146.
2. Bunea, Augustin, *Episcopii Petru Paul Aron și Dionisie Novacovici sau Istoria românilor transilvăneni de la 1751—1764*. Blaj, Tipografia Seminarului teologic, 1902, p. 334, 330.

3. Tomescu, M., *Istoria cărții românești de la începuturi pînă în 1918*. Buc., Editura științifică, 1968, p. 76.

4. Lupeanu-Melin, Alex., *Xilografii de la Blaj*. Blaj, Tipografia Seminarului teologic, 1929, p. 20—22.

5. Blaniu, I. și Hodoș, N., *Bibliografia românească veche, 1508—1830*. Tom. II. Buc., Stabilimentul grafic I.V. Sococ, 1905, p. 342.

(14)

ROGACIONI. DE SERA.

Marire tie Diu! nostru.
Maistre tie, Imperoie Ce-
rese. Sc. Sanie Diule. Sc.
Pre Santa Trinita Sc. Ta-
ta! nostru Sc. Domne
miluete XII. Peniti se ne
inchem III. Psalm ul L.
Milve me Diule, Apbi
Psalm ul LXIX.

Diule te in ajutoriu meu
lieua amente, Domne
qua te mi ajuti grabelce Se-
fe

(15)

se ruineze. si se se infron-
teze, celi ce caura sufletul
meu, se se in torce inapoi,
si se se ruineze, celice vo-
llesce mie zece. Intorce
in datati rufinantele, celi ce
die mie: bene, bene, se se
bucure, si se se desface de
Tene toti celi ce Te cauta
Diule: si se dica pururea:
maritea se Domn ul, celice
subelc mantuirea ta la
cu serac sine, si miel, Diu-
le ajuta mi. Ajutoriu meu.
si mantuitoriu meu celi tu
Domne. nu incardia.

Psalm. CXLII.

Domne audi rogacionea
mea, alocuta cererea
B mea.

Două pagini
din

„Cartea de
rugăciuni“
a lui
S. Micu,
prima
carte românească
tipărită
cu litere
latine (1779)

în stadiul de manuscris la vremea ei,
ca și o altă lucrare similară, tot ne-
publicată, scrisă în jurul anului 1770,
de călugărul Macarie din Iași, lui S.
Micu și Gh. Șincai le revine meritul
de a fi autorii primei gramatici ro-
mâne tipărite.

Redactată în limba latină, sub ti-
tul *Elementa linguae daco-romanae
sive valachicae*, gramatica a apărut
în 1780, la Viena, apoi, în 1805,
ediția a II-a, semnată numai de Gh.
Șincai, în a cărei prefață el afirmă:
„În prima noastră Gramatică daco-
română am încercat să dovedim cu
orice chip coruperea limbii daco-
române din latină și totodată să-i în-
vățăm pe cei care cunosc bine latina,
după o metodă foarte lesnicioasă și
pe o cale mai scurtă; judece alții
dacă am dobândit scopul încercării
noastre...“ (trad. de Fl. Fugariu, în
Școala Ardeleană, antologie, 1970).

Pentru a demonstra latinitatea
limbii române, cei doi coautori au
folosit o ortografie etimologică ra-
țională și au tipărit cartea cu alfa-
betul latin, în locul celui chirilic con-
temporan.

Acest fel de scriere, cu notări eti-
mologice pentru sunetele românești,
a fost întrebuită de S. Micu și în
Cartea de rugăciuni (Viena, 1779),
unde a este notat cu a sau e; i prin a
(înainte de n); f, dz, ș, cu ti, di, s;
diftongul oa prin o; se mai găsesc și
notări de sunete dispărute, ca l+i:
vollesce pentru voește, sau chiar cu-
vinte redată în forma latinizantă, ca
bene, tene, rogacione etc.

Dar „cu tot latinismul său, numai
ortografic, S. Micu (și Gh. Șincai,
n.n.) — nota regretatul lingvist prof.
Ion Șiadbei — a scris o gramatică
a limbii române așa cum este, fără
considerente de purism“.

După această gramatică, au mai
apărut, în secolul al XVIII-lea, gra-
matica lui Ienăchiță Văcărescu
— *Observații sau băgări de seamă asu-
pra regulilor și orînduielelor gramati-
cii românești* (Rîmnicu Vilcea, 1787) —
apoi *Gramatica românească* a lui
Radu Tempea (Sibiu, 1797) și, în
fine, Paul Iorgovici, în 1799, tipărește
la Buda, *Observații la limba româ-
nească*, în care ia atitudine contra
exagerărilor Școlii latiniste.

Și astfel intrăm în secolul XIX,
în care se continuă, perseverent, cul-
tivarea limbii române, factor opera-
tiv și convingător, unul din argu-
mentele indispensabile în lupta de
emancipare națională și socială, în-
cepută de iluștrii și continuată,
cu aceeași perseverență, și în zilele
noastre.

Prof. emerit dr. Constantin SIMIO-
NESCU

CZU 094.1

Prima gramatică tipărită a limbii române

Cea dintâi gramatică a limbii ro-
mâne, care a văzut lumina tiparului,
este opera lui Samuil Micu-Klein și
Gheorghe Șincai, exponenți de seamă
ai Școlii ardelenne, mișcare inițiată
în secolul al XVIII-lea, ca o reacție
contra curentului ostil românilor,
cărora li se nega chiar și originea la-
tină.

Înainte lor, Dimitrie Eustatievici
Brașoveanu, dascăl la Școala româ-
nă din Șcheii Brașovului, întemeiată
anterior anului 1495, a scris, în 1757,
Gramatica rumânească, cu care se
începe de fapt studiul gramatical al
limbii române, ca o preocupare dis-
tinctă, dar lucrarea nu s-a publicat
decît abia în 1969, la București.

În „Înainte cuvîntare“, autorul
considera gramatica drept „începu-
tul tuturor învățăturilor“ și, pentru
istoria literaturii române, merită să
fie înregistrată terminologia grama-
ticală folosită de Eustatievici în lu-
crarea sa. Astfel: substantivul îl de-
numește nume, pronumele, în loc de
nume, verbul, grai, prepoziția, în-
ainte punere, adverbul, spre grăire și
interjecția, în mijloc aruncare.

Cazurile sint: numitoarea (nomi-
nativ), născătoarea (genitiv), dătă-
toarea (dativ), pricinuitoarea (acuză-
tiv), chemătoarea (vocativ). Verbul
are înjugare (conjugare) și vremi
(timpuri), iar modurile sunt: arătă-
toare (indicativ), profitoare (optativ),
încheietoare (conjunctiv), poruncitoa-
re (imperativ) etc.

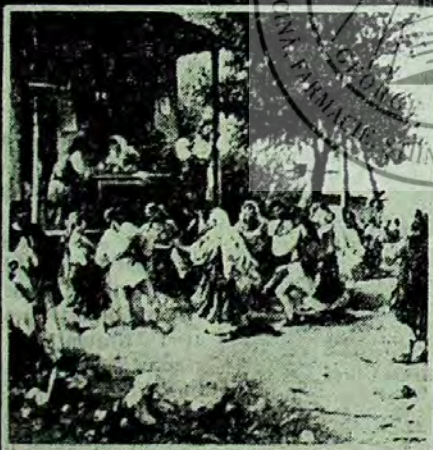
După această gramatică, rămasă

„Gramatica“ lui S. Micu și Gh. Șincai.

450 de ani de la înființarea
primii tiparșe la Sibiu

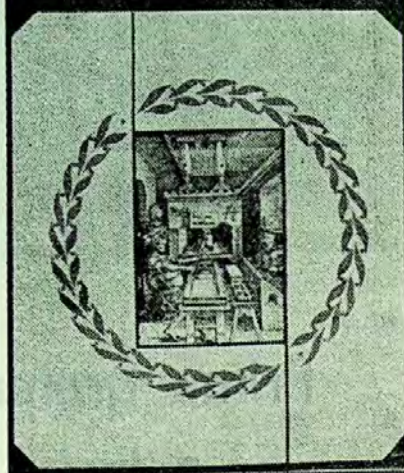

EXPOZIȚIA
**REPRODUCERI
DE ARTĂ**

DESCHISĂ LA CASA DE CULTURĂ A SINDICATELOR
ZILNIC ÎNTRU ORELE 10-20

1528-1978

450 de ani de tipar sibian

CZU 655. 1 (498 Sibiu) (09)

450 de ani de

Așezat în inima țării, Sibiuul a jucat, de-a lungul veacurilor, un rol de seamă în existența spirituală a românilor. În tipărițele ce au funcționat aici s-au plămădit adevărate monumente de cultură ce stau mărturie intenselor preocupări tipografice care au marcat viața cetății și a locuitorilor ei.

Astfel, în 1529, se imprimă aici „Gramatica latină”, iar un mai târziu, Sibiuul fiind bintuit de ciumă, tipărița scoate un tratat de lecuire. Anul 1544 se remarcă prin apariția primei cărți cu slovă românească tipărită de meșterul Filip Moldoveanu. Tot la Sibiu, se tipărește, în 1546, „Tetraevangheliarul” în limbă slavonă, iar în perioada 1551—1553, prima lucrare bilingvă destinată românilor „Evangheliarul slavo-român”.

Venirea tipografului Lorinș, de la Brașov, aduce după sine imprimarea cărților cu litere chirilice, apoi, de înzestrarea tipografiei cu litere antiqua și cu ornamente pentru legătorie. Prin 1683, tipărița de la Brașov se unifică cu cea din Sibiu. Prestigiul acesteia crește

tipar sibian

prin activitatea unor tipografi de renume ca Heusler, Frautlinger, Crato, Iacob Thillo, Marcus Pistorius, Kertesz și culminează prin cea desfășurată de Stefan Jüngling (1666—1686). Mai târziu, tipografia lui Jüngling trece sub conducerea lui Ioan și Petru Bart. În tipărirea lor se imprimă, pe la 1696, „Ceaslovul” lui Chiriac, apoi tratatul de mineralogie „Auraria Romano-Dacica”. Primul ziar teatral apare în 1778. În fruntea unui grup de cărturari, I. Molnar—Piuariu pune bazele, în 1789, primei gazete românești „Foaia românească pentru econom” și, în 1793, ale gazetei bihebdomadare „Vestiri filozofice și moralicești”. În 1797, Radu Teempă vine în sprijinul școlilor românești tipărit „Gramatica românească”, iar în 1803, „Alfavită susțeașcă” și, „Bucoavna pentru învătătura pruncilor”.

În 1825, S. Filtsch deschide o nouă tipărire, care (de fapt, are să fie baza tipografiei actuale), în 1860, trece în proprietatea lui W. Krafft, editor al unei importante serii de cărți românești. Numărul tipografiilor crește — în 1850 iau ființă tipografiile lui Drotleff și Arhidieceșană, în 1884 Tipografia poporului — cea și cea al aparițiilor în limba română, printre care și revista „Tribuna”, unde lucrează Slavici și Cosbuc. Între 1896 și 1904, este editată prima enciclopedie românească, iar în 1908 Octavian Goga tipărește „O sara de cuvinte” și revista „Luceafărul”. Prin unirea, în 1922, a tipografiilor sibiene se formează unul din cele mai puternice centre de imprimare din țară.

Anul 1948 rămâne o dată de referință: prin actul înființării în Sibiu a actualului întreprindere tipografică. Cei treizeci de ani scurși de atunci au reprezentat o creștere a activității egale cu numărul lor. Localul nou și utilajele cu care a fost înzestrată întreprinderea dovedesc grija deosebită a partidului și statului nostru pentru acest sector de activitate.

Familii de tipografi ce se perindă din tată în fiu consolidează prestigiul întreprinderii noastre. Printre trofeele cucerite menționăm: Ghidul României — medalie de aur la Leipzig; Lexiconul tehnic român — medalie de bronz la Leipzig; Dicționarul tehnic englez-român — medalie de aur la București; Shakespeare — antologie bilingvă — mențiune la Frankfurt pe Main.

Colecțiul nostru de isuși tipografi nu-și uită tradițiile. Dovadă activitatea actuală a întreprinderii prin care generațiile de azi continuă și dezvoltă arta înaintașilor în breasla tiparului.

MIRENCA OPRISIU
director
Întreprinderea poligrafică Sibiu

Ritmul de îmbogățire a mijloacelor de informare și educare a oamenilor muncii înregistrează continuu noi indici cantitativi și calitativi, ce se valorifică în ampla manifestare a spiritului românesc — Festivalul național „Cântarea României”. El oferă posibilitatea coparticipării tuturor în vederea dezvoltării unei conștiințe politice și cultural-artistice noi, afirmării plene a capacității creatoare a poporului român.

Una din verigile lanțului instituțional în care are loc această eflorescență culturală este și biblioteca publică. Ea definește relația permanentă — înnoire prin vehicularea celor mai durabile evenimente istorico-politice care au conturat ființa națională de-a lungul veacurilor, celor mai nobile idealuri ale epocii contemporane.

În Rezoluția Congresului educației politice și al culturii socialiste se sublinia faptul că: „Activitatea de educație trebuie să sâdească în conștiința oamenilor sentimentul răspunderii față de moștenirea înaintașilor, al hotărârii de a duce mai departe, în noile condiții istorice, făclia progresului și civilizației pe pământul României.” Biblioteca îndeplinește acest deziderat prin oferirea suportului documentar (carte, presă, mijloace audio-vizuale) și prin utilizarea unei game largi, în dialogul permanent cu masele, a modalităților de propagandă politică și cultural-științifică, dintre care amintim: expoziții de carte și documente, pictură și grafică, artă populară, creație muzicală; serii de poezie, montaje literare, dezbateri, mese rotunde, cenacluri și cercuri de creație, cercuri cu caracter aplicativ, propagandă cărții în întreprinderi, rafturi tematice, bibliografii grupate pe teme de interes general etc.

Biblioteca județeană Maramureș a completat această largă paletă de manifestări prin organizarea unei sesiuni de comunicare, menită să strângă în jurul bibliotecii specialiști din diferite domenii de activitate, capabili să aducă, prin cercetările lor, reale contribuții la „femeiorarea, cunoașterea și valorificarea celor mai semnificative evenimente ale străvechiului plai maramureșan — vatră din vatra străbună a pământului românesc” — cum înșiși mărturisesc slujitorii acestei biblioteci.

Cea de a treia ediție (iunie 1978) a sesiunii de comunicare „Monumente ale culturii și civili-

zației maramureșene" — primele două ediții, iunie 1976 și 1977, au avut ca temă „Evoluția scrișului în Maramureș” — și-a adus contribuția la conturarea unor realități definitorii ale tradiției noastre culturale, dintre care menționăm:

1. TOPONIMICE MARAMUREȘENE — DOCUMENTE VII ALE ORIGINII NOASTRE DACO-ROMANE: Numele Maramureș (Nufu Roșca) — contribuție la stabilirea etimologiei din cuvintele de substrat mara + maros; Noi argumente privind originea străveche a hidronimelor Vișeu, Iza și Vaser (Vasile Bologa) — demonstrarea originii indo-europene a acestor hidronime, cu corespondente în Franța, Italia și Germania; Originea și semnificația denumirii „Prislop” (Vasile Bologa) combate etimologia stabilită de G. Mihăilă, din sl. preslop, aducând argumente convingătoare în favoarea originii latinești: <presse lapis> preslapis = drum scurt de munte; Cultura materială oglindită în toponimia din Chioar și Maramureș (Felecan Nicolae); Toponimice în poezia populară din Maramureș.

2. NOI CERCETĂRI DE ETNOGRAFIE ȘI FOLCLORE — MĂRTURII ALE CONTINUITĂȚII NOASTRE BIMILENARE: Termeni de păstorit (Vasile Latiș); Contribuții la studierea poeziei obiceiurilor de iarnă din zona Codru (Pamfil Biliu); Citeva date istorice privind folcloristica zonei Chioar (Tănase Filip); Nedele în documente medievale (Chiș Ster Ioan) atestă faptul că aceste târguri de fete se țineau în munți și sint moștenite de la ilirii colonizați în Dacia Traiană. Mai tirziu ele au devenit forme de rezistență a românilor în fața năvălitorilor.

3. UNITATEA SPIRITUALĂ A ROMÂNILOR ÎN DOCUMENTE ȘI TIPĂRITURI MARAMUREȘENE: Manuscrise și copiiști români din Maramureș (Aurel Socolan); Dascăli muncăceni în Bihor — 1708 — 1760 (Atanasie Popa); Unitatea textelor din Nordul Moldovei și Maramureș (Vasile Doniga) — dovedită prin folosirea unei limbi unitare cu un bogat fond de cuvinte latinești și cu tipare sintactice ce nu se deosebesc de cele de azi, cât și prin circulația acestor texte pe întreg teritoriul țării; Particularități ale latinei medievale în diplome și documente maramureșene (Mariana Iova).

4. PERMANENȚA CULTURII ROMÂNEȘTI ÎN NORDUL ȚĂRII: Care este adevărul despre vechimea culturii noastre în limba ro-

mână (Ioan Bota); Contribuții la istoriografia Maramureșului (Ioan Iuga); Cea dintii societate de lectură a românilor maramureșeni (Lenghel-Izanu); Aspecte din viața muzicală băimăreană în perioada dintre cele două războaie mondiale (Mircea Oșianu).

5. PERSONALITĂȚI ALE CULTURII ROMÂNEȘTI ORIGINARE DIN MARAMUREȘ: Aurel Buteanu — eminent om de cultură din Chioar (Ilieșiu Victor); Lucian Georgiu — poetul minerilor (Thira Viorel); Florian Ulmeanu — savant maramureșan în fruntea unei ramuri a științei medicale mondiale (Crișan Gheorghe); Elogiul unui dascăl de sat — Petre Biliu-Dăncuș (Berinde Ioan).

6. DEZVOLTAREA CULTURII SOCIALISTE ÎN MARAMUREȘUL DE AZI: Considerații cu privire la cultura de masă și problemele demografice ale Maramureșului (Valeriu Achim); Autografe pentru Baia Mare și oamenii săi (Aurel Feștilă) — un amplu comentariu al realizărilor contemporane oglindite în cărțile de aur ale întreprinderilor și instituțiilor băimărene.

Bibliotecile publice din județ au pus la dispoziția cercetătorilor atât fondul de manuscrise și tipărituri, cât și instrumentele de lucru create de bibliotecari în acest scop. Profesori, bibliotecari, arheologi, muzicografi, muzicologi, geologi au dezvoltat în fața cititorilor bibliotecii strădaniile și rezultatele cercetărilor lor. Interesul pe care bibliotecarii au reușit să-l suscite în rindul cercetătorilor pentru o asemenea problemă ridică însă în fața acestora sarcini din ce în ce mai mari. Cercetătorii resimt lipsa unei bibliografii județene retrospective, a unor bibliografii complete ale presei locale, a unui fond documentar bine organizat etc. Biblioteca județeană Maramureș trebuie să răspundă cu mai multă promptitudine și responsabilitate acestor cerințe. Numai așa ea poate deveni un adevărat focar de cultură și un forum de manifestare a creativității oamenilor muncii.

Sesiunea de comunicare a fost o dovadă de necontestat a preocupărilor permanente ale bibliotecii de perfecționare a mijloacelor și modalităților de informare și educare a maselor, de creare a condițiilor optime de desfășurare a unor manifestări de prestigiu.

Mariana IOVA

DIALOG PROFESIONAL BIBLIOTECA LICEULUI DIN HOTARELE — O EXCEPȚIE?

Comuna Hotarele este înzestrată, potrivit dezvoltării ei economico-sociale puternice, cu un liceu agroindustrial cu peste 1000 de elevi. Liceul este dotat cu o bibliotecă spre al cărei fond, de circa 14 000 de volume, în anul școlar încheiat, și-au îndreptat pașii și cerințele de lectură și informare aproape 700 de cititori-elevi (circa 70% din totalul elevilor).

Excepția? Iată-o:

În iulie anul trecut, o adresă primită din partea Inspectoratului școlar al județului Ilfov comunica organelor de resort din comună restructurarea, de la 1 iulie 1977, a postului de bibliotecar de la biblioteca Liceului din Hotarele și trecerea activității unui bibliotecar cu indemnizație. Fără alte explicații.

Conform normelor în vigoare, liceul din Hotarele, ca și celelalte licee din țară, are dreptul ca servirea cu carte a celor 1000 de elevi ai săi și organizarea bibliotecii cu un fond de dimensiunile celui ce-l posedă să fie făcute de un bibliotecar calificat, încadrat cu normă întreagă asigurând, în condiții optime, desfășurarea activității într-un program zilnic de 8 ore. În locul acestor drepturi, legale și totodată necesare, biblioteca Liceului agroindustrial Hotarele se bucură, de la 1 iulie 1977, de un program mai mult decât redus față de necesitățile reale (deschisă în două după-amieze săptămânal).

Se pare că măsura restructurării postului se înscrie printre excepțiile muncii de îndrumare și conducere a activității bibliotecilor școlare pe plan local. Ce este cert este faptul, văzut de noi, că această măsură a venit în locul unor necesare pentru îmbunătățirea condițiilor în care își desfășoară activitatea biblioteca și bibliotecara Florica Dorobanțu: cele 14 000 de volume din dotare se află, fără exagerări stilistice, de-a dreptul îngrămădite într-o singură cămaruță din clădirea școlii vechi a comunei.

Excepție, deci, de la două drepturi: acela al asigurării unui cadru și unui program adecvat și celălalt, al beneficiarii de îndrumare și de condiții materiale potrivite. De ce? Adresăm întrebarea, așteptând răspuns celor cuprinse aici, din partea atât a Inspectoratului de învățământ al județului Ilfov, cât și a forului de îndrumare metodică, Biblioteca Casei corpului didactic.

George VLĂDESCU

BIBLIOTECILE ÎN POLONIA POPULARĂ

Stadiu actual și direcții de dezvoltare

1. Scurt bilanț al realizărilor în bibliotecomia postbelică

Cea mai dezvoltată rețea în Polonia populară este cea a bibliotecilor publice, care număra în anul 1976 un total de 9060 de biblioteci, din care 6.428 la sate și un număr de 28.409 puncte de împrumut, din care 25.560 la sate¹.

În schimb, cea mai numeroasă rețea este cea a bibliotecilor școlare, cu aproape 25.000 de unități. Rețeaua bibliotecilor științifice — care este subordonată ministrului științei, învățămîntului superior și tehnicii (formată de 89 de biblioteci centrale, cărora le sînt subordonate circa 1000 de biblioteci din facultăți, din institute și din întreprinderi), precum și cele 98 (împreună cu asociațiile științifice) de biblioteci ale Academiei joacă un rol important nu numai în sistemul de pregătire, ci și în dezvoltarea vieții științifice a țării.

Alte rețele cu un rol important sînt: cea subordonată Ministerului apărării naționale — biblioteci militare științifice, profesionale și de învățămînt — și rețeaua bibliotecilor de întreprindere, subordonate Uniunii Centrale a Sindicatelor — circa 5000 — care au caracter de instituții de cultură de masă, cu un fond de cărți destul de diversificat. Colaborarea dintre aceste biblioteci, ca și colaborarea dintre bibliotecile școlare și cele publice, este multilaterală atît în ceea ce privește ajutorul metodic cit și în ceea ce privește controlul de specialitate. Trebuie de asemenea amintită rețeaua bibliotecilor care aparțin Ministerului sănătății și asistenței sociale, bibliotecile pentru bolnavi și pentru cei in-

ternati în așezămintele de asistență socială constituind un element important de biblioterapie.²

Un rol deosebit în sistemul biblioteconomic polonez îl are Biblioteca Națională, a cărei principală sarcină este de a colecta și conserva pentru generațiile viitoare producția națională de tipar precum și publicațiile referitoare la Polonia. Ca bibliotecă centrală a statului, inițiază și organizează diverse acțiuni interbibliotecare, care servesc evidenței centrale, schimbului și accesului la fondurile bibliotecilor din Polonia, protejării celor mai prețioase colecții din țară. Biblioteca Națională conduce și coordonează activitatea de cercetare științifică în domeniul biblioteconomiei, bibliografiei, lecturii și producției editoriale. În atribuțiile Bibliotecii Naționale intră de asemenea perfecționarea și coordonarea activității profesionale din întreaga rețea națională de biblioteci. În cadrul Bibliotecii Naționale activează ca parte integrantă Institutul bibliografic, creat în anul 1928, și Institutul cărții și lecturii, creat în anul 1952³.

Aceste realizări formale nu înfățișează însă deplin dezvoltarea dinamică și succesele biblioteconomiei poloneze în anii Poloniei Populare. Una din cele mai mari realizări este extinderea deprinderii de a citi în întreaga societate. Confirmarea acestui fapt o dau datele amintite mai sus, ca și faptul că, din cei 34.186.000 de locuitori ai țării, în 1975 — 17.841.000 s-au înscris ca beneficiari ai bibliotecilor⁴. Lectura a devenit una din cele mai răspîndite forme de participare de masă la cultură și totodată unul din cele mai se-

rioase elemente de dezvoltare a învățămîntului și științei. Răspîndirea în masă a lecturii este confirmată și de faptul că numai fondul bibliotecilor publice a crescut de la 2.600.000 de volume, în anul 1947, la 77.699.706 volume, în anul 1974⁵. Fondurile bibliotecilor poloneze au crescut cel mai rapid în ultimii 15 ani: de la 115.600.000 de volume, în 1960, la 258.300.000 de volume, în anul 1975⁶.

2. Acțiuni de perfecționare a organizării și a activității bibliotecilor

Spre sfîrșitul anilor '60 ne aflăm în fața necesității de a face bilanțul realizărilor biblioteconomiei poloneze de pînă atunci și de a trasa principalele direcții de dezvoltare a bibliotecilor. Documentul care a îndeplinit strălucit această sarcină a fost „Raportul cu privire la starea bibliotecilor”, elaborat, din inițiativa Consiliului de Stat al bibliotecilor, de Biblioteca națională. **Raportul...**, primă încercare de acest fel în biblioteconomia poloneză, oferă o imagine asupra stadiului actual al bibliotecilor poloneze și definește sarcinile complexe și dezideratele referitoare la perfecționarea și modernizarea acestora. El se referă la cadrul organizatoric în care activează bibliotecile care intră în componența rețelei naționale de biblioteci; factorii care influențează dezvoltarea bibliotecilor; problemele informării de bibliotecă și automatizării proceselor bibliotecare; situația cadrelor și sistemul de pregătire, precum și stadiul și organizarea cercetării în domeniul biblioteconomiei.

Acolo unde concluziile cercetătorilor au permis, **Raportul...** încearcă să indice modalitățile de modernizare a activității bibliotecilor. Prezentat în ianuarie 1974 de către ministrul culturii și artei, cu prilejul lucrărilor Comisiei pentru cultură din cadrul Seimului, la care au luat parte reprezentanți ai resorturilor care conduc bibliotecile și Asociația bibliotecarilor polonezi, **Raportul** a prilejuit comisiei o serie de propuneri adresate ministrului culturii și artei și organelor de resort care controlează activitatea bibliotecilor:

— necesitatea întăririi organizatorice a unităților de bibliotecă, ca instituții independente de răspundere a culturii și care participă activ la sistemul național de informare;

— elaborarea urgentă a unui program de dezvoltare a biblioteconomiei poloneze până în anul 1990;

— grăbirea lucrărilor pentru începerea construcției bibliotecii naționale;

— modernizarea și perfecționarea organizării bibliotecilor, în așa fel încât acestea să poată ține pasul cu ritmul general de dezvoltare a țării.

Așa a început etapa de modernizare și înnoire a biblioteconomiei poloneze postbelice.

Ministerul Culturii și Artei, în strânsă colaborare cu Consiliul de Stat al bibliotecilor, cu Asociația Bibliotecarilor Polonezi și cu ministerele de resort, a luat (în martie 1974) o serie de măsuri care au avut drept scop atât realizarea dezeretarilor Comisiei Seimului pentru cultură cât și a concluziilor cuprinse în „Raport...“:

— accelerarea construirii noii clădiri a Bibliotecii Naționale;

— elaborarea programului de activitate privind ocrotirea și conservarea fondurilor;

— echiparea succesivă a bibliotecilor cu mijloace de comunicare și transport, precum și cu aparatură tehnică;

— mărirea numărului facultăților de biblioteconomie — fără frecvență — din cadrul universităților și institutelor pedagogice;

— elaborarea conceptului pentru începerea producției de mobilier și echipament pentru bibliotecă;

— elaborarea programului de dezvoltare a biblioteconomiei poloneze până în anul 1990.

Majoritatea deciziilor au fost deja realizate sau se află în curs de realizare.

În ziua de 9 decembrie 1974, Președintele Colegiului Ministerului Culturii și Artei a analizat programul de pregătire superioră a bibliotecarilor. Hotărârea acestei ședințe și-a găsit expresia în documentul intitulat: „Principalele direcții de activitate privind pregătirea, completarea studiilor și perfecționarea bibliotecarilor“.

Pregătirea candidaților pentru activitatea în bibliotecă și centrele de informație tehnică, științifică și economică (INTE), precum și a bibliotecarilor deja angajați, se face în prezent prin 15 centre studențești (în cadrul universităților și institutelor pedagogice). De asemenea, s-au organizat studii postuniversitare de biblioteconomie și informare științifică la universitățile din Gdańsk, Poznań și Varșovia. S-a primit cu entuziasm decizia admiterii, fără examen în facultățile de biblioteconomie și informare a bibliotecarilor angajați. Ca urmare, în anul 1976 au fost trimiși la studii circa 500 de salariați ai bibliotecilor. Paralel cu împămintenirea sistemului de pregătire a bibliotecarilor în învățământul superior s-au luat măsuri în vederea modernizării sistemului de completare a studiilor și de perfecționare permanentă a bibliotecarilor. Legat de aceasta s-a înființat Centrul de pregătire permanentă a bibliotecarilor, care organizează diverse forme de perfecționare, elaborează programe și manuale conform cerințelor de pregătire a bibliotecarilor pe scară națională.

În august 1974 a intrat în vigoare un sistem nou și de perspectivă de remunerare a bibliotecarilor din rețeaua națională de bibliotecă, sistem ce are în vedere îmbunătățirea situației materiale a lucrătorilor din bibliotecă și frânarea parțială a fluctuației cadrelor.

Ca expresie a înaltei aprecieri a realizărilor biblioteconomiei poloneze și pentru a se sublinia importanța profesiei de bibliotecar s-a înființat, prin Decizia nr. 22/75 a Președintelui Guvernului, premiul „St. Radzińska“ pentru realizări deosebite în domeniul bibliologiei și biblioteconomiei.

S-au întreprins acțiuni, în consens cu unele dezeretate mai vechi ale bibliotecarilor, pentru elaborarea unui plan de specializare a fondurilor bibliotecilor. Lucrările intensive întreprinse la Centrul INTE în acest sens sînt foarte avansate, până la sfîrșitul acestui an trebuind să apară proiectul planului de specializare. Realizarea planului va avea o mare importanță pentru dezvoltarea bibliotecilor științifice și pentru satisfacerea mai rapidă a cererilor de lectură.

Un eveniment important l-a constituit declararea, de către ministrul culturii și artei, a anului 1976 ca **An al bibliotecilor și lecturii**. Programul bogat și interesant al acestui an a fost realizat de bibliotecile militare, școlare și publice. Printre realizări: afectarea unor localuri noi la 164 de bibliotecă publice. La aproape 300 de clădiri de bibliotecă s-au făcut reparații capitale sau curente. În anul trecut, s-au afectat peste 16.000.000 de

zloți din fondurile autorităților voievodale, pentru modernizarea echipamentului și utilajului bibliotecilor. Bibliotecile publice au primit, de asemenea, aproape 4.000.000 de zloți pentru achiziții suplimentare de nou-tăți editoriale. Cîteva zeci de bibliotecă au fost dotate cu telexuri, telefoane și cu aparate de reprografie, precum și cu mobilier modern de bibliotecă. Printre succesele „Anului“ amintim și lărgirea accesului la fondurile de discuri, benzi și diapozitive, precum și amenajarea într-o serie de bibliotecă publice a unor cabine pentru învățarea de limbi străine.

Bibliotecile publice, în strînsă colaborare cu bibliotecile sindicale, au întreprins acțiuni pentru organizarea în întreprinderi a unor filiale și puncte de împrumut, deservite de bibliotecă publice, în cadrul unor preocupări pe termen lung vizînd rîspîndirea lecturii în întreprinderi.

Participarea bibliotecilor Academiei de științe poloneze (ASP) s-a remarcat prin acțiunile expoziționale, cum ar fi, spre exemplu, două interesante expoziții ale Bibliotecii Ossolineum din Wrocław: „Cartea poloneză editată în Silezia în sec. XV—XX“ și „Comorile de la Ossolineum“ — prima organizată cu ocazia inaugurării „anului“ la Wrocław, iar a doua la încheierea acestuia la Bytom. Sărbătorirea Anului bibliotecilor și lecturii a consolidat mediul bibliotecar, a influențat creșterea interesului conducerilor locale și al societății față de problemele bibliotecilor și a contribuit la popularizarea rolului și a importanței bibliotecilor.

3. Sarcinile și direcțiile dezvoltării bibliotecilor pînă în anul 1990

Nevoia elaborării unui program complex de dezvoltare a biblioteconomiei poloneze pînă în anul 1990 se înscrie printre dezeretatele bibliotecare de prim rang. Pentru elaborarea acestui document s-a angajat un colectiv de lucrători ai Bibliotecii naționale, condus de Leon Marszałek, director adjunct prim. La sfîrșitul lunii decembrie 1975, în cadrul ședinței plenare a Consiliului de Stat al Bibliotecilor, a fost analizat „Programul de dezvoltare a biblioteconomiei pînă în anul 1990“. Ședința a avut loc într-un cadru lărgit cu participarea reprezentanților organelor de resort interesate de problema bibliotecilor. La această ședință s-a dat o înaltă apreciere programului de dezvoltare a biblioteconomiei, ca fiind o lucrare novatoare, ce cuprinde diverse măsuri și dezeretate care-și găsesc justificarea științifică. În martie 1976 acest document a fost

analizat de Colegiul ministrului culturii și artei, iar la sfârșitul lunii octombrie a aceluiași an, Comisia pentru cultură și artă a Seimului a apreciat în mod pozitiv programul. Ministrul culturii și artei a recomandat în cadrul ședinței Colegiului elaborarea ultimei versiuni a programului și prezentarea lui împreună cu proiectul de lege care precizează rolul și sarcinile biblioteconomiei poloneze în dezvoltarea social-economică a țării — în cadrul dezbaterilor Consiliului de Miniștri.

Programul cuprinde principiile generale ale sistemului național de bibliotecă. Pe baza lor organele de resort și comitetele de cultură și artă ale voievodatelor care conduc bibliotecile de diverse tipuri își elaborează detaliat propriile programe, care trebuie să se reflecte și în planurile economice anuale și cincinale. Ne vom referi, în cele ce urmează, la cele mai importante premise ale programului și direcțiile politicii de bibliotecă pînă în anul 1990.

Cea mai resimțită carență a organizării contemporane a bibliotecilor poloneze este dispersarea lor organizatorică, tratarea, cu încăpăținare, a bibliotecilor după subordonarea lor departamentală, precum și o anume aversiune față de întocmirea unor programe comune, complexe, de informare, de completare a colecțiilor și de servire bibliotecară.

Evoluția cerințelor de informare și diferențierea preocupărilor de lectură face ca o bibliotecă singură să nu fie capabilă să satisfacă în totalitate cererile exprimate de beneficiari. Totodată, cea mai imperioasă cerință a biblioteconomiei naționale este elaborarea unui astfel de sistem organizatoric care să dea activității tuturor bibliotecilor un caracter unitar, subordonat principalelor sarcini ce incumbă fiecărei bibliotecă. Marile rezerve ale bibliotecilor trebuie comasate atît din punct de vedere organizatoric cît și al dispunerii. Grupele și rețelele de bibliotecă care activează dispersat trebuie să fie cuprinse în cadrul unui sistem național de bibliotecă, considerat ca un întreg, care să fie format din diverse părți legate funcțional între ele, cu centrele de informare științifică, tehnică și economică, precum și cu arhivele.

Sistemul unitar de bibliotecă înseamnă înainte de toate binele cititorului, servirea lui rapidă și eficientă, punerea la dispoziția acestuia a fondurilor tuturor bibliotecilor din țară. Totodată, înseamnă și o nevoie imperioasă ca bibliotecile să le revină funcții de informare mult mai largă. Evoluția metodelor și mijloacelor activității de informare a bibliotecilor trebuie să ducă la creșterea eficienței acesteia, în special prin raționalizarea și extinderea accesului la documentele

primare, îmbogățirea formelor de informare, accelerarea proceselor de informare și introducerea consecventă a automatizării în bibliotecă. Principala sarcină a modernizării organizării biblioteconomiei noastre este integrarea mai curajoasă a activității bibliotecilor din diverse rețele, astfel încît fiecare bibliotecă — îndeplinindu-și funcțiile sale specifice și satisfăcînd cerințele beneficiarilor săi direcți — să realizeze totodată sarcinile ce rezultă din conexiunile ei cu rețeaua de bibliotecă de bransă, regională și națională.

Conform tendințelor sistemelor contemporane de bibliotecă și informare în anul 1978 s-a început organizarea sistemului bibliotecilor centrale speciale, care, legate strîns cu sistemul național de informare, își asumă toată responsabilitatea privind asigurarea informării în domeniul dat și în ceea ce privește desfășurarea unei politici raționale de completare a fondurilor de către bibliotecile din specialitatea respectivă.

Celelalte procese de modernizare multilaterală a bibliotecilor de toate tipurile reclamă modernizarea bazei materiale a bibliotecilor, ceea ce înseamnă extinderea construcției de bibliotecă, modernizarea mobilierului și a instalațiilor, precum și modernizarea și automatizarea a numeroase operațiuni bibliotecare și bibliografice. În realizarea acestor sarcini este indispensabil sprijinul efectiv al multor resorturi economice.

Sarcinile predicat în Program referitoare la raționalizarea multiplă a activității bibliotecilor poloneze, ca și extinderea funcțiilor lor, pot fi îndeplinite cu succes cu condiția pregătirii unor cadre cu calificare superioară pentru munca în bibliotecile moderne și cu condiția perfecționării intensive a lucrătorilor deja angajați. În prezent numai 19 la sută din cei 34 000 de bibliotecari posedă o diplomă de învățămînt superior, din care numai jumătate sînt specialiști în profesiune. Cea mai avantajată situație o au bibliotecile științifice ale institutelor de învățămînt superior, ale institutelor pedagogice, ale Academiei, care, în colectivele lor, numără 70 la sută cu studii universitare.

Din păcate cel mai mare deficit de specialiști se înregistrează în bibliotecile sindicale și publice. În bibliotecile speciale numai 1/5 din personal au studii universitare. Cea mai numeroasă grupă este cea a bibliotecarilor cu studii medii. După cum indică datele cuprinse în Program, schimbări semnificative se vor produce la jumătatea anilor '80, cu condiția să se ofere absolvenților facultăților menționate condiții optime pentru a-și desfășura activitatea în special în bibliotecile satești și din orașele mici.

În strînsă legătură cu măsurile vizînd modernizarea sistemului de bibliotecă, vom desfășura un larg program de cercetări în domeniul biblioteconomiei. Necesitatea creșterii eficienței activității de bibliotecă, în speial în domeniul conducerii centrale a politicii achizițiilor, precum și a informării, reclamă găsierea unor soluții noi organizatorice atît pe scară micro cît și macro. În legătură cu aceasta s-a început, în cadrul Institutului cărții și lecturii, o analiză sistematică complexă a actualei organizări a bibliotecilor poloneze și se lucrează la propunerile privind noile structuri ale bibliotecilor din toată rețeaua.

În societatea socialistă contemporană cartea și bibliotecă constituie un factor indispensabil care condiționează și dinamizează dezvoltarea social-economică și culturală a țării. De aceea, în Hotărîrile celui de al VI-lea Congres al P.M.U.P. — pentru prima oară s-a subliniat cu pregnanță „necesitatea creșterii rolului cărții ca factor creator de cultură, ca instrument de educare socialistă a societății și ca parte integrantă a revoluției tehnico-științifice din țara noastră”.

Principiul de bază al Programului dezvoltării bibliotecilor este stabilirea direcțiilor, formelor și metodelor de activitate prin intermediul cărora biblioteconomia poloneză să poată participa în cel mai înalt grad la dinamizarea progresului întregii țări, a economiei, științei, învățămîntului și culturii, să ajute oamenii la căutarea valorilor esențiale ale vieții în formarea personalității. Biblioteconomia poloneză, valorificîndu-și succesele și bogatele tradiții, a început să realizeze un model modern de biblioteconomie, adaptat la sarcinile ce rezultă din edificarea unei societăți socialiste dezvoltate.

Edward PALINSKI
secretar al Consiliului de Stat pentru bibliotecă, de pe lângă Ministerul Culturii și Artei din R.P. Polonă

NOTE

1. *Bibliotecile publice în date 1976*. Varșovia, 1977. (Biblioteca națională, Institutul cărții și lecturii).
2. *Biblioteca Națională în anii 1945—1956*. Varșovia, 1958.
3. *Anuarul statistic 1976*. Varșovia, 1976, p. 463.
4. *Bibliotecile publice în date: 1976*. Varșovia, 1977. (Biblioteca națională, Institutul cărții și lecturii).
5. Stankiewicz, Witold *Biblioteconomia în R.P. Polonă*. În: *Bibliotekovedenie i bibliografia za rubezom*. Varșovia, 1977, p. 64—82.
6. Raportul cu privire la situația bibliotecilor poloneze. Ed. 2. Varșovia, 1974.
7. Decizia nr. 25 a Ministrului culturii și artei din 17 decembrie 1975 (înregistrată: DBS-IV-54-28/75) privind Anul Bibliotecilor și lecturii (dactilografiat-multiplicat).
8. *Programul dezvoltării biblioteconomiei poloneze*. Varșovia, 1976. (Biblioteca Națională).

Biblioteca publică de informare din Beaubourg (Paris)

Baubourg. Vechi cartier în inima Parisului, căruia Centrul Național de Artă și Cultură i-a redat viața, mai exact tinerețea. Interesul declanșat de acest centru ce poartă numele fondatorului său — Georges Pompidou — este într-adevăr unanim, fie că se traduce în admirație absolută sau în negații nu mai puțin absolute, fie că rămâne la nivelul exterior al arhitecturii puțin obișnuite sau că pătrunde în universul său funcțional. Pasionate și pasionante, controversate și stârnite nu ne vor reține însă aici atenția, scopul nostru fiind de a oferi o imagine asupra **Bibliotecii publice de informație** (B.P.I.). E dealtfel o întreprindere destul de dificilă, pentru că biblioteca nu poate fi privită doar în sine, ci ca parte dintr-un întreg, ca parte dintr-un univers spiritual. Deci, pentru a-i da dimensiunile și sensurile reale, trebuie mai întâi să ne referim, fie și numai într-o enunțare lapidară, la concepția ce a stat la baza organizării Centrului Georges Pompidou: o legătură organică între artă și viață, o punere în valoare a aspectului interdisciplinar al artei de-a lungul istoriei creației, un dialog între știința, tehnica și cultura contemporană, o implicare directă a publicului în universul creației, al artei, în dublă ipostază de „actor și spectator“, o situație declarată în secolul 20 privit în dinamica lui. În întregul său, prin concepție și prin funcționalitate, Centrul Georges Pompidou se vrea „un instrument de informare culturală“.

Într-un asemenea context este lesne de „citiți“ rolul și rostul bibliotecii: o bibliotecă publică de informare, modernă în concepție, în dotare, în stilul relațiilor cu publicul.

Prin dotare, biblioteca își propune să ofere o informație completă asupra secolului 20: peste 300 000 de volume, în limba franceză și în

alte limbi, de la banda desenată și pînă la filozofie, și tot atâtea filme, fotografii, microdocumente, discuri etc. Conceptul de fapt ca o mediatecă, ea oferă pe lângă lectura clasică a cărților, lectura imaginilor diapozitive cu ajutorul aparatelor audio-vizuale, lectura textelor pe ecrane prin intermediul microfilmelor și microfîșelor, documentarea prin video-casete, audierea de poeme și muzică pe discuri și casete. Punind în prim plan informația nouă, actuală, biblioteca oferă și o punte spre tezaurul de creație din trecut, prin intermediul noilor ediții (datînd din secolul nostru).

Cărți pentru toți, informații pentru toți. Pentru fiecare, sursa și modalitatea de informare dorită. Ca și dotarea, organizarea colecțiilor și a serviciilor pune în prim plan beneficiarul, cu nevoile și interesele sale de lectură, de studiu, de informare, cu posibilitățile sale de frecventare și mai ales cu nevoia socială de a-l atrage spre bibliotecă, spre izvoarele cunoașterii, de a-i menține viu interesul pentru carte, de a-i lărgi continuu sfera de preocupări, de interese. Programul — accesibil oricărei categorii socio-profesionale — este al Centrului: zilnic (exceptînd marțea) de la 12 la 22, sîmbăta, duminica și în zilele de sîrbătoare de la 10 la 22. Supuse accesului liber, colecțiile bibliotecii sînt organizate conform clasificării zecimale. Pentru a facilita accesul la documente, s-a renunțat la orice prejudecată și rigiditate „bibliotecomică“. Astfel, în cadrul fiecărei clase coexistă carte, periodic, material audiovizual, cititorul găsind adunată toată documentația privind o temă, un domeniu, indiferent de natura purtătorului de informații. Tot astfel, o carte interesînd mai multe domenii este achiziționată în dublet și, primînd cîte o cotă pentru fiecare din acele domenii, poate fi regăsită

în fiecare din zonele respective ale accesului liber.

Liber să zăbovească printre rafturi, să răsfoiască, să descopere, cititorul este scutit de orice formalitate birocratică pentru obținerea lucrărilor dorite sau pentru folosirea materialelor și aparatului audio-vizuale de asemenea aflate în acces liber. Aparat automate permit xerografierea documentației dorite, în limitele legislației privind drepturile de autor.

În activitatea de informare, cititorul beneficiază de cataloage alfabetice multiplicat în serii de volume (în condițiile marelui aflor de public ca și ale disponibilității bibliotecii pe trei niveluri, catalogul pe fișe nu ar fi reprezentat instrumentul optim de informare), ca și de birourile de informații specializate pentru fiecare clasă, asigurînd asistență la cerere.

Biblioteca dispune de o mediatecă de limbi străine, cu 40 de cabine, unde publicul interesat poate deprinde, în mod individual, „alfabetul“ sau se poate perfecționa în peste 60 de limbi și dialecte. Sincronizînd tehnicile vizuale și sonore puse liber la dispoziția publicului, această secție contribuie din plin la completarea și extinderea lecturii.

Oarecum distinctă ca amplasare și acces, biblioteca pentru copii (de fapt, prin concepție și funcționalitate, și ea parte din întreg) oferă publicului între 4 și 12 ani posibilitatea de a descoperi lumea cărții și a imaginilor.

În structura bibliotecii este inclusă și o „sală de actualitate“, unde este oferită la zi informația curentă: ultimile apariții editoriale, audio-vizuale, cotidiene și reviste. Dezbaterile și expozițiile organizate contribuie la edificarea cititorilor cu privire la problemele de actualitate ale scrisului și discului.

Dealtfel, activitățile culturale, organizate pe cont propriu sau, cel mai adesea, în comun cu celelalte departamente ale Centrului Georges Pompidou, fac parte din însăși viața bibliotecii, ca scop și metodă de deșteptare a sensibilității colective în fața artei și a culturii și totodată de dezvoltare a interpretării originale a fiecăruia.

Braicu, Doina. **CARTEA VECHIE ROMĂNEASCĂ** (sec. XVI-XVII). Catalog de expoziție. Sibiu, 1978. 56 p. cu ilustr. (Muzeul Brukenthal, Oficiul județean pentru patrimoniul cultural național Sibiu, Întreprinderea poligrafică Sibiu).

Dincolo de condițiile obișnuite ale unui catalog de expoziție, cel prezentat de Doina Braicu pentru cele 54 de cărți vechi românești care au alcătuit expoziția prezentată în saloanele baroc ale Muzeului Brukenthal este o lucrare de sine stătătoare, cu o remarcabilă informație științifică la zi în domeniu. Cărțile prezentate în expoziția de la Brukenthal — în cadrul manifestărilor prilejuate de aniversarea a 450 de ani de la înființarea primei tiparnițe în Transilvania (Sibiu, 1528) și a împlinirii a 470 de ani de la apariția primei tipărituri pe teritoriul patriei noastre (Tirgoviște, 1508) — provin din valoroase colecții transilvane, ca cea a Bibliotecii „Astra”, a Bibliotecii Muzeului Brukenthal, a Bibliotecii Mitropoliei Ardealului — toate trei din Sibiu — și a Muzeului bisericesc „Sf. Nicolae” din Scheii Brașovului. Cercetătoare de prestigiu a cărții vechi românești, autoarea catalogului nu s-a rezumat la redarea listei (de titluri) și a catalogului propriu-zis al celor 54 de cărți expuse, precedind acestea de un amplu studiu de istorie a cărții și tiparului românesc de o ținută științifică elevată. O abundență de date istorice și de informații bibliografice, scoțind în evidență tradiții culturale și artistice de însemnătate deosebită pentru devenirea spirituală a poporului român pregătesc astfel pe cititorul volumului pentru parcurgerea expoziției, pentru înțelegerea mai profundă a drumului în istoria civilizației noastre pe care un număr de cărți expuse una lângă alta îl trasează ca și succesiunea, pe o peliculă fotografică, a unor imagini vii.

Nedezmințind tradițiile unei adevărate arte a tiparului la Sibiu, adecvat totodată unei lucrări editate de un muzeu ca Brukenthal-ul, volumul sub a cărui formă apare catalogul „Cartea veche românească” reține în mod deosebit atenția și aprecierile celui ce-l consultă nu mai puțin și pentru excelentele condiții grafice în care este prezentat.

L.M.

Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Iași, Biblioteca „Gh. Asachi”. **BIBLIOTECA PUBLICĂ, PREZENȚĂ ACTIVĂ ÎN ACȚIUNEA POLITICĂ ȘI CULTURAL-EDUCATIVĂ. Materiale de informare bibliografică și metodologică în sprijinul bibliotecilor din județul Iași.** Caiet nr. 1 (8). Iași, 1978. 96 p. (Festivalul național „Cântarea României”, ediția a II-a).

Lucrare emanând de la forul județean de îndrumare și instituția specializată a acestuia, caietul editat la Iași marchează un punct de împlinire pe linia unor continui cărări de forme adecvate pentru instrumentele de îndrumare a activității bibliotecilor la scară județeană. Aprecieră se referă, în egală măsură, la trei aspecte de bază: formula de conținut, calitatea materialelor cuprinse și forma de prezentare (redacțională și editorial-tipografică).

Pentru primul aspect, sumarul, amplu, structurat în trei părți distincte — I. Bibliotecile, instituții dinamice în opera de formare a omului nou; II. Consultații metodice și bibliografice; III. Tribuna pregătirii profesionale — atestă el însuși ajungerea la o formulă comprehensivă, unitară în chiar diversitatea ei, potrivit intereselor imediate și de perspectivă ale îndrumării. Așa apare, de pildă, partea I, în care, alături de un material de explicare, de subliniere a exigențelor contemporane pe care se orientează activitatea cultural-educativă, semnat de președintele C.J.C.E.S. Iași, Ion Țăranu, își fac loc: prezentarea concursului județean „Biblioteca comunală — prezență activă în viața social-politică și culturală” (1 mai 1978 — 23 august 1979), semnată de Constansin Gilea, directorul Bibliotecii „Gh. Asachi”; reflecții și conclu-

zii pe marginea unei anchete la biblioteca județeană privind concordanța serviciilor bibliotecii publice cu cerințele specialiștilor (autori: L. Moscovici și N. Busuioc); în sfârșit, două pagini cu scurte știri din activitatea curentă de propagandă a cărții din județ. Sub semnul îndemnului la realizarea unei mai largi palete de manifestări cultural-educative în bibliotecile publice din județ, partea a doua a lucrării pare a aduce contribuția cea mai pregnantă la închegarea unui instrument de îndrumare de bună calitate, atât ca varietate a materialelor metodologice, cât și în privința calității înseși a acestora. Sint oferite bibliotecarilor excelente și deosebit de utile prezentări bibliografice ale unor colecții editoriale de primă importanță în propagandă cărții — „Biblioteca de istorie”, „Idei contemporane” — și din domenii de interes ale științei (biologia, de pildă), însoțite de introduceri și indicații metodice, semnate de specialiști din biblioteca județeană (Doina Popovici, Nicolae Busuioc, Georgeța Huțanu). Urmează apoi un concurs gen „Cine știe ciștișă” pe tema „Mari cuceriri științifice” și, tot ca model de acțiune de propagandă a cărții, o reconsiderare a „procesului literar” — un scenariu (autori: L. Moscovici și T. Țaneu) pentru un proces literar după romanul „Apa”, de Al. Ivasiuc, intitulat „Paul Dunca trebuie condamnat? , precedat de un material inedit purtând semnătura lui Al. Ivasiuc — „În romanul Apa am prezentat trei drame...” —, înregistrare a unor confesiuni ale scriitorului cu prilejul unei întâlniri cu cititorii la Întreprinderea mecanică „Nicolina” din ianuarie 1977. În sfârșit, recenzii (note bibliografice sau note de lectură) la „cărți ce răspund cerințelor contemporane” sau la lucrări „din opera scriitorilor ieșeni contemporani”.

Nu putem reda în rindurile de față — ne limităm la notarea titlurilor și a felului materialelor — calitatea înaltă a acestor contribuții, caracterizate prin concizie, claritate, adresă exactă, corectitudine în tehnica lucrului intelectual, în sfârșit, stil îngrijit și atrăgător. Ce putem exprima însă este mărturisirea unei veritabile plăceri pe care o prevoacă parcurgerea cel puțin a părții a doua a lucrării, care, totuși, este un instrument de lucru și nu o operă de mare creație. Dacă însă această plăcere o simțim realmente la lectura volumului — contribuind la ea și aspectul deosebit de îngrijit sub care apare tipărită lucrarea —, este meritul celor care, așa cum am spus, din preocupări continui pentru o cit mai eficientă îndrumare a activității bibliotecare din județul Iași, au ajuns la o formulă fericită pentru instrumentul auxiliar.

Lucia MITRAN

CZU 027.53(499)

Atanase LUPU, Genan BOLAT: *Activitatea bibliotecilor publice de stat din mediul urban în anul 1977. În: Biblioteca. Bul. trim. de biblioteconomie, supliment al revistei „Indrumătorul cultural”, nr. 3, aug. 1978, p. 4—9.*

Articolul semnat de șeful serviciului metodic al Bibliotecii Centrale de Stat din București, amplu material de analiză statistică, oferă o imagine clară, obiectivă asupra stadiului activității de lectură publică din mediul urban din țara noastră în anul 1977.

CZU 094.1

Dan SIMONESCU: „*Îndreptarea legii*” (Tirgoviște, 1652). *Idem, p. 36—37.*

Continuând prezentarea unor comori din patrimoniul național al cărții vechi românești, prof. univ.dr.doc. Dan Simonescu oferă cititorilor date prețioase asupra vestitei pravile apărute la Tirgoviște la mijlocul secolului al XVIII-lea.

CZU 655.1(499 Transilvania)

Mircea AVRAM: *Tipografi rimniceni pe meleagurile transilvănene. Idem, p. 38*

Prezentare a activității unor cunoscuți tipografi rimniceni din secolele XVI—XVIII în Transilvania, ca expresie a unității spirituale a poporului român.

CZU 655.1(498 Sibiu) (09)

Mircea OPRÎȘIU: *450 de ani de tipar sibian. Idem, p. 40—41.*

Scurt istoric al tradițiilor artei tipografice sibiene.

CZU 021(438)

Edward PALINSKI: *Bibliotecile în Polonia populară. Idem, p. 43—46.*

Intr-un articol de largă sinteză, autorul, secretar al Consiliului de Stat pentru bibliotecile de pe lângă Ministerul Culturii și Artelor din R.P. Polonă, prezintă stadiul actual și direcțiile de dezvoltare al activității bibliotecare din țara prfetenă.

ЧДК 027.53(498)

АТАНАСЕ ЛУПУ, Генан БОЛАТ: *Работа государственных публичных библиотек городского подчинения за 1977 год. «Библиотека»*, ежеквартальный бюллетень по библиотечной экономике, приложение к журналу «Библиотека» культуры», № 3, август, 1978 г., стр. 4—9.

Статья написана заведующим методическим отделом Бухарестской Государственной Центральной библиотеки и, заключая в себе обширный материал по статистическому анализу, создает ясное и верное представление о состоянии работы Центральной библиотеки по проведению публичных чтений в городской среде за 1977 год.

ЧДК 094.1

ДАН СИМОНЕСКУ «*Индреп-тареа леги*» (Тирговиште, 1652 г.). Там же, стр. 36—37.

Продолжая знакомить читателей с ценными документами из нашей отечественной сокровищницы древней румынской книги, автор, проф. доктор-доцент Дан Симонеску сообщает интересные данные о знаменитом своде законов, выдвинутом в г. Тирговиште в середине XVII века.

ЧДК 655.1(498 Sibiu) (09)

МИРЧА ОПРИШУ: *450 летние существования печати в г. Сибю. Там же, стр. 40—41.*

Давал краткий исторический обзор традиций типографского дела в г. Сибю.

ЧДК 655.1 (498 Transilvania)

МИРЧА АВРАМ *Типографы из Рымника в трансильванских краях. Там же, стр. 39 м.*

В статье показана деятельность на трансильванской земле некоторых известных типографов из Рымника в XVI—XV—XVIII вв. как выражение духовного единства румынского народа.

ЧДК 021(438)

ЭДВАРД ПАЛИНСКИЙ: *Библиотека народной Польши. Там же, стр. 43—46.*

Автор, секретарь Государственного Совета по деятельности библиотек при Министерстве культуры Польской Народной Республики, в своей обобщающей статье показывает актуальное положение и направления развития библиотечной деятельности в этой дружественной нам стране.

CDU 027.53 (498)

Atanase LUPU, Genan BOLAT: *L'activité de l'année 1977 dans les bibliothèques publiques urbaines d'Etat. In: Biblioteca, Bull. trim. de biblioteconomie, supplément de la revue „Indrumătorul Cultural”, nr. 3, aug 1978, p.4—9.*

L'article, signé par le chef du Service de méthodologie de la Bibliothèque Centrale d'Etat de Bucarest, ample analyse statistique, offre une image claire, objective, sur le stade de la lecture publique dans le milieu urbain de notre pays durant l'année 1978.

CDU 094.1

Dan SIMONESCU: „*Indreptarea legii*” (Tirgoviște, 1652). *Idem, p.36—37.*

À la suite d'articles présentant les trésors du patrimoine national des anciens livres roumains, prof. univ. dr. doc. Dan Simonescu offre quelques précieux renseignements concernant le célèbre code publié à Tirgoviște au milieu du XVII-e siècle.

CDU 655.1 (498 Transilvania)

Mircea AVRAM: *Les typographes de Rimnic dans les pages transylvaines. Idem, p. 38.*

La présentation de l'activité de quelques renommés typographes de Rimnic de XVI-e — XVIII-e siècles en Transylvanie, expression de l'unité d'esprit du peuple roumain.

CDU 655.1 (498 Sibiu) (09)

Mircea OPRÎȘIU: *450 ans d'impression à Sibiu. Idem, p. 40—41.*

Court historique des traditions de l'art d'imprimer à Sibiu.

CDU 021 (438)

Edward PALINSKI: *Les bibliothèques de la Pologne populaire. Idem, p. 43—46.*

L'auteur, secrétaire du Conseil d'Etat pour les bibliothèques dépendant du Ministère de la Culture et des Arts de la République Populaire Pologne, présente dans une large vision synthétique le stade actuel ainsi que les tendances de développement de l'activité des bibliothèques.

UDC 027.53 (498)

Atanase LUPU, Genan BOLAT: *The Activity of the State Public Libraries of the Urban Area in 1977. In: Biblioteca. Quarterly bull. for Librarianship, supplement of the journal „Indrumătorul cultural”, no 3, august 1978, pp. 4—9.*

The paper signed by the chief of the Methodical Department of BCS in Bucharest, ample material of statistical analysis, offers a clear and objective image upon the present stage of the public reading activity in the urban area in our country in 1977.

UDC 094.1

Dan SIMONESCU: „*Indreptarea legii*” (Tirgoviște, 1652). *Idem, pp. 36—37.*

Continuing to depict some treasures of the national patrimony of the Romanian rare books, professor Dan Simonescu offers his readers valuable information about the famous law book appeared in Tirgoviște in the middle of the XVIII-th century.

UDC 655.1 (498 Transilvania)

Mircea AVRAM: *Printers of Rimnic in the Transylvanian Parts. Idem, p. 38.*

Presentation of some printers' activity in Transylvania during the XVIIth — XVIIIth centuries, as an expression of the spiritual unity of the Romanian people.

UDC 655.1 (498 Sibiu) (09)

Mircea OPRÎȘIU: *450 Years of Printing in Sibiu. Idem, pp. 40—41.*

Short history of the printing art tradition in Sibiu.

UDC 021 (438)

Edward PALINSKI: *Libraries in the People's Poland. Idem, pp. 43—46.*

In a paper of a wide synthesis, the author, secretary of the State Council for Libraries, Ministry of the Culture and Art of the Polish People's Republic, dwells on the present stage and development trends of the library activity in Poland.